

SHRNUTÍ HLAVNÍCH ZÁVĚRŮ ANALÝZY VYSÍLÁNÍ PROGRAMU TELEVIZE BARRANDOV PŘED VOLBAMI DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ A DO TŘETINY SENÁTU PARLAMENTU ČR V ROCE 2018

Volby do zastupitelstev obcí a do třetiny Senátu Parlamentu ČR proběhly na podzim roku 2018. Konkrétně ve dnech 5. a 6. října 2018.

Monitoring předvolebního rozhlasového a televizního vysílání byl v roce 2018 jednou z priorit Rady. Cílem tohoto monitoringu bylo pokrýt všechny nejvýznamnější celoplošné televizní a rozhlasové programy, které mají největší dopad na veřejnost. Vzhledem k rozsáhlému množství analytického materiálu pověřila Rada Úřad, aby zahájil jednání o externím zpracování předvolebního monitoringu. Prostřednictvím vyhlášení zakázky malého rozsahu byla k realizaci monitoringu následně vybrána výzkumná agentura *FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r.o.* (dále jen „Focus“).

Předmětem zadání pro agenturu Focus bylo vypracovat kvantitativně-kvalitativní analýzy vybraných pořadů vysílaných v předvolebním období na programech **České televize, Televize Barrandov, Seznam.cz TV, Českého rozhlasu, Frekvence 1 a Rádia IMPULS**. Hlavním sledovaným cílem bylo posoudit, zda na monitorovaných programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování. Dílčími cíli analýzy bylo poskytnout informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání dán jednotlivým kandidujícím subjektům, a s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech byly tyto subjekty prezentovány. Analýza se rovněž zaměřila na to, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti.

Na tomto místě shrnujeme hlavní zjištění analýzy agentury Focus týkající se předvolebního vysílání programu Televize Barrandov. Analýze byly podrobeny následující pořady:

- *Kauzy Jaromíra Soukupa*
- *Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa*
- *Jaromír Soukup LIVE*
- *Duel Jaromíra Soukupa*
- *Aréna Jaromíra Soukupa*
- *Bez cenzury*
- *Týden s prezidentem*

Analýza konstatovala, že v obsahu vysílání všech sledovaných pořadů se vyskytovala celá řada velmi závažných pochybení, především moderátora většiny těchto pořadů Jaromíra Soukupa, která měla za následek nevyvážené a neobjektivní vysílání provozovatele, mnohdy vedoucí k poškozování či protežování politických subjektů kandidujících v podzimních volbách.

Všechna konkrétní pochybení jsou velmi detailně popsána na příslušných místech analýzy společnosti Focus. Na tomto místě se zaměřujeme pouze na ty prohřešky, které jsou problematické optikou zákona o vysílání. Úvodem je nutné zdůraznit, že zpracovatelé analýzy konstatovali, že moderátorská praxe Jaromíra Soukupa ukazuje nenáhodnost hlavních profesních pochybení a naopak indikuje jejich promyšlenost a provázanost. Jinými slovy, nešlo o náhodná profesní selhání či amatérismus moderátora, ale o výsledek záměrné komunikační strategie mající manipulativní potenciál. To vedlo v konečném důsledku k nerespektování zásad objektivnosti a vyváženosti neposkytováním prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků. Takováto mediální praxe je v české mediální krajině nevídaná a optikou zákona o vysílání nepřípustná. Proto pod každým popisovaným problematickým úsekem

vysílání předkládáme Radě i návrhy usnesení na zahájení řízení o přestupku, nebo na upozornění provozovatele na porušení zákona o vysílání.

Kauzy Jaromíra Soukupa

Kauzy Jaromíra Soukupa jsou publicistickým pořadem Televize Barrandov, v němž moderátor podrobně rozebírá detaily aktuálních či nedávných právních případů a afér. Agenda voleb do obecních zastupitelstev i do Senátu PČR zde byla přítomna jen okrajově. Kandidující subjekty byly prostřednictvím výpovědí moderátora prezentovány v mimovolebních kontextech. Nejvíce referencí o kandidujících subjektech se týkalo strany ČSSD (49 %), další v pořadí byla strana ODS (29 %) a hnutí ANO (20 %). Z dalších subjektů už byl tematizován pouze STAN (2 %). Počet referencí o těchto stranách byl ovšem poměrně malý.

Z analýzy společnosti Focus vyplynulo, že optikou zákona o vysílání se jeví problematický díl odvysílaný dne 10. 10. 2018, jehož hlavním tématem byla osoba Jiřího Paroubka, bývalého premiéra, a v té době kandidáta do Senátu PČR v obvodu č. 71 – Ostrava-město. Uvedený pořad byl již na podzim 2018 zkoumán na základě externího podnětu a v souvislosti s ním Rada rozhodla o zahájení řízení o přestupku pro možné porušení § 31 odst. 2 zákona č. 231/2001 Sb. Toto řízení dosud není ukončeno.

Další díl, který byl z hlediska zákona o vysílání shledán agenturou Focus problematickým, byl odvysílán dne 26. 9. 2018. V tomto díle tematizoval moderátor kandidaturu dvou zástupců ČSSD na post ministra zahraničních věcí – Miroslava Pocheho a Tomáše Petříčka. Oba tyto politiky měl moderátor znevažovat a označovat urážlivým způsobem.

V dané souvislosti ovšem nenacházíme v analýze oporu pro možné zahájení řízení o přestupku či upozornění provozovatele na porušení zákona o vysílání. Navíc je třeba připomenout ustálenou judikaturu, která hovoří o faktu, že politici musí být připraveni strpět větší míru kritiky než běžní občané.

Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa

Tento pořad tematicky navazuje na Kauzy Jaromíra Soukupa. Nevystupuje zde ovšem pouze moderátor, ale přítomen je i jeden host. Agenda voleb do zastupitelstev obcí i do Senátu PČR byla ve sledovaných vysíláních pořadu reprezentována zcela okrajově, kandidující subjekty byly tematizovány v mimovolebních kontextech. Analýza zaznamenala spíše nízký počet referencí o jednotlivých kandidujících subjektech. Nejčastěji bylo tematizováno hnutí ANO, strana ČSSD a osoba Davida Ratha (Česká Suverenita).

V obsahu vysílání čtyř dílů ukázala analýza na nevyvážený přístup moderátora relace ke kandidujícím politickým subjektům. S výrazně favorizujícím vyzněním byl v pořadu prezentován lídr hnutí ANO Andrej Babiš. Konkrétní kontexty jsou detailně popsány v analýze. Defavorizační přístup byl zaznamenán naopak vůči politikům z ČSSD, týkal se především nedoložených obvinění z korupce. Konkrétně expremiéra Bohuslava Sobotku Jaromír Soukup obvinil ze zneužití pravomoci ministra financí s cílem dosáhnout tak vlastního prospěchu. Z korupčního jednání moderátor bez důkazů nepřímo obvinil i bývalého ministra průmyslu a obchodu z ČSSD Milana Urbana. Formou verbální i vizuální editoriační praxe byl dehonestován i Miroslav Kalousek z TOP 09. Nevyváženost a neobjektivita byla zaznamenána dále v pořadu vysílaném dne 11. 10. 2018, jehož hostem byl David Rath, kandidát do Senátu v obvodě č. 29 – Litoměřice a současně kandidát do zastupitelstva města Hostivice. Tématem pořadu byla Rathova korupční kauza a obecně stav korupce v ČR. Moderátorův přístup k tomuto hostu byl označen jako nevyvážený a neobjektivní. Jaromír Soukup relativizoval vinu Davida

Ratha v probíhající korupční kauze a stavěl ho do role oběti. Pořad tak nabýval místy charakter sebeobhajoby Davida Ratha, spíše než politické diskuze.

Pořad mohl významným způsobem zasáhnout do rovné politické soutěže před volbami, proto jej hodnotíme požadavky formulovanými § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním čtyř vydání pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa v období před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018 (13. 9., 20. 9., 27. 9., 11. 10. 2018, vždy od 23:00 hodin) na programu Televize Barrandov. Způsob moderace jednotlivých dílů pořadu vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš a dále pak osoba Davida Ratha. Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační praktiky poškozující stranu ČSSD, ale i TOP 09. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním čtyř vydání pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa v období před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018 (13. 9., 20. 9., 27. 9., 11. 10. 2018, vždy od 23:00 hodin) na programu Televize Barrandov. Způsob moderace jednotlivých dílů pořadu vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš a dále pak osoba Davida Ratha. Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační praktiky poškozující stranu ČSSD, ale i TOP 09. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Jaromír Soukup LIVE

Jaromír Soukup Live je diskuzní formát Televize Barrandov. Jednotlivých pořadů se účastní 5 – 7 hostů. Jsou jimi politici, zejména z menších mimoparlamentních stran, novináři a aktivisté. Ve studiu je rovněž několik desítek diváků, kteří jsou příležitostně vyzváni k zapojení se do diskuze. Cílem pořadu je dle deklarace moderátora zajistit pluralitu vyjadřovaných názorů a zpřístupnění mediálního prostoru pro ty, jimž je běžně pozornost médií upírána.

Analýza zjistila, že agenda do komunálních voleb byla v pořadu přítomná spíše okrajově a pouze v podobě subagend jiných tematických okruhů. Naopak poměrně intenzivně se pořad věnoval volbám do Senátu PČR. Z hlediska politické příslušnosti hostů byli výrazně nadreprezentováni představitelé strany Realisté – třikrát byl přítomen Jiří Hynek, účastnil se také David Černohorský a senátní kandidát

za Realisty Benjamin Kuras. Zástupci tohoto politického subjektu tak získali pro prezentaci svých názorů výrazně větší prostor, než by odpovídalo jeho skutečnému postavení. Tento fakt hodnotí autoři analýzy jako narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům, a tudíž jako možné porušení zákona o vysílání. OATV navrhuje požádat provozovatele o podání vysvětlení.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu Jaromír Soukup LIVE, který byl odvysílán na programu Televize Barrandov v období od 5. 9. 2018 do 10. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Kvalitativní analýza pořadu ukázala na řadu profesních pochybení. OATV se však nedomnívá, že by dosahovaly takové intenzity, aby bylo možné na jejich základě učinit vůči provozovateli nějaké kroky.

Duel Jaromír Soukupa

Jedná se o politický diskuzní pořad mající za cíl poskytnout věcnou diskuzi politiků. Analýze bylo podrobeno pět diskuzí vysílaných 13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10., 11. 10. 2018. Hosty pořadu byli: Vojtěch Filip (KSČM), Jan Hamáček (ČSSD), Jaroslav Faltýnek (ANO), Radek Vondráček (ANO) a Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL). Klíč k výběru daných hostů měl ozřejmit moderátor slovy, že hosty jsou pouze nejdůležitější političtí aktéři a nikoliv analytici, či politologové, které označil za „podržtašky“. Optikou zákona o vysílání nelze takovéto vysvětlení interpretovat jako dostačující, resp. vyvážené a transparentní.

Na nevyváženost a neobjektivitu poukazují i data kvalitativní analýzy. Ta konstatovala, že v obsahu pořadu byl zaznamenán tak vysoký výskyt profesních pochybení různého typu, že je lze akceptovat jen za předpokladu rezignace na rutinní požadavky a standardy žurnalistické profese. Na tomto místě nelze reprodukovat všechna zjištěná pochybení. Na příslušných místech analýzy je však detailně popsána praxe moderátora pořadu, která v analyzovaných dílech záměrně a soustavně nedbala na požadavky objektivního a vyváženého vysílání. Z hlediska těchto nároků selhával moderátor ve všech oblastech – opakovaně pronášel zavádějící, netransparentní a manipulativní tvrzení o institucionálních i individuálních subjektech, současně záměrně a systematicky de/favorizoval jedny politické subjekty před jinými. Vzhledem k závažnosti těchto zjištění, předkládáme Radě v této věci návrh na zahájení řízení o přestupku, případně upozornění provozovatele na porušení zákona o vysílání.

Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním pěti vydání pořadu Duel Jaromír Soukupa, ve dnech 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně

nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům, favorizováno bylo zejména hnutí ANO a strana KSČM, defavorizována strana TOP 09 a kandidát do Senátu PČR Jiří Drahoš. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pěti vydání pořadu *Duel Jaromír Soukupa*, ve dnech 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům, favorizováno bylo zejména hnutí ANO a strana KSČM, defavorizována strana TOP 09 a kandidát do Senátu PČR Jiří Drahoš. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Aréna Jaromíra Soukupa

Aréna Jaromíra Soukupa představuje diskuzní pořad, ve kterém šest hostů odpovídá na dotazy moderátora i diváků. Analýze bylo podrobena šest diskuzí, ve kterých vystoupilo 35 hostů. Z toho celkem 12 hostů kandidovalo do komunálních voleb, tři hosté do Senátu PČR. Ostatní hosté byli představiteli parlamentních stran a hnutí. Ve všech šesti diskuzích měli svého zástupce ANO, ODS a Piráti. V pěti z šesti debat byl přítomen zástupce SPD. Představitelé stran ČSSD, TOP 09, KDU-ČSL byli přítomni v polovině diskuzí. Zástupci strany KSČM byli pozváni do dvou debat. Provozovatel tak sice umožnil přístup do vysílání představitelům všech parlamentních stran (vyjma STAN), bez vysvětlení výběrového kritéria se ale optikou zákona o vysílání jeví struktura pozvaných politiků nevyvážená a netransparentní.

Kvalitativní analýza opět ukázala na problematičnost specifického stylu moderace Jaromíra Soukupa. Analýza konstatovala, že Jaromír Soukup zřejmě chápe daný formát primárně jako vlastní platformu, prostřednictvím které seznamuje diváky primárně s vlastními postoji a názory, čímž zcela rezignuje na objektivitu a vyváženost vysílání. Analýza opět poukázala na konkrétní případy, ve kterých moderátor favorizoval svými vyjádřeními některé politické subjekty a jiné defavorizoval a dehonestoval. Jako v případě pořadu *Duel Jaromíra Soukupa*, i v souvislosti s pořadem *Aréna Jaromíra Soukupa* je proto možné zahájit řízení i přestupku, nebo upozornit provozovatele na porušení zákona o vysílání.

Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152

00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním šesti vydání pořadu Aréna Jaromír Soukupa, ve dnech 4. 9. 2018, 11. 9. 2018, 18. 9. 2018, 25. 9. 2018, 2. 10. 2018 a 9. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš, dále pak Tomio Okamura (SPD) či Jaroslav Kubera (ODS, kandidát do zastupitelstva Teplic). Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační zmínky o Miroslavu Kalouskovi (TOP 09), Michaele Šojdrové (KDU-ČSL), Tomáši Petříčkovi (ČSSD) i straně ČSSD obecně. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pěti vydání pořadu Aréna Jaromír Soukupa, ve dnech 4. 9. 2018, 11. 9. 2018, 18. 9. 2018, 25. 9. 2018, 2. 10. 2018 a 9. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš, dále pak Tomio Okamura (SPD) či Jaroslav Kubera (ODS, kandidát do zastupitelstva Teplic). Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační zmínky o Miroslavu Kalouskovi (TOP 09), Michaele Šojdrové (KDU-ČSL), Tomáši Petříčkovi (ČSSD) i straně ČSSD obecně. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Bez cenzury

Pořad Bez cenzury je politicko-diskuzní pořad, ve kterém mají diváci příležitost zeptat se tuzemských politiků na vše, co považují za důležité a co je zajímavé. Pořad je vysílán živě, vystupuje v něm vždy jeden host, který odpovídá na telefonické dotazy diváků a v menší míře i na dotazy moderátora. Předmětem analýzy je pět vysílání pořadu z období od 9. 9. 2018 do 7. 10. 2018. Určená vysílání moderovali Eva Borská a Petr Převrátíl.

Z hlediska struktury hostů konstatovala analýza nevyváženost vysílání pořadu, protože přístup do vysílání byl umožněn pouze některým účastníkům voleb. Konkrétně před prvním kolem senátních

voleb získali prostor tito politici: Petr Stuchlík (lídr kandidátky ANO v Praze), Leo Luzar (kandidát KSČM v MČ Ostrava-Jih), Vladimír Kratina (senátní kandidát v obvodu 26), Tomio Okamura (SPD, osobně nekandidující). Před druhým kolem senátních voleb pak v pořadu vystoupil Pavel Bělobrádek, kandidát, který postoupil do druhého kola senátních voleb v senátním obvodu 47 – Náchod. Kritéria pro výběr hostů nebyla blíže specifikována. V souvislosti s tímto pořadem tak doporučujeme Radě požádat provozovatele o jejich vysvětlení.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu *Bez cenzury*, který byl odvysílán na program Televize Barrandov v období od 9. 9. 2018 do 7. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.

Z pohledu zákona o vysílání se jeví dále problematický díl odvysílání dne 9. 9. 2018, jehož hostem byl kandidát na pražského primátora Petr Stuchlík. Moderátorka pořadu měla tomuto hostu opakovaně umožnit sebepropagaci, která se svou formou blížila formátu politické reklamy. Petr Stuchlík dostal možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze. Konkrétně šlo o propagaci tzv. sousedských večeří, které ANO v rámci předvolební kampaně pořádalo v Praze. Petr Stuchlík opakovaně ukazoval na kameru stranické volební noviny s konkrétními termíny a místy konání daných předvolebních akcí a odkazoval na své webové stránky. Moderátorka nejen, že danému počínání nezabránila, ale hosta v dané komunikační aktivitě i podporovala. V rámci pořadu, který je koncipován jako diskuzní, zaměřený na zodpovídání diváckých dotazů, by takto explicitní politická sebepropagace neměla mít prostor. Toto zjištění tak lze interpretovat jako favorizaci a jednostranné zvýhodnění kandidáta ANO, a jako porušení vyváženosti daného pořadu. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl.

Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním pořadu *Bez cenzury* dne 9. 9. 2018 od 13:00 hodin na program Televize Barrandov. Hostem tohoto pořadu byl lídr kandidátky hnutí ANO na primátora hlavního města Prahy Petr Stuchlík, který dostal opakovanou možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze bez jakékoli korekce ze strany moderátorky. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Taková podpora jednoho subjektu v diskuzním pořadu je v rozporu s povinností zpravodajských a politicko-publicistických pořadů dbát zásad objektivit a vyváženosti.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu *Bez cenzury* dne 9. 9. 2018 od 13:00 hodin na program Televize Barrandov. Hostem tohoto

pořadu byl lídr kandidátky hnutí ANO na primátora hlavního města Prahy Petr Stuchlík, který dostal opakovanou možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze bez jakékoli korekce ze strany moderátorky. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Taková podpora jednoho subjektu v diskuzním pořadu je v rozporu s povinností zpravodajských a politicko-publicistických pořadů dbát zásad objektivitu a vyváženosti. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Týden s prezidentem

Týden s prezidentem je pravidelným diskuzním pořadem, ve kterém se prezident republiky v exkluzivních rozhovorech vyjadřuje k aktuálnímu politickému dění. Předmětem analýzy bylo šest vydání pořadu odvysíláných v období od 9. 9. 2018 do 11. 10. 2018.

Analýza konstatovala, že agenda voleb do zastupitelstev obcí i voleb do Senátu PČR byla v pořadu relativně často přítomna. Pozornost byla věnována zejména parlamentním uskupením, převážně pak vládním subjektům, hnutí ANO a straně ČSSD. Valence zmínek o jednotlivých subjektech byla relativně vyvážená. Relativní většina referencí o kandidujících subjektech byla bez hodnotící valence.

Kvalitativní analýza odhalila řadu moderátorských chyb a prohřešků. Moderátor v diskuzích zejména příliš neplnil roli názorového oponenta, s odlišnými názorovými perspektivami hosta konfrontoval jen v omezené míře. Analýza identifikovala opakovaný výskyt moderátorských promluv přitakávajících předchozím výroky Miloše Zemana případně implikujících názorový soulad mezi moderátorem a hostem.

Z hlediska poskytování objektivních a vyvážených informací bylo rovněž problematické kladení sugestivních dotazů, ve kterých moderátor zakomponovával svůj názor do formulace dotazu. Opakovaným problémem bylo stavění dotazů na informacích, které nebyly korektně doloženy zdrojem, případně byl zdroj uveden nepřesně.

Jako nejvíce závažný se optikou zákona jeví fakt, že analýza i v souvislosti s tímto pořadem zaznamenala neobjektivní moderátorské promluvy poškozující některé politiky či politické strany. Konkrétně se jednalo o Jiřího Paroubka, Michaelu Šojdrovou, Miroslava Pocheho, Tomáše Petříčka, Antonína Staňka, Jiřího Drahoše, Marka Hilšera, Pavla Fischera, Miroslava Kalouska, Andreje Babiše a obecně i stranu ČSSD, tedy subjekty, které byly defavorizovány opakovaně i v jiných analyzovaných pořadech (vyjma A. Babiše, který byl spíše favorizován). Favorizace politických subjektů se vyskytla pouze ojedinele, analýza uvádí pouze dva případy, přičemž oba se týkají hnutí ANO. Vzhledem k nízké favorizaci politických subjektů, i faktu, že se jedná o odlišný formát pořadu od výše popsáných, necháváme na Radě, zda i ve věci tohoto pořadu postoupí vůči provozovateli nějaké kroky. Pokud ano, je připraveno usnesení na zahájení řízení o přestupku, i upozornění na porušení zákona.

Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním šesti vydání pořadu *Týden s prezidentem*, v období od 9. 9. 2018 do 11. 10. 2018 na programu Televize Barrandov (9. 9. 2018 od 12:00 a 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 20:20 hodin). Moderátor pořadu neplnil v daných vydáních pořadu roli názorového oponenta svému hostu, opakovaně a záměrně poškozoval některé politické subjekty (konkrétně Jiřího Paroubka, Michaelu

Šojdrovou, Miroslava Pocheho, Tomáše Petříčka, Antonína Staňka, Jiřího Drahoše, Marka Hilšera, Pavla Fischera, Miroslava Kalouska, Andreje Babiše a obecně i stranu ČSSD) netransparentními, subjektivními a manipulativními tvrzeními, čímž mohl zasáhnout do rovné politické soutěže před volbami. Mohl se tak dopustit porušení povinnosti zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti.

nebo

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním šesti vydání pořadu Týden s prezidentem, v období od 9. 9. 2018 do 11. 10. 2018 na programu Televize Barrandov (9. 9. 2018 od 12:00 a 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 20:20 hodin). Moderátor pořadu neplnil v daných vydáních pořadu roli názorového oponenta svému hostu, opakovaně a záměrně poškozoval některé politické subjekty (konkrétně Jiřího Paroubka, Michaelu Šojdrovou, Miroslava Pocheho, Tomáše Petříčka, Antonína Staňka, Jiřího Drahoše, Marka Hilšera, Pavla Fischera, Miroslava Kalouska, Andreje Babiše a obecně i stranu ČSSD) netransparentními, subjektivními a manipulativními tvrzeními, čímž zasahoval do rovné politické soutěže před volbami. Dopustil se tak porušení povinnosti zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

NÁVRHY USNESENÍ:

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajství a publicistiky programu Televize Barrandov provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s. před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018.

Duben 2019

ANALÝZA VYSÍLÁNÍ TELEVIZNÍHO PROGRAMU

TELEVIZE BARRANDOV

**PŘED VOLBAMI DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ A DO TŘETINY SENÁTU
PARLAMENTU ČR V ROCE 2018**

Objednatel: Česká republika – Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
Zpracovatel: FOCUS – Centrum pro sociální a marketingovou analýzu, spol. s r. o.

OBSAH

1. ZADÁNÍ ANALÝZY	14
2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	16
2.1 Mediální obraz.....	16
2.2 Mediální rámce.....	16
2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení	17
2.4 Výzkumné otázky.....	19
2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody.....	20
2.6 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři	21
2.7 Metody analýzy dat.....	21
2.7.1 Kvantitativní analýza	21
2.7.2 Kvalitativní analýza	22
3. ANALYTICKÁ ČÁST.....	24
3.1 PUBLICISTICKÉ POŘADY	27
3.1.1 Kauzy Jaromíra Soukupa.....	27
3.1.2 Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa.....	37
3.1.3 Jaromír Soukup Live.....	47
3.1.4 Publicistické pořady Televize Barrandov: shrnutí	62
3.2 DISKUSNÍ POŘADY	63
3.2.1 Duel Jaromíra Soukupa.....	63
3.2.2 Aréna Jaromíra Soukupa	73
3.2.3 Bez cenzury.....	86
3.2.4 Týden s prezidentem.....	94
3.2.5 Diskusní pořady Televize Barrandov odvysílané v horké fázi předvolební kampaně do ZO a Senátu PČR 2018: shrnutí.....	109
4. HLAVNÍ ZÁVĚRY	112
5. LITERATURA:.....	114

1. ZADÁNÍ ANALÝZY

Objednatel RRTV formuloval základní požadavky pro předloženou analýzu následujícím způsobem (článek 1, Předmět smlouvy):

A) „Vypracování kvantitativně-kvalitativní obsahové analýzy“.

Výsledkem analýzy (...) „bude posouzení, zda ve sledovaných rozhlasových a televizních programech v předvolebním vysílání nedošlo k porušení ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, resp. zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování“.

B) Analýza:

- a. poskytne informace o tom, jaký prostor byl ve vysílání poskytnut jednotlivým kandidujícím subjektům, resp. jejich zástupcům, s jakými konotacemi a v jakých konkrétních kontextech (výstupy musí být vztaženy jak obecně ke zpravodajství a publicistice, tak k jednotlivým cyklickým řadám pořadů, a v odůvodněných případech, které vyplynou z analytického zpracování, případně k jednotlivým pořadům);
- b. poskytne informace o tom, jak bylo pracováno s informacemi a se zdroji, zda byla důsledně oddělována fakta a komentáře a jaká byla míra konfrontačnosti svědčící o možné ztrátě neutrality či dokonce podjatosti, resp. zda ve vysílání nebylo možné vysledovat prvky či postupy, které by byly prostředkem manipulace za účelem poškodit nebo naopak prospět některému kandidujícímu subjektu (při odhalení takových prvků je nutno je popsat a zasadit do vysvětlujících kontextů);
- c. umožní komplexní vyhodnocení, zda program, resp. provozovatel vysílání, v rámci předvolebního vysílání poskytl objektivní, vyvážený a nestranný obraz všech kandidujících subjektů, resp. jejich představitelů (při odhalení pochybení je nutné tento nedostatek popsat, zasadit do vysvětlujících kontextů a adekvátně argumentačně podložit).

Analýza je strukturována do tří základních částí. Po expozici (a) teoreticko-metodologických východisek následuje (b) analytická část, rozdělená do několika podkapitol věnovaných samostatně zadaným pořadům, (c) zjištění analýzy shrnují hlavní závěry, které v několika stručných tezích odpovídají na klíčové otázky.

Předložená analýza hledá odpověď na otázku, zda následující pořady Televize Barrandov, respektovaly při reprezentaci kandidátů do Senátu PČR a ZO, ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Jinými slovy, předložená analýza poskytuje datové podklady, které by měly posloužit RRTV k informovanému zodpovězení otázky, zda vysílání předvolebních pořadů Televize Barrandov jako celek, i jednotlivě, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Analýza a její výsledky jsou koncipovány tak, aby byly použitelné jako podklad pro případné správní řízení. Bude tak primárně zohledněn pozitivistický, deskriptivní analytický přístup, který danému cíli nejlépe vyhovuje. Subjektivněji zaměřené kvalitativní analytické postupy pak

budou poskytovat především ilustraci případných sporných editoriálních postupů a současně nabídne RRTV i širší kontext některých vybraných profesních pochybení.

Na základě zadání RRTV byly analýze podrobeny následující pořady:

- Aréna Jaromíra Soukupa (4. 9., 11. 9., 18. 9., 25. 9., 2. 10. 2018 + 9. 10. 2018; vždy od 21:25)
- Bez cenzury (9. 9., 16. 9., 23. 9., 30. 9. 2018 + 7. 10. 2018; vždy od 13:00)
- Duel Jaromíra Soukupa (13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10. 2018 + 11. 10. 2018; vždy od 21:25)
- Kauzy Jaromíra Soukupa (10. 9., 12. 9., 19. 9., 26. 9., 3. 10. 2018 + 10. 10. 2018; vždy od 21:25, kromě 10. 9. od 22:40)
- Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa (13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10. 2018 + 11. 10. 2018; vždy od 23:00)
- Jaromír Soukup LIVE (5. 9., 12. 9., 19. 9., 26. 9., 3. 10. 2018 + 10. 10. 2018, vždy od 22:45)
- Týden s prezidentem (9. 9., 13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10. 2018 + 11. 10. 2018; vždy od 20:20, kromě 9. 9. od 12:00)

Na základě analýzy ale nelze dovozovat sílu dopadů a působení analyzovaných pořadů na chování voličů, respektive na širší společenské děje.

2. TEORETICKO-METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Mediální obraz

Základní teoretické předpoklady analýzy vycházejí z koncepce **mediálního obrazu**, respektive ze zákonitostí, které determinují jeho formování. Pro mediální obraz je určující to, že reprezentuje abstraktní kvalitu nebo ideu, která vznikla na základě určité manipulace se symboly, respektive znaky do komplexnějších komunikátů (například zpráv, reportáže či komentáře apod.), které vždy více či méně preferují, jak by mohli/měli mediální konzumenti daný obsah číst. Mediální obraz má povahu typifikovaného, zjednodušeného symbolu či přesněji znakové sestavy, která reprezentuje konkrétní objekty a události, do kterých se promítají představy, postoje, názory a zkušenosti jak jejich tvůrců, tak i konzumentů (Volek, 2013). Jinými slovy, forma jeho zarámování do určité míry vždy vede čtenáře při dekódování daného obsahu.

Mediální obraz ale představuje komplexnější formu než **mediální rámec**. Teorii mediálního obrazu tak budeme v naší analýze používat k výkladu procesu rekonfigurace a remediace zdánlivě snadno uchopitelné reality do podoby zpravodajsko-publicistických komunikátů.

Pro výsledný mediální obraz tak má klíčový význam forma zarámování událostí či sociálních aktérů, v našem případě jednání politických stran a jejich kandidátů do ZO a Senátu PČR. Budeme sledovat transformaci této politické agendy do agendy mediální skrze různé formy jejího zarámování, které determinují i formy dekódování obsahu, respektive formy recepčního chování publika. Budeme tak sledovat ne/objektivitu, respektive ne/vyváženost mediálních obsahů jak za pomoci frekvenční analýzy proměnných, tak za pomoci kvalitativní analýzy různých typů argumentace včetně mechanismů mediálního zarámování, které má de facto charakter meta-komunikativních sdělení (Van Gorp, 2005).

2.2 Mediální rámce

V předložené analýze chápeme mediální rámcování jako meta-komunikativní úroveň komunikace (Bateson, 1954), která vede mediální konzumenty k tomu, jak mají číst a hodnotit zpravodajské a publicistické obsahy. Jinými slovy, rámce poskytují členům publika návod k tomu, jak na konkrétní situaci reagovat, respektive jak využít vlastní zkušenost, (Goffman, 1974) tak, aby dávala smysl recipovaným mediálním obsahům. Jinými slovy, rámce umožňují redukovat komplexní realitu a vytvářejí de facto schémata sloužící k její interpretaci.

V analýze vycházíme zvláště z předpokladů Todda Gitlina (2003), který chápe mediální rámce z hlediska jejich vzniku jako interpretační vzorce, které využívají novináři k rutinní organizaci diskurzu, a z hlediska jejich vlivu jako nástroje, které činí svět, nacházející se mimo přímou zkušenost čtenářů, přirozeným. Svou roli zde hraje i vlastní mediální zpravodajský provoz, který činí z rámců výsledek konkrétních sociálních a rutinizovaných procesů, k nimž se individuální jednání novináře vztahuje (Vliegenthart, van Zoonen 2011: 105). Jinými slovy, rámce v tomto smyslu propojují témata a problémy, respektive určují, která témata k sobě patří, a kdy je vhodné je použít. Jde o vodítka, nápovědi čtenářům, divákům, posluchačům, jak mají interpretovat a hodnotit dané obsahy. Bateson (2006) i Goffman (1974) se shodují v tom, že interpretační rámec určuje definici situace i lidskou reakci na ni. Persuazivní efektivita

mediálních rámců byla opakovaně experimentálně potvrzena (Kahneman, Tversky 1984; Iyengar, Kinder 2010).

V naší analýze se soustředujeme především na to, jak může proces rámcování ovlivnit **reprezentaci skutečnosti v tom smyslu, že vede zvýznamňování či naopak potlačování či zamlčování relevantních informací, postojů a hodnot**. Jinými slovy, zda a pokud ano, jakou formou porušuje objektivitu a vyváženost rámcovaných komunikátů.

Při identifikaci rámců budeme pracovat s modifikovanou definicí Roberta Entmana (1993), který je chápán jako procesy **selekce a zvýznamňování**. Zarámovat nějakou událost „*znamená vybrat některé aspekty vnímané reality a zvýznamnit je v komunikovaném textu takovým způsobem, aby prosazovaly určitou definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo doporučení*“ (Entman, 1993).

Identifikace, popis a analýza mediálních rámců byla využita pro finální syntetický popis mediálních obrazů kandidujících stran, hnutí a koalic, respektive jednotlivých kandidátů. To vše s cílem odpovědět na základní otázku, zda byla dodržena kritéria objektivitu a vyváženosti.

2.3 Objektivita a vyváženost: operacionální vymezení

V analýze jsme se primárně zaměřili na složku nestrannosti, respektive na posouzení vyváženosti a neutrality odvíšlaného obsahu. Analyzovali jsme tak, do jaké míry se podařilo ve sledovaných pořadech **zabránit favorizaci/defavorizaci** jak kandidujících politických stran, tak jejich představitelů. Favorizaci či defavorizaci chápeme v rovině explicitní i implicitní jako pozitivní/negativní hodnocení vztahující se na analyzované subjekty, v našem případě politické strany, respektive osobnosti-kandidáty, jejich aktivity či ideje. **Soustředili jsme se tak na analytický popis chování sledovaných médií, respektive konkrétních novinářů, jejich jednání, postojů a výrazových prostředků, které se přímo i nepřímo podílelo na formování mediálního obrazu kandidujících subjektů.**

Zpravodajství a publicistika jako specifické nástroje popisu a analýzy společenských procesů jsou determinovány určitými normativními očekáváními, která na ně klade laická, ale i odborná veřejnost. Tato očekávání mají často povahu intuitivních, nepřímých strukturovaných představ, které bývají zastřešovány pojmem **objektivitu**.

Normativní koncepce mediální (žurnalistické) objektivitu vychází z předpokladu, že je jí možné dosáhnout, nebo se tomuto normativnímu horizontu alespoň přiblížit. V naší analýze jsme proto vycházeli z toho, že **objektivitu, vyvážené a nestranné zpravodajství poskytuje informace takovým způsobem, aby nedocházelo k de/favorizaci reprezentovaných subjektů a idejí, pokud neporušují obecné zákonné a etické normy zakotvené v českém zákonodárství, respektive ve speciálních normách, které vymezují chování masových médií**. Posuzujeme-li míru novinářské objektivitu, vždy de facto hodnotíme, jakým způsobem novináři shromažďují, zpracovávají, třídí a šíří informace a jak se to projevuje ve finální podobě mediálních obsahů. V naší analýze jsme primárně vycházeli z takového pojetí žurnalistické objektivitu, které akcentuje:

- a) poskytování **dostatečně širokého spektra názorů** na mediovanou problematiku,
- b) poskytování **rovnocenného prostoru** zastáncům jednotlivých názorových proudů či politických stran a veřejných institucí.

Analýza vychází z operacionálního vymezení dvou klíčových kategorií:

- a) **profesní (žurnalistické) objektivitu**, chápané jako teoretický, ideálně typický koncept, který poslouží k posouzení, zda byl dodržen zákon, resp. ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb.
- b) **editoriální (žurnalistické) vyváženosti**, chápeme jako kvantitativně analyticky popsateľné chování zpravodajských médií ve vztahu k předmětu zadané analýzy – reprezentace politických subjektů v předvolební kampani.

Oba koncepty představují v české mediální legislativě, respektive v různých podzákonných normách a kodexech, klíčová kritéria, podle kterých bývá posuzováno chování domácích médií. Možnosti jejich měření, respektive objektivace, jsou dlouhodobě diskutovány a často zpochybňovány, a to jak z pohledu teoretického, tak i metodologického.

Hledání co nejpresnějšího vymezení obou kategorií je předmětem dlouhodobého sporu, který se v zásadě týká otázky, do jaké míry je metodologicky korektní normativně měřit objektivitu symbolicky konstruovaných, tedy vždy subjektivně zatížených lidských komunikátů. Tato diskuse de facto neskončila, respektive oba tábory – skeptický i normativistický – stojí na svých pozicích, a výsledkem tohoto stavu je kompromisní akceptace obou kategorií v mediální legislativě. Tento stav se ostatně projevuje nejen v domácí mediální legislativě, která de facto nenabízí dostatečně přesné operacionální definice, podle kterých by bylo možné systematicky a opakovaně posuzovat naplnění obou kritérií.

Jinými slovy, domácí mediální legislativa nechává formulaci operacionálních definic obou kategorií na konkrétní analýze, a to s vědomím, že objektivita (zvláště ta žurnalistická) představuje ve společenských vědách cosi velmi těžko uchopitelného, respektive situačně podmíněného. I v naší analýze tak budeme využívat obě operacionální definice objektivitu a vyváženosti ve vazbě na podmínky určené Zadávací dokumentací, respektive strukturou výběrových souborů.

Pro každou analýzu testující naplňování kritérií objektivitu a vyváženosti znamená absence předem daného vymezení nutnost, aby si operacionální definici formulovala ad hoc, a to vzhledem k dané agendě, typu pořadů apod. Tato volnost sice zpochybňuje striktně objektivistický, pozitivistický předpoklad univerzální srovnatelnosti použitých měřících nástrojů, má ale své opodstatnění v tom smyslu, že umožňuje vyhnout se mechanické volbě indikátorů a poskytuje prostor pro tvůrčí, zkušenostně založenou tvorbu operacionálně adekvátních indikátorů. To ale současně vede k tomu, že každá podobná analýza pracuje vždy s poněkud odlišným teoretickým i metodologickým instrumentáři, respektive s jeho aplikací.

Žurnalistická objektivita bývá chápána v tomto smyslu jako rutinní novinářská praxe, která umožňuje odrážet reprezentovanou *skutečnost* zveřejňováním:

- a) **všech relevantních**,
- b) **věcně správných** a

- c) **nezkreslených** (tj. úplných) **informací**, jež
- d) musí být komunikovány tak, aby byla **jasně oddělena fakta od názorů**.

Různí autoři rozlišují ne zcela totožná kritéria objektivitu, ale v zásadě se shodují v tom, že podmínkou objektivního referování o sociálních jevech je dodržení:

- a) **faktičnosti** (pravdivosti, informativnosti, relevance) a
- b) **nestrannosti**, která je sycena kategoriemi **vyváženosti a neutrality**.

Pro cíle této analýzy, která se zabývá televizní reprezentací specifické volební agendy v různých zpravodajsko-publicistických žánrech a formátech, vycházíme z Westerstahlovy (1983) definice, kterou modifikujeme tak, aby ji bylo možné aplikovat na analýzu zadaného obsahu. Westerstahl nahlíží na objektivitu z pohledu **faktičnosti a nestrannosti mediálního výstupu**. V prvním případě bývá posuzována *pravdivost, informativnost a relevance obsahu*, které nelze testovat jinak než komparací a pozorováním v terénu. Tímto směrem naše analýza primárně nepůjde, byť se v kvalitativní části pokusíme ve sledovaných obsazích popsat a vysvětlit podstatu případných:

- a) **informačních zkreslení,**
- b) **nezáměrných věcných pochybení,**
- c) **záměrných manipulativních propagandistických či dezinformačních praxí.**

Analýza tak využívá jak kvantitativní, tak i kvalitativní postupy. Vzhledem k rozsahu zadaného materiálu představuje těžiště jeho analýzy kvantitativní popis. V první fázi jsme tak primárně zaměřili na druhou složku objektivitu, kterou Westerstahl označuje jako **nestrannost**, a jež zahrnuje kritérium *vyváženosti*, jak s ním pracuje výše uvedená domácí legislativa a kodexy.

Věnovali jsme tak pozornost tomu, **do jaké míry byl kandidujícím subjektům umožněn srovnatelný přístup do vysílání:**

- a) formou **příímého zprostředkování** jejich komunikačního jednání v rámci dané kampaně,
- b) nebo formou **institucionalizace** jejich postojů a názorů;
- c) a **jaké strategie byly v těchto dvou typech reprezentačních strategií použity**, zvláště pokud vedly k de/favorizaci subjektu nebo idejí, které komunikoval.

2.4 Výzkumné otázky

Kvantitativní analýza se primárně zaměřila:

a) Na analýzu naplňování kritéria **vyváženosti**, respektive kritéria proporcionálního zastoupení politických stran, hnutí, koalic a kandidátů z pohledu vybraných zpravodajských a publicistických pořadů jednotlivých vysílatelů i programů v daném převolebním období před konáním voleb do zastupitelstev obcí a třetiny Senátu PČR, a to jednotlivě i jako celku.

b) Na **užitě žurnalistické rutinní postupy** využívané ve zpravodajství a publicistice při **vytváření obrazů** kandidujících politických stran či hnutí a jejich představitelů.

Za použití **kvantitativní obsahové** analýzy se pokusíme zodpovědět následující otázky:

- I. Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?
- II. Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané programy a pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?
- III. Jsou výsledné obrazy politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, vyvážené a nestranné editoriaální praxe?

Za použití kvalitativní obsahové analýzy se pokusíme zodpovědět následující otázky:

- I. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu.
- II. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?
- III. Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovala analyzovaná média, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

2.5 Soubor, analytická jednotka a použité metody

Analýza prezentuje výsledky **vyčerpávajícího šetření**. Nebyla tudíž využita žádná z výběrových procedur, analyzovány budou **všechny zadané pořady, respektive relevantní příspěvky**, které sledované pořady odvysílaly. Přesnost závěrů je v tomto případě vyšší než v případě analýz, které pracují s pravděpodobnostně konstruovanými soubory.

Základní **analytickou jednotkou** byl **obrazový nebo zvukový příspěvek**, který tematizoval problematiku voleb do obecních zastupitelstev nebo do Senátu PČR, respektive příspěvek, jenž:

- a) se primárně zabýval tématem výše uvedených voleb,
- b) pracoval s motivem daných voleb v podobě tematické sub-agendy, která je součástí jiné agendy, již rozvíjí či doplňuje,
- c) tematizoval chování kandidujícího politického subjektu a/nebo jeho představitelů, a to i v kontextu tzv. nevolební agendy (nebyla zmíněna explicitně kampaň), pokud byl příspěvek relevantní z pohledu formování mediálního obrazu kandidujícího politického subjektu nebo jeho představitele.

Příspěvek definujeme jako **obrazovou nebo zvukovou stopu**, která je zvukově nebo tematicky oddělena od předcházejícího a následujícího příspěvku.

Dále jsme – vzhledem k rozsahu vzorku, výrazným rozdílům v analyzované stopáži jednotlivých pořadů, jejich žánrové a formátové heterogenitě – pracovali **v kvalitativní části** analýzy s dalším subtypem analytické jednotky – **promluvou** (moderátorů, reportérů, komentátorů,

expertů atd.), která byla využita při analýze publicistických pořadů. Její nejtypičtější formou je např. moderátorova otázka.

2.6 Sběr dat, jejich zpracování, analytici a kodéři

V rámci kvantitativní analýzy byla data kódována podle vytvořené kódovací knihy, ukládána do datové matice a zpracována statistickým software SPSS PC. Kódování realizovali zaškolení kodéři. Pro kvalitativní analýzu byly využity polostrukturované záznamové archy.

Každý analytik/kodér pracoval na jednom relativně samostatném celku. Kontinuálně probíhala diskuse sjednocující kódování nejednoznačně kategorizovatelných obsahů s cílem posílit interkodérskou reliabilitu. V druhém stupni kontrolního kódování byl celý vzorek podroben kontrole dvou analytiků, kteří měli za úkol sjednotit zbývající případy nejednoznačného kódování.

2.7 Metody analýzy dat

Vzhledem k očekávané heterogenitě analyzovaného materiálu bylo potřeba zvolit kombinaci metod a technik, které jsou schopny analyzovat různé aspekty komunikačních strategií jednotlivých pořadů/novinářů. V ideálním případě se použité metody doplňovaly, tzn. vykrývaly dílčí poznávací omezení kvantitativního, resp. kvalitativního postupu. Jinými slovy, kvalitativní analytické techniky se nemohou zabývat otázkami „co?“ a „kolik?“, jak to činí kvantitativní perspektiva, ale zaměřují se na významy, akcenty a kontexty chování daného pořadu/žurnalisty. Naopak tyto komunikační dimenze není schopen zcela zachytit kvantitativní postup, který se soustřeďuje primárně na popis struktury jevu, respektive na analýzu jeho dimenzí.

Jako **výchozí metoda**, propojující analýzu všech pořadů, byla zvolena **obsahová analýza** v její **kvantitativní i kvalitativní podobě**, která zohledňuje a kombinuje časový, typový i případový přístup (Krippendorff, 2004 a Neuendorf, 2002). Z pohledu základních cílů spočívají přednosti obsahové analýzy především v tom, že umožňuje kategorizovat a kvantifikovat relevantní proměnné a jejich indikátory v rozsahu, který nejsou kvalitativní metody výzkumu schopny pokrýt.

2.7.1 Kvantitativní analýza

Aplikace kvantitativní části obsahové analýzy probíhala v následujících krocích:

(a) V první kvantifikační fázi analýzy byly převedeny do operacionální, měřitelné podoby sledované indikátory tak, aby v rámci sledovaných programů umožňovaly měřit objektivitu, respektive vyváženost jednotlivých příspěvků, a to jak celé „předvolební agendy“, tak z pohledu reprezentace jednotlivých politických stran, hnutí a koalic, (b) tyto měřitelné proměnné jsme rozdělili do subcelků, z nichž každý představuje jeden atribut indikující naplňování sledovaných kritérií objektivitu, respektive vyváženosti a nestrannosti. V rámci analýzy zpravodajských a publicistických pořadů jsme pracovali s následujícími indikátory:

A) PŘÍSPĚVEK

- TÉMA (dominantní/vedlejší motiv, který strukturoval předvolební agendu – otevřená otázka, kategorizovaná zpětně)
- STOPÁŽ (v sekundách)
- TYP PŘÍSPĚVKU (podle žánrového členění)

B) MLUVČÍ

- TYP (moderátor, reportér, komentátor, expert, vox pop apod.)
- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy)
- STRANICKÁ A PROFESNÍ IDENTIFIKACE (politik, expert, vox pop apod.)
- PŘÍTOMNOST HODNOTÍCÍCH SOUDŮ VŮČI KANDIDÁTOVI

C) VOLBY

- POČET PŘÍSPĚVKŮ A JEJICH DISTRIBUCE (frekvence příspěvků věnovaných volbám a jejich rozložení v čase)
- STOPÁŽ (časové pokrytí agendy voleb jako celku)
- TEMATICKÉ INTERPRETAČNÍ RÁMCE

D) STRANY, Hnutí, KOALICE A KANDIDÁTI

- SOUND BITE (čistá stopáž promluvy všech „stranických promluv“, zvukových výstupů kandidátů, live i záznamů, v daném příspěvku)
- REFERENCE A JEJICH HODNOCENÍ (počet všech výpovědí o politickém subjektu v analyzovaných příspěvcích)
- CHARAKTERISTIKY A HODNOCENÍ STRANY/KANDIDÁTA (osobnostní, programové a ideové charakteristiky, favorizace/defavorizace formou hodnotících promluv/ soudů, které byly prosloveny moderátorem, reportérem, komentátorem nebo hosty).

2.7.2 Kvalitativní analýza

Otázka, do jaké míry dodržovaly jednotlivé programy v rámci sledovaného vysílání ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., resp. zda předvolební vysílání jednotlivých programů i v rámci jednotlivých pořadů dodržovala zásady objektivního a vyváženého informování, má i svou **kvalitativně analyzovatelnou dimenzi**, která může prohloubit základní kvantitativně naznačené rámce a trendy. Pro kvalitativní analýzu platí, že důkazem významu určitého jevu není jeho frekvenční nasycenost, ale **soustřeďuje se na významové akcenty samotných mluvčích/novinářů, které se snaží rekonstruovat.**

Vzhledem k výše uvedenému zadání jsme se v této kvalitativní části analýzy zaměřili na **komunikační (konverzační) chování/promluvy/otázky, respektive výrazové prostředky, které konstruovali novináři ve sledovaných pořadech.** Analytickou jednotku představovala jak promluva/výrok profesionálního komunikátora (moderátora, reportéra, komentátora), tak i jeho interakce s hosty. Cílem bylo zachytit jak artikulovaný postoj novinářů vůči politickým stranám/kandidátům, tak i jejich obraz, který z takové interakce vzniká.

Speciální pozornost jsme zaměřili na problematiku týkající se dodržování kritérií žurnalistické objektivnosti. Zvláštní pozornost byla věnována následujícím komunikačním situacím:

A) PROFESNÍ FAULY KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- straní politické straně/kandidátovi (přímo i nepřímo),
- snižují či zesměšňují stranu/kandidáta/y (přímo i nepřímo),
- nekorigují hosta/y, kteří poškozují kandidující stranu/kandidáta/kandidáty za použití nekorektních argumentů nebo jim naopak zjevně straní, byť byli pozváni do vysílání jako neutrální hodnotitelé.

B) VĚCNÁ POCHYBENÍ KMENOVÝCH ŽURNALISTŮ, kteří:

- vytvářejí zpravodajské artefakty stereotypizovaným popisem událostí, jež tímto způsobem mytologizují,
- uvádějí nepřesné informace,
- zkreslují informace,
- potlačují relevantní informace,
- nekorektně prezentují a interpretují data výzkumů veřejného mínění.

3. ANALYTICKÁ ČÁST

Tato kapitola je rozčleněna do tří subčástí a osmi podkapitol, které zahrnují:

- a) tři dílčí analýzy publicistických pořadů: *Kauzy Jaromíra Soukupa, Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa, Jaromír Soukup LIVE*,
- b) čtyři dílčí analýzy diskusních pořadů: *Duel Jaromíra Soukupa, Aréna Jaromíra Soukupa, Bez cenzury, Týden s prezidentem*) a
- c) hlavní závěry.

V případě daných publicistických, respektive diskusních pořadů byl jako **primární analytická jednotka** zvolen jednotlivý odvysílaný díl daného pořadu.

Každý z těchto pořadů byl dále analyzován jako sada **dílčích analytických jednotek** operacionalizovaných jako *promluvy moderátora*, které reflektují problematiku předvolební kampaně nebo se dotýkají mediálního obrazu kandidujících subjektů (jednotlivců i stran) a/nebo jejich hodnot/stranické ideologie, případně porušují objektivitu a vyváženost tak, jak ji lze interpretovat podle zákona o rozhlasovém a televizním vysílání.

Jako základní kritéria pro posouzení, zda a jak ne/byla naplněna kritéria objektivitu a vyváženosti jsme v analyzovaných textech sledovali přítomnost editoriačních strategií **favorizace** a **defavorizace**.

Favorizaci chápeme jako záměrné i nezáměrné, obrazové, zvukové, resp. (non)verbální připisování pozitivního statu osloveným aktérům analyzovaných pořadů, respektive jejich hodnotám a idejím formou, které posiluje hodnotu jejich mediálního obrazu nebo obrazu instituce/organizace, kterou/é reprezentují, a to na úkor jiných oslovených účastníků dané komunikační situace. V tomto smyslu se může dopouštět favorizace nejen novinář/moderátor/editor, ale jiní spoluvůdci pořadu (např. režisér, kameramani apod.). Mechanismus editoriační favorizace se projevuje nedodržováním zákonného požadavku naplňovat vyváženě informační a interpretační funkci pořadu. Děje se tak zvláště nerovným užitím rutinních profesních postupů aplikovaných při konstruování mediálního obrazu sociálních aktérů v analogických situacích, respektive připisováním pozitivního statu některým osloveným aktérům a jejich identitám (rasové, genderové, sociální, sexuální atd.).

Defavorizaci chápeme jako záměrné i nezáměrné, obrazové, zvukové, resp. (non)verbální připisování negativního statu osloveným aktérům analyzovaných pořadů, respektive jejich hodnotám a idejím formou, která poškozují jejich mediální obraz nebo obraz instituce/organizace, kterou/é reprezentují, a to ve prospěch jiných oslovených účastníků dané komunikační situace. Mechanismus editoriační defavorizace se tak projevuje nedodržováním zákonného požadavku naplňovat vyváženě informační a interpretační funkci pořadu. Děje se tak zvláště nerovným užitím rutinních profesních postupů aplikovaných při konstruování mediálního obrazu sociálních aktérů v analogických situacích, respektive připisováním negativního statu některým osloveným aktérům a jejich identitám (rasové, genderové, sociální, sexuální atd.).

Uvedené koncepty jsme následně operacionalizovali vzhledem k formátu analyzovaných pořadů následujícím způsobem tak, abychom mohli odpovědět na otázku, zda postupovaly ve

vztahu ke kandidujícím subjektům objektivně a vyváženě. V **kvantitativní části analýzy** jsme sledovali:

- **zastoupení kandidujících subjektů** podle jejich stranické či ideologické afilace.
- **intenzitu komunikační aktivity**, respektive komunikační „hlasitost“ danou prostorem, který jim pořad/moderátor poskytnul.

V případě diskusních pořadů jsme se soustředili na strukturu a typ dotazů, které položil účastníkům moderátor. Rozlišujeme tak mezi:

- **hlavním dotazem**, který rámuje téma/tematický okruh a měl by být položen všem účastníkům diskuse
- **vedlejším dotazem**, který rozvíjí základní tematický rámec a jeho frekvence adresovaná diskutujícím by měla diferencovat primárně jen odlišný komunikační styl mluvčích v rovině úsporných/košatých promluv
- **doplňovacím dotazem**, který by měl být primárně reakcí moderátora na nedostatečné, vyhýbavé reakce mluvčích, kteří například formou agování uhýbají od nepříjemných otázek. Je ale důležité identifikovat, zda moderátor využívá tento typ dotazu k dosažení informační úplnosti, tedy jde de facto o kritickou formu dotazu nebo jen maskuje svou snahu poskytnout mluvčímu více vysílacího času.

Proto je třeba rozlišovat **valenci a tonalitu dotazu**, respektive mezi:

- **neutrálním dotazem** – který plní de facto prostou zjišťovací funkci a poskytuje dotázanému prostor prezentovat vlastní postoje bez toho, aby musel zaujímat defenzivní, obranný postoj, který by apriori poškozoval důvěryhodnost jeho vystoupení,
- **kritickým dotazem** – moderátor naopak vytváří situaci, která zpochybňuje, defavorizuje roli mluvčího a nutí jej vyrovnat se s negativním komunikačním kontextem. Může tak činit zaujetím obranného postoje nebo jej vede k útočné reakci. V obou případech je dotázaný nucen vyvracet nepříjemné informace, které se týkají jeho osobně nebo subjektu, který reprezentuje, a tak je znevěrohodněna jeho pozice.
- **vstřícným dotazem** – moderátor nahrává dotazovanému a umožňuje mu využít pozitivního komunikačního kontextu. Tento typ dotazu de facto mluvčího a jeho názory favorizuje.

Při posuzování role výše uvedených typů dotazu hraje význam i skutečnost, jak je dotaz zacílen:

- zda jde o dotaz směřující **ad hominem**, tedy zaměřený na personální, osobností charakteristiky a postoje dotazovaného, nebo
- jde o dotaz typu **ad rem**, který se dotýká věcného problému, ale nemá manifestní vztah k privátnímu či osobnostnímu světu dotazovaného.

Analytický výstup vychází z komplexního popisu nejen prostého frekvenčního zastoupení dotazů, ale především z analýzy vzájemné kombinace uvedených typů. Jinými slovy budeme-

li hovořit o defavorizační strategii moderátora, půjde o kombinaci nízké frekvence hlavních a vedlejších dotazů, u nichž bude převažovat kritická valence, kterou podle dané situace může ještě umocňovat jeho personalizovaná kritika.

Kvalitativní analýza se zaměřila zvláště na následující moderátorská pochybení:

- nekorektní interpretace (např. zkreslování, zveličování...),
- informační nepřipravenost a/ nebo věcná nepřesnost při formulování dotazu,
- nepřesné odkazování na zdroj (odkaz na zdroj uveden nepřesně),
- používání argumentů, které nelze spojit s jasně definovaným zdrojem,
- podsouvání odpovědí založených na vlastních nedoložených pocitech,
- vytváření insinuací vůči nepřítomným subjektům,
- nekorektní interpretace datových výstupů (např. výzkumů veřejného mínění, zákonných norem
- užívání vulgarismů,
- ideologická předpojatost ústící do stigmatizace

Pouze diskusní pořady

- nedostatečné řízení diskuse zahrnující:
  - absentující identifikace a pojmenování rozporů v postojích účastníků
  - neschopnost korigovat "fauly", kterých se diskutující dopouštěli,
- neovládnutí emocí (ironie, sarkasmus, zesměšňování, dehonestace) na straně moderátora.

3.1 PUBLICISTICKÉ POŘADY

3.1.1 Kauzy Jaromíra Soukupa

Kauzy Jaromíra Soukupa jsou publicistickým pořadem Televize Barrandov, v němž moderátor podrobně rozebírá detaily aktuálních či nedávných právních případů a afér. Některá vysílání ve sledovaném období byla monotematická, jindy bylo témat více, případně se navzájem prolínala. Pořad je vysílán jednou týdně ve středu, stopáž přesahuje jednu hodinu. Analyzováno bylo 6 vysílání z 10. 9., 12. 9., 19. 9., 26. 9., 3. 10. a 10. 10. 2018.

Tabulka č. 1: Témata pořadu podle jeho dílů

datum vysílání	témata pořadu
10. 9. 2018	Podvody prostřednictvím chráněných dílen
	firma ČEPS
12. 9. 2018	Odvod zisků firem do zahraničí
	Zdanění digitálních a jiných velkých firem v ČR
19. 9. 2018	Šmejdi a jejich metody
26. 9. 2018	Osoba kandidáta na ministra zahraničí Miroslava Peříčka
	Podezření na korupci v ČOI
	Trestní oznámení soukromého detektiva na tzv. šmejdy
	Příklady praktik šmejdů
3. 10. 2018	Příběh privatizace ČKD
	Příběh privatizace Škodaexportu
10. 10. 2018	Kauza Jiřího Paroubka
	Princip fungování podvodných makléřských firem

3.1.1.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Žádný ze 17 relevantních příspěvků z období před volbami do zastupitelstev obcí tyto volby žádným způsobem netematizoval, všechny se věnovaly kandidujícím subjektům v mimovolebním kontextu.

Nejvíce referencí o kandidujících subjektech se týkalo ČSSD (49 %), další v pořadí byla ODS s 29 % a hnutí ANO s 20 %. Z dalších subjektů už byl tematizován pouze STAN se 2 % (1 reference). Je nutno mít na paměti, že celkový počet identifikovaných referencí byl poměrně malý.

Tabulka č. 2: Počet referencí o kandidujících stranách (N = 45)

	počet	v %
ČSSD	22	49 %
ODS	13	29 %
ANO	9	20 %
STAN	1	2 %
celkem	45	100 %

Reference o jednotlivých subjektech byly nejčastěji rámovány prostřednictvím jejich představitelů a kandidátů (69 %), v menší míře optikou chování stran a jejich konkrétních kroků (27 %).

Tabulka č. 3: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 45)

	chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	8	36 %	13	59 %	1	5 %	22
ODS	4	31 %	8	62 %	1	8 %	13
ANO			9	100 %			9
STAN			1	100 %			1
celkem	12	27 %	31	69 %	2	4 %	45

Defavorizační obsahový kontext¹

Reprezentace kandidujících subjektů měla v nadpoloviční většině případů defavorizující hodnotící vyznění (58 %), 40 % referencí bylo neutrálních a 2 % favorizujících. Negativní valenci nesou zejména reference týkající se ČSSD (73 %).

Defavorizující reference o ČSSD se týkaly:

- *především osoby ministra zahraničí Tomáše Petříčka, jeho minulosti, odborné kompetence a profesních kvalit,*
- *v menší míře i dalších stranických politiků – Petra Dolínka, Karla Březiny nebo Bohuslava Sobotky,*
- *obecně politického stylu strany (detailně viz kapitola o kvalitativní analýze).*

Tabulka č. 4: Vyznění referencí o kandidujících stranách (N = 45)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	6	27 %			16	73 %	22
ODS	7	54 %			6	46 %	13
ANO	4	44 %	1	11 %	4	44 %	9
STAN	1	100 %					1
celkem	18	40 %	1	2 %	26	58 %	45

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Obsah výpovědí o politických stranách byl kategorizován do několika homogenních skupin - rámců. Tento souhrnný pohled ukazuje, že převládajícím rámcem, skrze který byly nahlíženy a interpretovány jednotlivé politické subjekty, bylo *podezření či obvinění z korupčního jednání* jejich představitelů (36 %). Následoval *rámec reflexe dění na domácí politické scéně* (24 %) a *rámec neformálních vazeb politiků se zástupci byznysu a s lobbisty* (20 %).

¹ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Tabulka č. 5: Struktura obsahové agendy referencí (N = 45)

	počet	v %
podezření / obvinění z korupčního jednání	16	36 %
reflexe domácí politické scény	11	24 %
neformální vazby politiků s byznysmany, lobbisty	9	20 %
finanční dary politickým stranám	7	16 %
ostatní	2	4 %
počet	45	100 %

Následující tabulka ukazuje, jak byly definované rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. Tyto závěry můžeme ovšem učinit pouze pro ty subjekty, kterých se týkal větší počet referencí - tj. především pro ČSSD a ODS.

Pro konstrukci mediálního obrazu **ČSSD** byl ve sledovaných pořadech nadprůměrně často využit rámec *finančních darů politickým stranám a rámec reflexe domácí politické scény*.

V případě **ODS** byl aplikován především *rámec podezření či obvinění z korupčního jednání a rámec neformálních vazeb politiků na byznys a lobbisty*.

Tabulka č. 6: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 45)

	podezření / obvinění z korupčního jednání	reflexe domácí politické scény	neformální vazby politiků s byznysmany, lobbisty	finanční dary pol. stranám	ostatní	počet
ČSSD	27 %	27 %	18 %	23 %	5 %	22
ODS	46 %	15 %	39 %			13
ANO	44 %	33 %		11 %	11 %	9
STAN				100 %		1
celkem	36 %	24 %	20 %	16 %	4 %	45

3.1.1.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Rovněž agenda senátních voleb byla v pořadu zastoupena jen zcela marginálně, pouze jeden příspěvek se jí věnoval formou okrajové zmínky.

Tabulka č. 7: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do Senátu PČR (N = 25)

	počet	v %
Volby do Senátu byly pouze okrajově zmíněny	1	4 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	24	96 %
celkem	25	100 %

Z hlediska počtu referencí o kandidujících subjektech byla v pořadu největší pozornost věnována ČSSD (37 %), následuje nezávislý kandidát do Senátu Jiří Paroubek (24 %), ODS (21 %) a ANO (16 %).

Tabulka č. 8: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 62)

	počet	v %
ČSSD	23	37 %
Nezávislý kandidát – Jiří Paroubek	15	24 %
ODS	13	21 %
ANO	10	16 %
STAN	1	2 %
celkem	62	100 %

Většina kandidujících subjektů je rámována optikou svých představitelů a kandidátů (71 %), necelá čtvrtina prostřednictvím chování strany a jejích konkrétních kroků (24 %).

Tabulka č. 9: Typy referencí o kandidujících subjektech (N = 62)

	chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	8	35 %	14	61 %	1	4 %	23
Nezávislý kandidát – Jiří Paroubek	3	20 %	12	80 %			15
ODS	4	31 %	8	62 %	1	8 %	13
ANO			9	90 %	1	10 %	10
STAN			1	100 %			1
Celkem	15	24 %	44	71 %	3	5 %	62

Defavorizační obsahový kontext²

Hodnotící vyznění téměř dvou třetin referencí o kandidujících subjektech bylo negativní (63 %), přibližně třetina neměla hodnotící valenci (36 %). Negativní valence byla nejčastěji využívána pro rámování mediálního obrazu senátního kandidáta Jiřího Paroubka (87 %).

Reference defavorizující senátního kandidáta Jiřího Paroubka se týkaly:

- *možných zdrojů Paroubkových nelegálních příjmů, o nichž v rámci rozvodového řízení hovořila jeho manželka,*
- *podezření z protiprávních aktivit kandidáta v době jeho politického působení,*
- *jeho morální integrity (detailně viz kapitola o kvalitativní analýze).*

Tabulka č. 10: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 62)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	7	30 %			16	70 %	23

² Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
Nezávislý kandidát – Jiří Paroubek	2	13 %			13	87 %	15
ODS	7	54 %			6	46 %	13
ANO	5	50 %	1	10 %	4	40 %	10
STAN	1	100 %					1
Celkem	22	36 %	1	2 %	39	63 %	62

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Následující tabulka popisuje typy referencí o kandidujících subjektech podle několika skupin - rámců. Jejich struktura byla podobná jako v případě agendy před volbami do obecních zastupitelstev. Nejvíce referencí spadalo do *rámce podezření či obvinění z korupčního jednání* (47 %), následovala *reflexe domácí politické scény* (23 %) a *rámec neformálních vazeb politiků na zástupce byznysu či lobbisty* (15 %).

Tabulka č. 11: Struktura obsahové agendy referencí (N = 62)

	počet	v %
podezření / obvinění z korupčního jednání	29	47 %
reflexe domácí politické scény	14	23 %
neformální vazby politiků s byznysmany, lobbisty	9	15 %
finanční dary politickým stranám	7	11 %
ostatní	3	5 %
celkem	62	100 %

Následující tabulka ukazuje, jak byly definované rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. Při interpretaci je ovšem nutno vzít v potaz absolutní četnosti referencí o kandidujících subjektech – v případě malého počtu jednotek je vypovídací hodnota velmi omezená.

Rámec *podezření či obvinění z korupčního jednání* byl využit především pro vytváření mediálního obrazu nezávislého senátního kandidáta Jiřího Paroubka.

Rámec neutrální *reflexe domácí politické scény* byl aplikován zejména na ČSSD a ANO.

Rámec *neformálních vazeb politiků na zástupce byznysu a lobbisty* formoval nadprůměrně často mediální obraz ODS.

Tabulka č. 12: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 62)

	podezření / obvinění z korupčního jednání	reflexe domácí politické scény	neformální vazby politiků s byznysmany, lobbisty	finanční dary politickým stranám	ostatní	počet
ČSSD	26 %	30 %	17 %	22 %	4 %	23
Nezávislý kandidát	87 %	13 %				15
ODS	46 %	15 %	39 %			13
ANO	40 %	30 %		10 %	20 %	10
STAN				100 %		1
celkem	47 %	23 %	15 %	11 %	5 %	62

3.1.1.3 Kvalitativní analýza

Ve sledovaných vysíláních jsme zaznamenali širokou škálu kvalitativních pochybení. Týkala se především defavorizace některých z kandidujících subjektů a v menší míře také nekorektní práce s informačními zdroji.

DEFAVORIZACE POLITICKÝCH SUBJEKTŮ

Jiří Paroubek

V šesti analyzovaných pořadech jsme zaznamenali častý výskyt různě závažných defavorizačních praktik namířených proti několika kandidujícím subjektům.

Nejčastěji byl defavorizaci vystaven nezávislý kandidát do Senátu Jiří Paroubek. V Kauzách Jaromíra Soukupa byl zpochybňován jeho morální kredit, když moderátor pořadu komentoval spory o výši výživného na dceru v rámci probíhajícího rozvodového sporu Paroubka a jeho manželky Petry. Změnou hlasu a gesty se Jaromír Soukup pravděpodobně pokoušel imitovat jeho mluvu a vystupování.

„Teda podle mého názoru je to největší zbabělost u chlapů, kterou znám. ... Je navýsost trapný, aby chlap, který proslul větou „kdo z vás to má“, ... no tak tenhle chlápek „kdo z vás to má“ se u soudu choval jako ten největší sociální případ.“ (10. 10. 2018, 2:36)

Když Jaromír Soukup hovoří o politické straně LEV 21, jejímž hlavním představitelem Paroubek byl, vytváří dojem, že strana byla založena účelově a komunikované hodnoty byly pouze zástěrkou pro jiné cíle.

„Ano ano. To byla ta strana, kde si hráli na spravedlnost, hrdost a další ctnosti.“ (10. 10. 2018, 6:13)

Jméno Jiřího Paroubka používá jako zástupný symbol pro kontroverzní ekonomické praktiky 90. let a sugeruje tím, že Paroubek byl jejich hlavním představitelem.

„To jsme v našem vyprávění již pomalu v roce 2011, kdy se toho hodně změnilo. Takže žádný div, že metody těch 90. let, těchletů různých šmáček a domlouvání a zařizování a komparzu a Jiřího Paroubka začaly ty metody již být i pro vedení ČSSD na obtíž a muselo se začít uvažovat jinak, ponovu.“ (10. 9. 2018, 15:54)

Jaromír Soukup se opakovaně vrací k tvrzením Petry Paroubkové o tom, že její manžel měl nelegální příjmy. Bez uvedení relevantních důkazů naznačuje spojení Paroubka s finančními machinacemi s prostředky společnosti ČEPS nebo jej nepřímo obviňuje z legalizace příjmů prostřednictvím podvodných makléřských firem. Používá přitom alibistická slovní spojení typu „nevím, proč mi to blesklo hlavou“ nebo „naznačuji, že mě to napadlo“.

„Tak mě napadá, že jsem si se zájmem četl vyjadřování Petry Paroubkové o nelegálních příjmech Jiřího Paroubka. Nevím, proč mi to blesklo hlavou v téhle souvislosti.“ (10. 9. 2018, 34:35)

„Jiří Paroubek také nemá za sebou žádnou velkou investiční a makléřskou společnost. Já to myslím v souvislosti s tím, že nám několik let říká, že obchoduje na světových trzích s komoditami a akciemi a že tím se docela dobře živí. ... A ty peníze v hotovosti prý měl na investování do komoditních obchodů. No. Já si teda po tom, co jsem říkal, docela dobře umím představit, jak to celé bylo. Čistě teoreticky jsou totiž tyhle firmy jako dělané pro to ... aby legalizovaly nějaké ty příjmy. A já neříkám, že je to stoprocentně případ Jiřího Paroubka, jen jaksi naznačuju, že mě to napadlo.“ (10. 10. 2018, 53:40)

Defavorizace Jiřího Paroubka představovala modelovou ukázkou stigmatizující dehonestace postavené na nedoloženém insinuačním podsouvání de facto protizákonného jednání JP. Negativní, stigmatizující asociační řetězec není zastaven a kompenzován spojením „já neříkám, že je to stoprocentně případ Jiřího Paroubka“. Pokud moderátor není schopen uvést konkrétní důkazy a opírá svou argumentaci o tvrzení, že ho „to napadlo“, narušuje vážným způsobem osobní integritu daného politika. A to nejen tu politickou. Skutečnost, že moderátora „něco napadlo“ nenaplnuje veřejný zájem, kterým jistě není poškození pověsti daného politika bez jasných důkazů. Jinými slovy, JS nepředložil žádné zásadní informace, které by legitimovaly danou formu komunikace veřejným zájmem.

Vzhledem tomu, jak rozsáhle se JS věnoval danému politikovi, lze hovořit o tom, že vytvořil ve svém pořadu speciální dehonestiční diskurz JP, který nejen asocioval a *zvýznamňoval* jeho vztah s protizákonným jednáním. Celá moderátorova diskurzivní logika se tak opírala jednak o konstrukci *identity* zločince daného politika, a to skrze insinuační, nedoložený poukaz na jeho protizákonné aktivity (legalizace nezákonně nabytých prostředků). A jednak o konotativní mechanismy snižování důstojnosti daného politika. Moderátor zjevně nerespektoval individuální *identitu* JP, jako více než šedesátiletého muže, bývalého českého premiéra, a především jedince, který s moderátorem pravděpodobně nesdílí těsné, intimní vztahy, které by JS opravňovaly k opakovanému familiárnímu označování (*Jirka*), kterému se navíc daný politik nemohl bránit. JS zde použil osvědčenou techniku snižování důstojnosti realizované užitím přivlastňujícího „*náš Jirka*“, které konotuje nižší status subjektu, často užívaný v kontextu příbuzenské či rodičovské komunikace. Stigmatizační povahu daného diskurzu umocnilo i použití dehonestující fotomontáže (obr. 1).

Moderátor zde formou simultánního označování, které kombinuje ikonické, indexické a symbolické znaky, tedy obrazovou, zvukovou a verbálně hodnotící komunikaci manifestně poškozoval mediální obraz daného politika. Uvedená forma karikujícího zobrazování by byla částečně akceptovatelná jen v tom případě, kdy by nepracovalo

kontextuální zarámování fotografie se zvýznamňováním protizákonného jednání JP a dotčená osoba by dostala adekvátní prostor bránit se takovému osočení. K tomu ale v daném pořadu nedošlo. Proto lze daný postup moderátora označit jako poškozující ve vztahu ke kandidátovi do Senátu PČR.

Obr. 1: Stigmatizující fotomontáž JP.

(Kauzy JS, 10. 10. 2018, 53:00 – 54:00)

ČSSD

Defavorizaci byla v pořadu vystavena i ČSSD. Jaromír Soukup obecně kritizoval politický styl strany, zaměřil se také na konkrétní politiky.

„Takže v roce 2011 vedení ČSSD poněkud prkenně, jak je ovšem zvykem pro ČSSD, Horáčka vyloučilo.“ (10. 9. 2018, 16:15)

Konkrétními politiky z ČSSD, kteří byli v Kauzách Jaromíra Soukupa negativně reprezentováni, byli kandidáti strany na post ministra zahraničí Miroslav Poche a Tomáš Petříček. Moderátor nejprve pomocí expresivního výrazu znevážil pozici asistenta, v níž Petříček pro Pocheho pracoval.

„Tak například před volbami do Evropského parlamentu v roce 2014 daroval ČSSD větší částku než jeho šéf a pozdější europoslanec Miroslav Poche, který poslal jen ušmudlaných 200 tisíc. To jeho budoucí „podržtaška“ Tomáš Petříček se činil více a na účet ČSSD poslal celkem 310 tisíc korun. ... „Podržtaška“ říkám zejména proto, že poté pan Petříček dělal panu Pochemu asistenta.“ (26. 9. 2018, 1:59)

Vidíme zde de facto stejný moderátorův rukopis, resp. komunikační strategii jako v předcházejícím případě. JS urážlivým způsobem označuje ministra zahraničí, aby rádoby vtipně své dehonestující označení oslabil. Jako by říkal, já jsem to tak úplně nemyslel. Stigmatizující vir nedůvěry, ale byl vypuštěn do veřejného prostoru a negativním způsobem zasáhl zvláště profesní identitu ministra zahraničí T. Petříčka.

„Samosebou je otázka, zda současný kandidát Tomáš Petříček v té době nesloužil jen jako bílý kůň Miroslava Pocheho. Já vím, že je to jen spekulace, ale docela si umím tenhle scénář představit. Hovořím samozřejmě o finančních darech pro ČSSD.“ (26. 9. 2018, 4:55)

I zde se objevují nedoložené insinuační promluvy, které naznačují, že finanční dary, které poskytl ČSSD T. Petříček, mohly ve skutečnosti pocházet od Miroslava Pocheho. Na insinuačním potenciálu této rétorické strategie nic nemění obligátní moderátorova poznámka, že si umí *„tenhle scénář představit.“* Ani zde nelze legitimovat daný postup veřejným zájmem.

ANO

Defavorizujícímu přístupu se nevyhnulo ani hnutí ANO. Jaromír Soukup s výrazně ironickým vyzněním reprodukoval výrok Andreje Babiše z jiného pořadu Televize Barrandov, poté s použitím expresivního výrazu odsoudil dotace ze státního podniku ČEPS do vydavatelství MAFRA (v době, kdy vydavatelství Babišovi patřilo).

„A víte, co mi na to říkal premiér Andrej Babiš, když jsem se ho na to minulý týden v Duelu Jaromíra Soukupa zeptal? Nic. Vůbec nic. Prý je to problém evropský, který začnou řešit hned, jak vyřeší migranty nebo co. No to mě podržte. ... A musím vám říct, že po tomto sdělení se daleko více těším na nějaké ty statusy pana premiéra. Třeba jako tuhle z dětského koutku v Sokolově.“ (12. 9. 2018, 35:05)

„Tak to jen pro ty, kteří mají pocit, že někomu nadržuji, tedy že nadržuji Andreji Babišovi. Nenadržuji a tohle je konkrétní příklad, který prostě Andrej Babiš podělal.“ (10. 9. 2018, 46:20)

Problém uvedené citace představuje užití daného vulgarismu. Daná polemika s premiérem odpovídá formátu daného pořadu, respektive jeho bulvarizující podobě.

PRÁCE S INFORMAČNÍMI ZDROJI

Jaromír Soukup v řadě případů neuvádí zdroje informací pro svá tvrzení. Zdrojem jednoho z obvinění vůči Jiřímu Paroubkovi byla zpráva z internetového blogu, který nijak neupřesnil a jehož věrohodnost sám zpochybnil.

„Vy víte, že se zprávami na internetu je to těžké. Mohou být pravdivé, ale také nemusí. Ale zkusme to. Na jednom z věrohodnějších blogů jsem našel zprávu, že ... . A ono se ne nadarmo říká na každém šprochu pravdy trochu.“ (10. 10. 2018, 13:26)

Při citaci časopisu Týden neuvedl, že jej vydává jím ovládaná firma Empresa Media a nejde tedy o nezávislý zdroj.

„Tam [v Mladé Boleslavi] je totiž po večerech takový čurbes, že podle toho, co jsem četl v časopise Týden, byste tam raději ani potmě nevyšli ven.“ (12. 9., 56:55)

3.1.1.3.1 Shrnutí

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou ale často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- Dehonestující a stigmatizující poškozování mediálního obrazu J. Paroubka, aniž by měl k dispozici prostor pro obhajobu. Snižování důstojnosti daného politika formou verbálních i vizuálních editoriačních praxí.
- Dehonestující označení „podržtaška“ ministra zahraničí T. Petříčka.

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

- Nedoložené, a tudíž i manipulativní naznačování možnosti protizákonného jednání Jiřího Paroubka.
- Nedoložené tvrzení, že finanční dary, které poskytl ČSSD T. Petříček, mohly ve skutečnosti pocházet od Miroslava Pocheho.

Moderátorský styl JS byl v daném pořadu postaven na kombinaci dehonestujících, stigmatizujících a insinuačních tvrzení, která nebyla dostatečně zdrojována či přesněji neopírala se o relevantní zdroje. Taková komunikační strategie má silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit zvláště uchazeče do Senátu PČR J. Paroubka a nepřímo i ČSSD jako jednu z kandidujících stran.

3.1.2 Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa

Pořad Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa nepřekvapivě tematicky navazuje na Kauzy Jaromíra Soukupa. Nevystupuje zde ovšem pouze moderátor, ale přítomen je i jeden host. Každé ze sledovaných vysílání se na rozdíl od Kauz věnovalo pouze jednomu tématu. Pořad je vysílán jednou týdně ve čtvrtek, stopáž se pohybuje okolo jedné hodiny. Analyzováno bylo 5 vysílání z 13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10. a 11. 10. 2018.

Tabulka č. 13: Témata a hosté pořadu podle jeho dílů

datum vysílání	téma pořadu	host
13. 9. 2018	kauzy v energetice	Alena Vitásková, bývalá ředitelka Energetického regulačního úřadu
20. 9. 2018	Zdeněk Bakala, kauza OKD	Pavol Krúpa, majitel Arca Investments
27. 9. 2018	čerpání a zneužívání dotací	Lukáš Wagenknecht, analytik dotací, kandidát do Senátu za ČPS
4. 10. 2018	financování České televize	Petr Štěpánek, bývalý místopředseda RRTV
11. 10. 2018	kauza Davida Ratha, stav korupce v ČR	David Rath, bývalý hejtman, venkovský lékař, zastupitel obce Hostivice

3.1.2.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Agenda voleb do zastupitelstev obcí byla ve sledovaných vysíláních pořadu reprezentována pouze formou dvou okrajových zmínek, kandidující subjekty byly tematizovány v mimovolebních kontextech.

Tabulka č. 14: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do zastupitelstev obcí (N = 16)

	počet příspěvků	v %
Volby do ZO byly pouze okrajově zmíněny	2	13 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	14	87 %
Celkem	16	100 %

V pořadu jsme zaznamenali konkrétní výpovědi o čtyřech kandidujících subjektech – dvou vládních stranách a dvou opozičních (ODS a TOP 09). Nadpoloviční většina těchto referencí se přitom týkala hnutí ANO (57 %).

Tabulka č. 15: Počet referencí o kandidujících stranách (N = 30)

	počet	v %
ANO	17	57 %
ČSSD	7	23 %
ODS	3	10 %
TOP 09	3	10 %
celkem	30	100 %

Převážná většina referencí o stranách tyto subjekty prezentuje optikou jejich představitelů a kandidátů (87 %). V případě hnutí ANO to byl jeho lídr Andrej Babiš a okrajově senátní kandidátka Eva Syková, u ČSSD bývalý premiér Bohuslav Sobotka.

Z hlediska hodnotícího vyznění těchto referencí lze konstatovat, že přibližně stejně často byla zastoupena neutrální hodnotící pozice (37 %) a negativní valence (40 %). Celkový počet identifikovaných referencí o kandidujících subjektech je ovšem natolik nízký, že neumožňuje validní interpretaci.

Tabulka č. 16: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 30)

	chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO			17	100 %			17
ČSSD			7	100 %			7
ODS	2	67 %	1	33 %			3
TOP 09	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3
celkem	3	10 %	26	87 %	1	3 %	30

Tabulka č. 17: Vyznění referencí o kandidujících stranách (N = 30)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	5	29 %	7	41 %	5	29 %	17
ČSSD	3	43 %			4	57 %	7
ODS	1	33 %			2	67 %	3
TOP 09	2	67 %			1	33 %	3
celkem	11	37 %	7	23 %	12	40 %	30

Vzhledem k malému počtu referencí reprezentujících ve sledovaných vysíláních pořadu kandidující politické subjekty (30 jednotek) neprovádíme v tomto případě analýzu jejich obsahové struktury a rámcování, neboť by z pohledu vysílacího zákona nepřinesla smysluplně interpretovatelné výsledky.

3.1.2.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Rovněž agenda senátních voleb byla v pořadu zastoupena pouze marginálně v podobě zmínek v rámci jiných agend.

Tabulka č. 18: Struktura příspěvků podle zacílení na volby do Senátu PČR (N = 24)

	počet	v %
Volby do Senátu byly pouze okrajově zmíněny	2	8 %
Příspěvky tematizovaly mimovolební agendu týkající se kandidujících subjektů	22	92 %
celkem	24	100 %

V období před senátními volbami se v pořadu objevily reference o šesti kandidujících subjektech – čtyřech politických stranách a dvou senátních kandidátech. Nejčastěji bylo tematizováno hnutí ANO (39 %), senátní kandidát David Rath (24 %) a ČSSD (20 %).

Tabulka č. 19: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 59)

	počet	v %
ANO	23	39 %
Česká suverenita – David Rath	14	24 %
ČSSD	12	20 %
ODS	6	10 %
TOP 09	3	5 %
Nezávislý kandidát - Jiří Paroubek	1	2 %
celkem	59	100 %

Kandidující subjekty byly v převážné většině případů personifikovány, respektive reprezentovány skrze své představitele a kandidáty (92 %). V případě hnutí ANO to byl zvláště lídr Andrej Babiš³ a senátní kandidátka Eva Syková, u České suverenity výhradně její senátní kandidát David Rath⁴ a u ČSSD především bývalý premiér Bohuslav Sobotka⁵.

Tabulka č. 20: Typy referencí o kandidujících subjektech (N = 59)

	chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO			23	100 %			23
Česká suverenita – David Rath			14	100 %			14
ČSSD	1	8 %	11	92 %			12
ODS	2	33 %	4	67 %			6
TOP09	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3
Nezávislý kandidát – Jiří Paroubek			1	100 %			1

³ Tematizována byla autenticita jeho motivů pro vstup do politiky, jeho role ve vyšetřování kauzy OKD nebo čerpání dotací firmami z holdingu Agrofert.

⁴ V rozhovoru s moderátorem se vyjadřoval ke své kauze a obecněji ke korupčnímu prostředí v České republice nebo k fungování justičního systému.

⁵ Pořad se věnoval hlavně jeho roli v kauze OKD a vztahům se Zdeňkem Bakalou.

	chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
celkem	4	7 %	54	92 %	1	2 %	59

Z hlediska hodnotícího vyznění převládaly reference bez pozitivní či negativní valence (46 %), zhruba třetina výpovědí nesla negativní valenci (34 %) a pětina pozitivní (20 %).

Defavorizační obsahový kontext⁶

Z hlediska hodnotícího vyznění převládaly reference bez pozitivní či negativní valence (46 %), zhruba třetina výpovědí nesla negativní valenci (34 %) a pětina pozitivní (20 %). Negativní valenci nesou zejména reference týkající se ČSSD (50 %) a ANO (30 %).

Defavorizující reference o ČSSD se týkaly:

- *osoby bývalého premiéra Bohuslava Sobotky v souvislosti s kauzou OKD,*
- *dalších stranických politiků a jejich spojení s korupčními kauzami.*

Defavorizující reference o ANO se týkaly:

- *vyplácení dotací firmám z holdingu Agrofert,*
- *participace Andreje Babiše na korupčním prostředí v ČR z pozice podnikatele.*

Tabulka č. 21: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 59)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	7	30 %	9	39 %	7	30 %	23
Česká suverenita – David Rath	12	86 %			2	14 %	14
ČSSD	4	33 %	2	17 %	6	50 %	12
ODS	2	33 %	1	17 %	3	50 %	6
TOP09	2	67 %			1	33 %	3
Nezávislý kandidát – Jiří Paroubek					1	100 %	1
Celkem	27	46 %	12	20 %	20	34 %	59

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Následující tabulka popisuje typy referencí o kandidujících subjektech kategorizované do několika skupin - rámců. Z tabulky je patrné, že dominantní optiku představovaly reference vytvářející *rámec podezření či obvinění z korupčního jednání* (37 %), následoval *rámec popisu systému korupce a snah o její odhalení* (19 %).

Tabulka č. 22: Struktura obsahové agendy referencí (N = 59)

	počet	v %
podezření / obvinění z korupčního jednání	22	37 %

⁶ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	počet	v %
popis korupčního systému, odhalování / vyšetřování korupce	11	19 %
neformální vztahy politiků s byznysmany, lobbisty; střet zájmů	8	14 %
motivy pro vstup do politiky	8	14 %
nekalé metody politické soutěže	5	9 %
ostatní	5	9 %
celkem	59	100 %

Tabulka č. 23 ukazuje, jak byly definované rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. Při interpretaci následující tabulky je ovšem nutno brát v potaz absolutní četnosti referencí o kandidujících subjektech – v případě malého počtu jednotek je vypovídací hodnota velmi omezená.

Rámec *podezření či obvinění z korupčního jednání* byl využit především pro vytváření mediálního obrazu Davida Ratha, kandidujícího za politický subjekt Česká suverenita a v menší míře také pro reprezentaci ČSSD.

Popis a odhalování korupčního systému rámoval nadprůměrně často mediální obraz České suverenity, za kterou kandidoval David Rath, jenž v pořadu vystupoval rovněž v pozici „experta“ na tuto problematiku. Aplikován byl tento rámec i na hnutí ANO, a to především skrze reprezentaci údajné snahy Andreje Babiše vyřešit kauzu OKD.

Tabulka č. 23: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 59)

	podezření / obvinění z korupčního jednání	popis korupčního systému, odhalování / vyšetřování korupce	motivy pro vstup do politiky	neformální vztahy politiků s byznysmany, lobbisty; střet zájmů	nekalé metody politické soutěže	ostatní	počet
ANO	17 %	22 %	26 %	13 %	9 %	13 %	23
Česká suverenita	64 %	29 %				7 %	14
ČSSD	58 %	8 %	8 %	17 %	8 %		12
ODS	17 %	17 %		33 %	33 %		6
TOP09	33 %			33 %		33 %	3
Nezávislý kandidát			100 %				1
celkem	37 %	19 %	14 %	14 %	9 %	9 %	59

3.1.2.3 Kvalitativní analýza

V pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa jsme pomocí kvalitativní analýzy identifikovali celou řadu pochybení, z nichž některá měla systematický a opakující se charakter. Tyto chyby se týkaly především nevyváženého přístupu ke kandidujícím politickým subjektům.

HODNOTÍCÍ VYZNĚNÍ REPREZENTACE ANDREJE BABIŠE

S výrazně favorizujícím vyzněním byla v pořadu prezentována osoba lídra Hnutí ANO Andreje Babiše, především v oblasti hodnocení jeho motivů pro zahájení politické činnosti. V několika vysíláních Jaromír Soukup v různých obměnách opakoval tvrzení, že Andrej Babiš do politiky nevstoupil s cílem obohatit se nebo získat vlastní prospěch. Z kontextu, do něhož byla většina těchto poznámek zasazena, pak vyplývá, že se tím úřadující premiér pozitivně odlišuje od řady ostatních politiků, u nichž lze o podobné čistotě motivů pochybovat. Tyto zmínky tedy chápeme jako opakující se favorizaci klíčového představitele kandidujícího politického subjektu.

Host Jaromíra Soukupa Pavol Krúpa označil Andreje Babiše za prvního z premiérů ČR, který není zavázán Zdeňku Bakalovi a je ochoten situaci kolem OKD řešit. Moderátor se přidává s vlastním pozitivním hodnocením motivů Andreje Babiše pro vstup do politiky. Toto hodnocení ovšem nijak nezdůvodňuje.

„Já si také myslím, že Andrej Babiš nešel do politiky proto, aby si něco zařídil, aby tam zbohatl, aby získal nějaké peníze. Já si skutečně myslím, že Andrej Babiš chtěl chod věci změnit, až na to, že se mu to z mého pohledu ne úplně daří.“ (20. 9. 2018, 25:41)

Stejný názor bez uvedení důkazů Jaromír Soukup artikuloval opakovaně i v jiných vysíláních pořadu, např. 11. 10. 2018, kdy obhajobu Andreje Babiše vsunul do rozhovoru s Davidem Rathem na téma korupčního klimatu, navíc ji spojil s adorací politického talentu premiéra.

„Víte co, já si myslím, že Andrej Babiš nešel do politiky pro peníze, já to říkám opakovaně, Andrej Babiš nešel do politiky pro peníze, jsem o tom přesvědčen a jsem přesvědčen o tom, že on velmi v podstatě politicky geniálně využil situaci, náladu veřejnosti proti tomu politickému systému, který tady panoval.“ (11. 10. 2018, 57:43)

V rozhovoru na téma společnosti OKD Jaromír Soukup Babišovi přisoudil zvláštní status a odlišil jej od „klasických politiků“, když jej označil za jediného politika, který se odvážil nechat OKD zbankrotovat.

„Přiznejme si, že kdyby nebyl ministrem financí Andrej Babiš, a teď mé vztahy k Andreji Babišovi jsou nevyrovnané, protože někdy ho kritizujeme, někdy ho chválíme, ale teď je potřeba ho pochválit, protože podle mého názoru odvalu nechat tu firmu padnout by klasický politik neměl.“ (20. 9. 2018, 1:03:45)

Jaromír Soukup ovšem aktivity Andreje Babiše také mírně ironizoval, když jeho snahu domluvit se se šéfy velkých zahraničních firem podnikajících v Česku na reinvestici jejich zisků v ČR interpretoval jako naivní a dětinskou.

„Víte, já se na to ptám z toho, že mě rozesmála schůzka Andreje Babiše, předsedy vlády, se šéfy těch největších mezinárodních korporací, které odtad tedy odvádí ty stamiliardy a chtěl jim domluvit, po dobrém. ... Ale na mě to působilo trochu dětinsky, se přiznávám.“ (27. 9. 2018, 44:12)

I zde se promítá dojmologický způsob moderace, postrádající často věcně podložené argumenty. Co je na Babišově snaze dětinského JS nevysvětlil. Vzhledem k tomu, že šlo o publicistický pořad, který je z definice názorovější, vyznívá označení premiérova záměru za „dětinský“, v kontextu celého probabišovského rámování, jako povinný vyvažující kritický „prostocvik“, který nebyl proveden zcela profesionálně. Nešlo ale o porušení zákona formou systematického poškozování premiérova mediálního obrazu, ani dehonestací či insinuuujícími poznámkami (jako v případě JP), které měly cíleně premiéra poškodit. Šlo o takový typ hodnotícího soudu, který JS hojně používá a představuje v daném formátu únosnou míru jeho názorové profilace. Necháváme samozřejmě stranou nízkou argumentační úroveň takového soudu. Jeho kvalita ale není předmětem posuzování RRTV.

DEFAVORIZACE ČSSD

Defavorizující přístup jsme zaznamenali vůči některým politikům z ČSSD, týkal se především nedoložených obvinění z korupce. Bohuslava Sobotku Jaromír Soukup obvinil ze zneužití pravomoci ministra financí s cílem dosáhnout tak vlastního prospěchu.

„Také si pamatujete, jak třeba takový Bohuslav Sobotka, tehdy ještě jako ministr financí odpustil příteli Jiřího Paroubka hoteliérovi Vlastimilu Dvořákovi těsně před svým odchodem z funkce 12 a půl miliónu korun na dani z příjmu fyzických osob? Ostatně když už jsem tady zmínil jméno bývalého premiéra, tak bych rád také řekl, že to byl on, který za posledních 6 měsíců ve funkci ministra financí prominul deseti firmám skoro 97 miliónů korun. ... A řekněte mi, opravdu si někdo z vás myslí, že to bylo jen tak, zadarmo? No asi těžko, že.“ (11. 10. 2018, 5:49).

Z korupčního jednání Soukup bez důkazů nepřímo obvinil i bývalého ministra průmyslu a obchodu z ČSSD Milana Urbana. Host pořadu Alena Vitásková hovořila o roli Milana Urbana při schvalování kontroverzních dotací na výrobu elektřiny v bioplynových stanicích. Soukup uvedení Urbanova jména glosuje slovy: *„Známý to neúplatný český sociální demokrat.“ (13. 9. 2018, 56:30)*

Tato poznámka, se na rozdíl od „dětinské“ kritiky premiéra dotýká vážnějšího problému - cti pana Urbana a představuje typ insinuační poznámky, která poškozují mediální obraz tohoto bývalého ministra. Současně též akcentuje jeho sociálnědemokratickou afiliaci, od které je jen kousek ke generalizujícímu konstatování typu: co sociální demokrat to exministr Urban, o jehož neúplatnosti lze pochybovat. Zde došlo zjevně k poškození politikova mediálního obrazu, a to opět bez uvedení věcně podložených důkazů.

DEFAVORIZACE MIROSLAVA KALOUSKA

V úvodu jednoho z vysílání Jaromír Soukup bez věcné souvislosti s tématem pořadu defavorizuje Miroslava Kalouska, promluva je navíc doplněna znevažující fotomontáží s využitím Kalouskovy fotografie. *„Složeny jsou prostě zlo ještě větší než lord Voldemort s Miroslavem Kalouskem dohromady. Omlouvám se Miroslavu Kalouskovi, a to je podle mého názoru už pořádná síla.“ (13. 9. 2018, 1:08)*

Obr. 2: Znevažující fotomontáž M. Kalouska

Moderátor účelovou kombinací ikonických, symbolických a indexických znaků konstruoval obraz nepřítele, kterého ztotožnil s popkulturní démonickou postavou lorda Voldemorta (obr. 2). Využil k tomu i fotomontáž poškozující Kalouskovu imidž. Tato pasáž nesledovala primárně veřejný zájem a informační funkci pořadu, ale její silný negativní emocionální náboj. Vidíme za realizaci mechanismu vytváření obětního beránka (scapegoating) (Gallagher, Burke, 1974; Coleman, 1995; Douglas, 1995), který nese silný potenciál spouštění morální paniky vztáženou na konkrétního politika.

POCHYBENÍ V ROZHOVORU S DAVIDEM RATHEM

Nejvýraznějších pochybení se podle našeho názoru dopustil Jaromír Soukup ve vysílání z 11. 10. 2018, jehož hostem byl bývalý hejtman David Rath a tématem pořadu byla Rathova korupční kauza a obecně stav korupce v ČR.

Jaromír Soukup relativizoval vinu Davida Ratha v probíhající korupční kauze s poukazem na existující rozvinutý korupční systém, který Soukup nazýval politickým podnikáním a na němž se podle něj podílelo mnohem více lidí, kteří potrestáni nebyli. Ratha explicitně staví do role oběti, která měla uspokojit poptávku po stíhání tohoto typu kriminality.

„Já se Davida Ratha opravdu rozhodně nechci zastávat, ale je prostě pravda, že se stal svým způsobem vítanou obětí. Je objektivní fakt, že ho řada lidí hodila přes palubu jen a pouze proto, že prostě vsadili na to, že veřejnost již svou oběť má a že tedy hlad davu „po krvi“ už je uspokojen. (11. 10. 2018, 0:57).

„Spravedlnost dostihla Davida Ratha, ale nedostihla desítky dalších, kteří se chovali úplně stejně, protože takový byl systém, který sami vytvořili.... Neměli by vám ti politici být vděční, že jste na ně neukázal?“ (11. 10. 2018, 50:40 – 53:19).

Srovnává Rathovu kauzu s jinými známými korupčními kauzami (privatizace OKD, ČKD, Škody Plzeň apod.) a pokládá sugestivní otázku, zda případ Davida Ratha není ve srovnání s nimi svým významem zanedbatelný. *„Nepřijde vám ta vaše kauza z tohoto pohledu malicherná?“ (11. 10. 2018, 54:26).*

Jaromír Soukup v tomto vysílání navíc nedostatečně naplňoval roli moderátora, nedokázal vždy oponovat komunikačně zdatnému hostovi, pořad se tak místy měnil v sebeobhajobu Davida Ratha. Rath tak získal prostor pro prezentaci vlastní verze svého případu, moderátor jej jen minimálně konfrontoval s fakty, které tuto verzi nepodporovaly. Nejčastěji vyjadřoval neochotu se detaily kauzy zabývat s poukazem na to, že to přísluší pouze soudu.

3.1.2.3.1 Shrnutí

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou ale často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- Dehonestující a stigmatizující poškozování mediálního obrazu exministrů Urbana a Sobotky, aniž by jim byl poskytnut prostor pro obhajobu.
- Dehonestiční označování M. Kalouska formou verbálních i vizuálních nálepkujících praxí.

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

- Nedoložené a manipulativní insinuanace naznačující možnosti protizákonného jednání některých politiků z ČSSD, zvláště pak nedoložené osočení Bohuslava Sobotky z korupce ve funkci ministra financí.
- Nedoložené tvrzení v podobě insinuační poznámky, která poškozovala mediální obraz bývalého ministra Milana Urbana a současně generalizovaně promítala pochybnosti o jeho neúplatnosti na celou ČSSD.
- Snaha vyvíňovat D. Ratha poukazem na to, že i jiní kradli a více. I zde jde o typickou editoriaálně-bulvární praxi, která si vybírá padlého hrdinu, aby jej publiku prodala jako oběť systému. Podobně pracovala nejen bulvární média s obrazem J. Kajínka. JS v pořadu ale nezamlčoval Rathovu vinu, jen ji rozměľňoval poukazem na jiné korupční kauzy. Z pohledu posuzování takové editoriaální praxe RRTV se nabízí upozornění na společenskou závadnost takové moderace, která de facto zpochybňuje fungování justičního systému a relativizuje korupční jednání.

Celkově lze charakterizovat moderátorský styl JS v daném pořadu jako kombinaci dehonestujících, stigmatizujících a insinuačních tvrzení, která nebyla dostatečně zdrojována, respektive neopírala se o relevantní zdroje. Taková komunikační strategie má silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit zvláště výše jmenované exministra B. Sobotku a M. Urbana a skrze ně i ČSSD jako subjekt kandidující ve volbách do ZO a do Senátu PČR.

3.1.3 Jaromír Soukup Live

Jaromír Soukup Live je nový diskuzní formát Televize Barrandov⁷. Jednotlivých pořadů se účastní 5 – 7 hostů. Jsou jimi politici, zejména z menších mimoparlamentních stran, novináři a aktivisté. Ve studiu je rovněž několik desítek diváků, kteří jsou příležitostně vyzváni k zapojení se do diskuze. Pořad je vysílán jednou týdně vždy ve středu v pozdních večerních hodinách, stopáž se pohybuje okolo 80 minut. Analyzovali jsme 6 vysílání v období od 5. 9. do 10. 10. 2018.

Jaromír Soukup svůj pořad v úvodu prvního vysílání prezentoval s důrazem na pluralitu vyjadřovaných názorů a zpřístupnění mediálního prostoru pro ty, jimž je běžně pozornost médií upírána. Popis pořadu na webových stránkách Televize Barrandov zase akcentuje roli publika při pokládání dotazů hostům.

„V Televizi Barrandov, v mých pořadech, ale dostanou prostor všichni, kteří mají co říci, bez jakékoliv cenzury, bez protlačování toho či onoho názoru. .... A já vám tedy slibuji, že Televize Barrandov dá prostor všem, jimž média z různých důvodů nenaslouchají. ... A věřte nebo nevěřte, jsem přesvědčený o tom, že naslouchat bychom měli všem, kteří mají odvahu své názory veřejně prezentovat, říci a vysvětlit.“ (5. 9. 2018, 1:36)

„První a zároveň jediný diskuzní pořad, ve kterém dostanou prostor lidé z publika. Žádná cenzura, jen silné názory a otázky obyčejných lidí, proti kterým se postaví Jaromír Soukup.“⁸

Takto definované parametry ovšem pořad příliš nenaplnuje. Do šesti sledovaných vysílání byli tři hosté pozváni třikrát, pět dalších dvakrát. Pořad je tedy spíše platformou umožňující artikulaci názorů omezené skupiny osob. Dotazy z publika tvoří jen malý podíl položených otázek.

Z hlediska politické příslušnosti hostů je zjevné, že výrazně nadreprezentováni byli představitelé strany Realisté – třikrát byl přítomen Jiří Hynek, účastnil se také David Černožský a senátní kandidát za Realisty Benjamin Kuras.⁹ Zástupci tohoto politického subjektu tak získali pro prezentaci svých názorů výrazně větší prostor, než by odpovídalo jeho skutečnému postavení, délce existence na politické scéně České republiky. Tento fakt nelze podle našeho názoru hodnotit jinak než jako narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům. A tudíž jako porušení zákona o vysílání v daném pořadu.

Hosty šesti sledovaných vysílání pořadu představuje následující tabulka. Hosté ze strany Realisté jsou tučně zvýrazněni.

Tabulka č. 24: Témata a hosté pořadu podle jeho dílů

⁷ První vysílání pořadu 5. 9. 2018 bylo zároveň prvním námi sledovaným.

⁸ Dostupné online: <https://www.barrandov.tv/jaromir-soukup-live>

⁹ Lze připomenout, že Jiří Hynek jako kandidát na prezidenta ČR získal na přelomu let 2017 a 2018 v nejrůznějších mediálních formátech velký prostor pro prezentaci svých názorů a názorů svého politického uskupení. Tento fakt dále problematizuje tezi Jaromíra Soukupa, že analyzovaný pořad má poskytnout prostor pro mediální prezentaci marginalizovaných osobností a názorů.

datum vysílání	hosté	afiliace
5. 9. 2018	Jiří Hynek (Realisté)	prezident a výkonný ředitel Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR
	Jan Kopal	novinář, pedagog, signatář akce Dost
	Eva Hrindová	šéfredaktorka webu Naštvané matky
	Roman Máca	Institut pro politiku a společnost
	František Havlát	expert na zemědělskou politiku, životní prostředí a venkov
	Radim Panenka	zástupce šéfredaktora Parlamentních listů
	Monika Doležalová (Slušní lidé)	komunální politička, místostarostka Brno-Židenice
12. 9. 2018	Adam Bartoš (Národní demokracie)	novinář
	Radim Panenka	zástupce šéfredaktora Parlamentních listů
	Martin Konvička (Nezávislí)	protiislámský aktivista, senátorský kandidát
	Jana Yngland Hrušková	aktivistka, kandidátka na prezidentku ČR
	Vladimír Franta	web Sputnik Česká republika
	David Černoorský (Realisté)	analytik, ekonom
19. 9. 2018	Adam Bartoš	předseda Národní demokracie, novinář
	Martin Konvička (Nezávislí)	protiislámský aktivista, senátorský kandidát
	Ladislav Batora	aktivista, expředseda akce Dost
	Vladimír Franta	web Sputnik Česká republika
	Jiří Hynek (Realisté)	prezident a výkonný ředitel Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR
26. 9. 2018	Vladimíra Vítová (Aliance národních sil)	předsedkyně Aliance národních sil
	Eva Hrindová	šéfredaktorka webu Naštvané matky
	Petr Štěpánek	nominant hnutí ANO do RRTV, hudebník, politik, publicista
	Petr Hannig (Rozumní)	kandidát do senátu
	Jan Kopal	novinář, pedagog, signatář akce Dost
	Benjamin Kuras (Realisté)	kandidát do Senátu
	Stanislav Balík	lektor a poradce
3. 10. 2018	Jaroslav Novák Večerníček (Patrioti ČR)	kandidát do Senátu
	Jaromír Ostrý (nestr. s podporou ANO)	kandidát do Senátu
	Jiří Hynek (Realisté)	prezident a výkonný ředitel Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR
	Eva Syková (nestr. s podporou ANO)	senátorka, vědkyně
	Martin Konvička (Nezávislí)	protiislámský aktivista, senátorský kandidát
	Petr Hannig (Rozumní)	kandidát do senátu
	Josef Zickler (ŘN-VU)	kandidát do senátu
10. 10. 2018	Tereza Čechová Humpolcová (KSČM)	Mladí KSČM
	Vladimír Franta	web Sputnik Česká republika
	Radek Hlaváček (ČSSD)	Mladí sociální demokraté
	Stanislav Grospič (KSČM)	místopředseda KSČM
	Štěpán Kotrba	novinář
	Jana Volfová (Česká suverenita)	předsedkyně strany
	David Rath (Česká suverenita)	bývalý hejtman, zastupitel obce Hostivice

3.1.3.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Agenda voleb do zastupitelstev obcí byla přítomna ve třech z pěti sledovaných diskuzí, volby byly ovšem tematizovány pouze v podobě subagend jiných tematických okruhů.

Ve sledovaných vysíláních pořadu z období před volbami do obecních zastupitelstev se vyskytly reference o 14 kandidujících subjektech, a to jak o stranách s celostátní působností, tak i o lokálně působících stranách a hnutích. Jak je patrné z následující tabulky, vzhledem k výše popsanému častému výskytu představitelů strany Realisté mezi hosty pořadu byla „viditelnost“ této strany větší než u všech ostatních stran s výjimkou hnutí ANO.

Tabulka č. 25: Počet referencí o kandidujících stranách (N = 109)

	počet	v %
ANO	32	29 %
Realisté	31	28 %
Národní demokracie	8	7 %
ČSSD	6	6 %
KDU-ČSL	6	6 %
Patrioti ČR	6	6 %
Rozumní	5	5 %
Slušní lidé	5	5 %
SPD	4	4 %
Žít Brno	2	2 %
ODS	1	1 %
Piráti	1	1 %
TOP 09	1	1 %
Zelení	1	1 %
celkem	109	100 %

Obraz kandidujících subjektů je nejčastěji vytvářen prostřednictvím jejich chování a konkrétních kroků (47 %). Relativně časté jsou výpovědi o programových cílech stran (28 %).

Tabulka č. 26: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 109)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	7	22 %	15	47 %	10	31 %	32
Realisté	7	23 %	20	65 %	4	13 %	31
Národní demokracie	4	50 %	3	38 %	1	13 %	8
ČSSD			4	67 %	2	33 %	6
KDU-ČSL					6	100 %	6
Patrioti ČR	2	33 %	1	17 %	3	50 %	6
Rozumní	4	80 %	1	20 %			5
Slušní lidé	2	40 %	2	40 %	1	20 %	5
SPD	3	75 %	1	25 %			4
Žít Brno			2	100 %			2
ODS					1	100 %	1
Piráti			1	100 %			1

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
TOP 09			1	100 %			1
Zelení	1	100 %					1
celkem	30	28 %	51	47 %	28	26 %	109

Téměř dvě třetiny výpovědí o stranách mají neutrální hodnotící vyznění (64 %), 25 % nese negativní valenci. Největší podíl referencí s negativním hodnotícím vyzněním se týkal KDU-ČSL (83 %), následovala ČSSD s 50 % a hnutí ANO s 38 %.

Defavorizační obsahový kontext¹⁰

Defavorizující reference o KDU-ČSL se týkaly:

- *snahy europoslankyně M. Šojdrové přijmout do ČR 50 syrských sirotků,*
- *podnikatelských aktivit jejího syna.*

Defavorizující reference o ČSSD se týkaly:

- *sepětí strany se Zdeňkem Bakalou,*
- *velkého počtu absencí dvou senátorů ČSSD na hlasováních.*

Defavorizující reference o ANO se týkaly:

- *přípravy deficitního státního rozpočtu v době ekonomického růstu,*
- *kritika konkrétních postojů a aktivit hnutí (k migraci, k Maďarsku, ke korupci).*

Tabulka č. 27: Vyznění referencí o kandidujících stranách (N = 109)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	16	50 %	4	13 %	12	38 %	32
Realisté	30	97 %	1	3 %			31
Národní demokracie	7	88 %	1	13 %			8
ČSSD	1	17 %	2	33 %	3	50 %	6
KDU-ČSL	1	17 %			5	83 %	6
Patrioti ČR	6	100 %					6
Rozumní	5	100 %					5
Slušní lidé	2	40 %	2	40 %	1	20 %	5
SPD	1	25 %	2	50 %	1	25 %	4
Žít Brno					2	100 %	2
ODS					1	100 %	1
Piráti	1	100 %					1
TOP 09					1	100 %	1
Zelení					1	100 %	1
celkem	70	64 %	12	11 %	27	25 %	109

¹⁰ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Obsah výpovědí o politických stranách byl kategorizován do několika významových skupin – rámců. Souhrnný pohled ukazuje, že převládal popis *postojů k otázkám migrace a k bezpečnostní problematice* (43 %). Se značným odstupem následovalo téma *Senát, jeho význam a pravomoci* (18 %). Více než desetina (12 %) referencí se týkalo svobody slova nebo nezávislosti médií.

Tabulka č. 28: Struktura obsahové agendy referencí (N = 109)

	počet	v %
migrace, bezpečnost	47	43 %
Senát - význam, pravomoci, důvody ke kandidatuře	20	18 %
svoboda projevu, nezávislost médií	13	12 %
reflexe domácí politické scény	12	11 %
zahraniční politika	10	9 %
kritika politických subjektů - představitelé, konkrétní kroky	7	6 %
celkem	109	100 %

Následující tabulka ukazuje, jak byly uvedené rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. Tyto závěry můžeme ovšem učinit pouze pro subjekty, o kterých referoval dostatečný počet referencí - tj. především pro hnutí ANO a Realisty.

Pro konstrukci mediálního obrazu *hnutí ANO* byl ve sledovaných pořadech nadprůměrně často využit rámeček *migrace a bezpečnostních témat a rámeček svobody projevu a nezávislosti médií*.

Reprezentace strany Realisté se opírala především o představitele této strany jako hosty pořadu. Nadprůměrně často byl využit rámeček *reflexe domácí politické scény a rámeček zahraniční politiky*, rámeček *kritiky politických subjektů, jejich představitelů či konkrétních aktivit* zcela absentoval.

Tabulka č. 29: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 109)

	migrace, bezpečnost	Senát - význam, pravomoce, důvody ke kandidatuře	svoboda slova, nezávislost médií	reflexe domácí politické scény	zahraniční politika	kritika politických subjektů	počet
ANO	47 %	19 %	19 %	3 %	3 %	9 %	32
Realisté	39 %	13 %	10 %	19 %	19 %		31
Národní demokracie	50 %		13 %		38 %		8
ČSSD		33 %		17 %		50 %	6
KDU-ČSL	100 %						6
Patrioti ČR	33 %	50 %	17 %				6
Rozumní	40 %	60 %					5
Slušní lidé	40 %			60 %			5
SPD	50 %		25 %	25 %			4
Žít Brno	100 %						2
ODS			100 %				1
Piráti		100 %					1
TOP 09						100 %	1
Zelení		100 %					1
celkem	43 %	18 %	12 %	11 %	9 %	6 %	109

3.1.3.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Agenda voleb do Senátu byla v pořadí Jaromír Soukup Live přítomna poměrně intenzivně, a to v pěti ze šesti sledovaných diskuzí. Ve dvou z nich přitom byla tematizovaná explicitně, v dalších třech v kontextu jiných agend.

V období před konáním voleb do Senátu jsme v pořadí Jaromír Soukup Live identifikovali reference o 17 kandidujících subjektech. Nejčastěji tematizovány byly vládní strany ČSSD (22 %) a ANO (21 %), obdobně jako u voleb do obecních zastupitelstev byla výrazně zastoupena strana Realisté. Rozdíl v podílu referencí vztahených k ČSSD oproti období před komunálními volbami je generován vysláním z 10. 10. 2018, tj. po skončení komunálních voleb, jehož tématem byla krize českých levicových stran a ČSSD byla logicky intenzivně tematizována.

Tabulka č. 30: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 193)

	počet	v %
ČSSD	42	22 %
ANO	40	21 %
Realisté	31	16 %
KSČM	17	9 %
Nezávislí	16	8 %
Česká suverenita	8	4 %

	počet	v %
KDU-ČSL	7	4 %
Řád národa - Vlastenecká unie	6	3 %
Patrioti ČR	6	3 %
Rozumní	5	3 %
SPD	4	2 %
Nezávislý kandidát	4	2 %
ODS	2	1 %
KDU+Z+STAN+TOP	2	1 %
Piráti	1	0,5 %
TOP09	1	0,5 %
Zelení	1	0,5 %
celkem	193	100 %

Reference o kandidujících subjektech se nejčastěji týkají jejich chování a konkrétních kroků (50 %), přibližně stejně často jsou zastoupeny výpovědi o představitelích a kandidátech těchto subjektů (30 %) a o jejich programových cílech (21 %).

U politických subjektů s dostatečným počtem referencí, můžeme hovořit o následujících typech odlišného rámování:

a/ obraz Realistů byl častěji rámován referencemi o programových cílech strany a o chování strany a jejích konkrétních krocích,

b/ ČSSD a hnutí ANO byly častěji rámovány výpověďmi o představitelích a kandidátech.

Tento rozdíl koresponduje s rozdílnou pozicí těchto subjektů v politickém systému. Realisté jsou malou mimoparlamentní stranou, která v pořadí získala možnost prezentovat svá programová východiska a konkrétní aktivity, zatímco obraz vládních stran byl více rámován skrze jejich mediálně známě představitele podílející se na exekutivní agendě.

Tabulka č. 31: Typy referencí o kandidujících subjektech (N = 193)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	6	14 %	23	55 %	13	31 %	42
ANO	7	18 %	19	48 %	14	35 %	40
Realisté	7	23 %	20	65 %	4	13 %	31
KSČM	1	6 %	13	77 %	3	18 %	17
Nezávislí	7	44 %	8	50 %	1	6 %	16
Česká suverenita			2	25 %	6	75 %	8
KDU-ČSL			1	14 %	6	86 %	7
Řád národa - Vlastenecká unie	2	33 %	4	67 %			6
Patrioti ČR	2	33 %	1	17 %	3	50 %	6
Rozumní	4	80 %	1	20 %			5
SPD	3	75 %	1	25 %			4
Nezávislý kandidát					4	100 %	4

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ODS			1	50 %	1	50 %	2
KDU+Z+STAN+TOP					2	100 %	2
Piráti			1	100 %			1
TOP09			1	100 %			1
Zelení	1	100 %					1
celkem	40	21 %	96	50 %	57	30 %	193

Nadpoloviční většina výpovědí o kandidujících subjektech nemá hodnotící valenci (56 %), třetina vyznívá negativně (32 %) a 12 % pozitivně. Negativní valence je typická zejména pro KDU-ČSL (86 %), ČSSD (55 %) a KSČM (53 %).

Defavorizační obsahový kontext¹¹

Defavorizující reference o KDU-ČSL se týkaly:

- *snahy europoslankyně M. Šojdrové přijmout do ČR 50 syrských sirotků,*
- *podnikatelských aktivit jejího syna,*
- *pojetí KDU-ČSL jako tradiční strany, která přestává oslovovat voliče.*

Defavorizující reference o ČSSD se týkaly:

- *charakteristika strany jako slábnoucího subjektu, s nezajímavými tématy a mizejícími voliči,*
- *údajného nezájmu vedení o budoucnost strany a jejich orientace na okamžitý prospěch.*

Defavorizující reference o KSČM se týkaly:

- *neautenticity strany dané malým důrazem na levicová témata,*
- *podpory vlády s vidinou podílu na moci.*

Tabulka č. 32: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 193)

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ČSSD	12	29 %	7	17 %	23	55 %	42
ANO	18	45 %	8	20 %	14	35 %	40
Realisté	30	97 %	1	3 %			31
KSČM	6	35 %	2	12 %	9	53 %	17
Nezávislí	15	94 %			1	6 %	16
Česká suverenita	5	63 %	1	13 %	2	25 %	8
KDU-ČSL	1	14 %			6	86 %	7

¹¹ Pokud porušily uvedené defavorizační postupy profesně etické standardy a vedly tak k poškozování mediálního obrazu kandidujících subjektů, věnujeme se jim detailněji v následující kvalitativní analýze.

	neutrální		favorizace		defavorizace		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
Řád národa - Vlastenecká unie	6	100 %					6
Patrioti ČR	6	100 %					6
Rozumní	5	100 %					5
SPD	1	25 %	2	50 %	1	25 %	4
Nezávislý kandidát			2	50 %	2	50 %	4
ODS					2	100 %	2
KDU+Z+STAN+TOP	2	100 %					2
Piráti	1	100 %					1
TOP 09					1	100 %	1
Zelení					1	100 %	1
celkem	108	56 %	23	12 %	62	32 %	193

Obsahová struktura referencí a rámcování kandidujících subjektů:

Tabulka č. 33 popisuje typy referencí o kandidujících subjektech kategorizované do několika skupin - rámců. Jejich struktura byla poněkud odlišná, než tomu bylo před volbami do obecních zastupitelstev. Nejvíce referencí spadalo do *rámce reflexe domácí politické scény* (26 %), zhruba stejně byl zastoupen *rámec migrace a bezpečnostních témat* (25 %). Více než pětina výpovědí spadala do *rámce kritiky politických subjektů, jejich představitelů a aktivit* (21 %).

Tabulka č. 33: Struktura obsahové agendy referencí (N = 193)

	počet	v %
reflexe domácí politické scény	51	26 %
migrace, bezpečnost	48	25 %
kritika politických subjektů - představitelé, konkrétní kroky	41	21 %
Senát - význam, pravomoce, důvody ke kandidatuře	26	14 %
svoboda projevu, nezávislost médií	17	9 %
zahraniční politika	10	5 %
celkem	193	100 %

Následující tabulka ukazuje, jak byly uvedené rámce využity ke konstrukci mediálního obrazu kandidujících subjektů. Při interpretaci následující tabulky je ovšem nutno brát v potaz absolutní četnosti referencí o jednotlivých kandidujících subjektech – v případě malého počtu jednotek je jejich vypovídací hodnota omezená.

Rámec reflexe domácí politické scény byl využit především pro vytváření mediálního obrazu KSČM a následně také ČSSD (tyto reference vycházely především z debaty, která se zabývala stavem politické levice v naší zemi).

Rámec migrace a bezpečnostních témat byl aplikován zejména na ANO, Realisty a kandidáta Martina Konvičku za Nezávislé.

Rámec *kritiky politických subjektů* formoval zejména obraz ČSSD, v menší míře rovněž KSČM. I zde platí, že převážná většina z těchto kritických výpovědí byla generována debatou o stavu české levice.

Tabulka č. 34: Mediální obraz kandidujících subjektů v interpretačních rámcích (N = 193)

	reflexe domácí politické scény	migrace, bezpečnost	kritika politických subjektů	Senát - význam, pravomoci, důvody ke kandidatuře	svoboda slova, nezávislost médií	zahraniční politika	počet
ČSSD	36 %		60 %	5 %			42
ANO	20 %	38 %	10 %	15 %	15 %	3 %	40
Realisté	19 %	39 %		13 %	10 %	19 %	31
KSČM	53 %		47 %				17
Nezávislí	13 %	38 %		19 %	13 %	19 %	16
Česká suverenita	88 %		13 %				8
KDU-ČSL		86 %	14 %				7
Patrioti ČR		33 %		50 %	17 %		6
Řád národa - Vlastenecká unie		50 %		50 %			6
Rozumní		40 %		60 %			5
Nezávislý kandidát	50 %		25 %		25 %		4
SPD	25 %	50 %			25 %		4
KDU+Z+STAN+TOP					100 %		2
ODS	50 %				50 %		2
Piráti				100 %			1
Zelení				100 %			1
TOP 09			100 %				1
celkem	26 %	25 %	21 %	14 %	9 %	5 %	193

3.1.3.3 Kvalitativní analýza

Kvalitativní analýza pořadu identifikovala řadu pochybení, z nichž některá považujeme za poměrně závažná.

V úvodu jednotlivých vysílání pořadu je zařazena několikaminutová promluva Jaromíra Soukupa na téma, jemuž je následující debata věnována. Tento prostor moderátor využívá mimo jiné i k ostré kritice kandidujících subjektů a jejich představitelů. Sám ostatně tuto praxi v jednom vysílání potvrdil: „*Já vím, mé úvody jsou většinou provokativní a nejinak to bude i dnes.*“ (10. 10. 2018, 0:24)

Ostrou kritiku svých názorových oponentů hraničící s výhrůžkou moderátor využívá i v průběhu diskuze, čímž její klima nutně ovlivňuje: „*Toho, kdo má o rozsahu korupce u nás pochyb, bych na první dobrou označil za podezřelého. Ať už za to, že chce korupci bagatelizovat, nebo v tom horším případě krýt.*“ (5. 9. 2018, 48:02)

DEFAVORIZACE SENÁTU JAKO CELKU A KONKRÉTNÍCH SENÁTORŮ

Za závažné a často se vyskytující pochybení moderátora považujeme defavorizující přístup k politikům i politickým institucím. Vysílání ze 3. 10. 2018 Jaromír Soukup zahájil ostrou kritikou Senátu, při níž využil i expresivní výrazivo. Tato kritika ovšem nebyla nijak fakticky podložena, zmiňoval se pouze o výsledcích blíže neupřesněných výzkumů veřejného mínění.

„*Pro ty z vás, kteří to netuší, tak Senát je přesně ta instituce, které v Česku důvěřuje asi jen třetina obyvatel. Je to opravdu těžko uvěřitelné, ale Senát má opravdu ještě menší popularitu než Poslanecká sněmovna. Co Poslanecká sněmovna. Senát je na tom podle všeho ještě o kousek hůře než Finanční správa. Ani tohleto však nemůže zabránit několika desítkám lidí v tom, aby se vás nepokusili v následujících volbách přesvědčit o tom, že je máte volit do toho Senátu. A i když by měl Senát správně být takovou radou starších, tak musím říci, že tady podle všeho platí hláška starého římského císaře Vespasiana, který prohlásil u jednoho ze soudů větu, která zlidověla: „Jak jsem starej, tak jsem blbej“.*“ (3. 10. 2018, 0:45)

Poté kritiku zaměřuje na dva senátory ČSSD - Miroslava Antla a Jana Žaloudíka. Uvádí počet hlasování, při nichž chyběli, přičemž ironizuje důvody, které by mohly být příčinou jejich absencí. Rovněž neuvádí, jaký rozsah absencí mají ostatní senátoři, čímž znemožňuje porovnání, zda se u Antla a Žaloudíka jedná o vyšší než běžný podíl neúčasti.

„*Namátkou jsem si vybral třeba dva senátory. Miroslava Antla a socialistu Jana Žaloudíka. Jejich skóre za dobu působení v Senátu je následující: zúčastnili se celkem 1 276 hlasování, to vypadá docela jako dobrý výsledek, že. Jenomže druhá část pravdy je ta, že na 1 300 hlasováních z různých důvodů chyběli. A mě by opravdu zajímalo, jaké všechny výmluvy asi použili. A zajímalo by mě, zda mezi nimi byly takové ty oblíbené výmluvy ze školy, jako že „jdu pozdě, protože mi ujel eskalátor“ nebo „tramvaj přepadli indiáni“ nebo já nevím.*“ (3. 10. 2018, 1:28)

V závěru své promluvy o Senátu Jaromír Soukup divákům sugeruje myšlenku, že kandidáti do Senátu jsou motivováni buď vlastním hmotným prospěchem, nebo sobeckým úsilím o úspěch ve vysoké politice, nikoliv ovšem snahou být společensky prospěšní.

„Já mám pocit, že do Senátu kandiduje hodně lidí jen kvůli penězům. ... A pak je taky ta druhá skupina lidí. Ti do Senátu kandidují podle mého názoru jen proto, že to berou jako vstupenku do velké politiky. I zde mám však takový stín pochybnosti. Pokud jdu do Senátu s myšlenkou, že se stanu velkým a důležitým politikem, tak prostě rezignuju na hlavní smysl téhle instituce: sloužit lidem.“ (3. 10. 2018, 1:55)

DEFAVORIZACE SENÁTNÍCH KANDIDÁTŮ

Jaromír Soukup defavorizuje i některé konkrétní senátní kandidáty, například Jiřího Paroubka, když s výrazně ironickým vyzněním a změněným tónem hlasu uvádí informaci, že na něj Jiří Paroubek podal blíže neupřesněnou stížnost.

„Teď si dokonce pan Paroubek stěžoval, že bude trvat na tom, abych já přišel o tu licenci, poněvadž jsem o něm ošklivě mluvil.“ (26. 9. 2018, 35:40)

V případě Davida Ratha moderátor v Rathově nepřítomnosti hodnotí jeho motivy pro kandidaturu do Senátu: *„Pan Rath evidentně chce akorát imunitu, ne?“* (12. 9. 2018, 33:14)

DEFAVORIZACE LEVICOVÝCH STRAN A JEJICH PŘEDSTAVITELŮ

V úvodu pořadu věnovaného krizi české levice moderátor vyslovil několik výroků defavorizujících levicové politické strany, konkrétně ČSSD a KSČM. Připisování negativního statusu těmto subjektům bylo doprovázeno i ironickým hodnocením kompetence předsedy ČSSD Jana Hamáčka.

„Nemohoucnost české levice je opravdu zarážející.“ (10. 10. 2018, 1:02)

„Když se totiž podíváte na výsledky posledních dvou voleb, které jsme tu měli, myslím ty volby parlamentní a teď komunální¹², tak to vidíme všichni. Sociální demokracie i komunistická strana míří pomalu ale jistě, jak to říci ... do kopru. A něco mi říká, že onen odliv voličů od levice musí být asi větší než si myslíme, protože si ho dokonce všiml i šéf sociálních demokratů Jan Hamáček.“ (10. 10. 2018, 0:30)

Pozitivně naopak vyznívá hodnocení politických schopností Andreje Babiše ve vztahu k ČSSD a KSČM. Moderátor oceňuje jeho schopnost pozitivně se prezentovat využitím výsledků jiných politiků a také vyhnout se odpovědnosti za vlastní selhání.

„Je to on [Andrej Babiš], který dnes umí prodat jakékoliv zvýšení mzdy, je to on, který dnes umí prodat jakýkoliv úspěch vlády, i když s ním vůbec neměl nic společného a ještě jednou je to on, který umí úplně dokonale přehodit jakýkoliv průšvih na své koaliční partnery, protože co on.“

---

¹² Pořad byl vysílán 10. 10. 2018, tj. po skončení komunálních voleb a se znalostí jejich výsledku.

On je šéf a na každého si posvítí. ... Já naopak smekám před tím, jak mazaně to udělal, opravdu.“ (10. 10. 2018, 2:10)

DEFAVORIZACE ANO

Přestože v pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa moderátor vícekrát prezentuje svůj názor o autenticitě a poctivosti motivů Andreje Babiše pro vstup do politiky, v pořadu Jaromír Soukup Live naznačuje, že boj proti korupci, spojovaný s hnutím ANO, je pouze předvolebním kalkulem s cílem zvýšit volební zisk.

„Já to chápu, že hra na boj proti korupci je skvěle prodejným zbožím na politickém trhu a v předvolební kampani, že. A čím více vyhrnutých rukávů Andreje Babiše se slovy „prostě to zařídíme“, „prostě to postavíme“, „prostě to skončíme“, „prostě to uděláme“, „prostě to zvládneme“, tím více volebních lístků v urnách. Ale už by to mohlo stačit, ne?“ (5. 9. 2018, 48:55).

DEFAVORIZACE VLÁDNÍCH STRAN

Vládní strany ANO a ČSSD Jaromír Soukup obviňuje z práce ve prospěch několika nejbohatších podnikatelů (oligarchů) a naproti tomu z pokračujícího nárůstu povinností ze strany státu pro běžné občany. Ani jedno z tvrzení nijak nedokládá.

„Současná vláda prý maká jako o život, ale tak nějak není to konkrétně nikde moc vidět. Já tedy nepochybuji o tom, že makají, to určitě ano. Ale jediný výsledek toho jejich hemžení zatím je, že se tu daří lépe oligarchům a na obyvatele se nakládají další a další povinnosti.“ (10. 10. 2018, 1:20)

JAROMÍR SOUKUP V ROLI MODERÁTORA

Jaromír Soukup v pořadu ne vždy naplňuje roli moderátora. Často rezignuje na řízení diskuze a nastolování témat, hosté si pak slovo berou sami, případně promlouvají současně. Soukup do debaty také vkládá vlastní dlouhé promluvy se svými názory, které nemají charakter otázek.

Přestože Jaromír Soukup v jedné z diskuzí deklaroval snahu o neutrální přístup k hostům¹³, v některých případech tuto linii opouští: *„Víte, já tady možná trochu souhlasím s panem Černoorským ...“ (12. 9. 2018, 14:26).* Vůči jednotlivým hostům si nepočíná vyváženě, k závěrečnému slovu například vyzve jediného hosta, zatímco ostatní osloví způsobem, z něhož je zřejmé, že by vzhledem k nedostatku času promlouvat již neměli.

INTERPRETACE DAT VÝZKUMŮ VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

Za relativně méně závažná pochybení moderátora Jaromíra Soukupa považujeme nekorektní interpretace dat z výzkumů veřejného mínění. Při debatě na téma migrace Jaromír Soukup

---

¹³ 5. 9. 2018, 15:24

využil výsledky průzkumů veřejného mínění, ani jeden z nich však podrobněji nespecifikuje. Svá tvrzení o celospolečenském vnímání nebezpečnosti korupce zase opírá o blíže neupřesněné „naše průzkumy“. Zařazení výsledku výzkumu do otázky navíc působí značně sugestivně.

„Alespoň ve všech průzkumech veřejného mínění to vychází jako jedno z hlavních témat, které lidi trápí, a to je migrace.“ (5. 9. 2018, 16:00)

„No a je to problém, korupce, v České republice? ... Takřka 80 % lidí se domnívá podle našich průzkumů, že je to jeden z hlavních celospolečenských problémů. Těsně vedle migrace a dalších věcí.“ (5. 9. 2018, 54:03)

VĚCNÁ NEPŘESNOST

Mezi méně závažné chyby moderátora, byť s potenciálně defavorizujícím vyzněním vůči jednomu z hostů, řadíme i oslovení diskutujícího ze strany Realisté s tím, že jako jediný z účastníků je politik. Přítomen přitom byl i Adam Bartoš, který je předsedou politického subjektu Národní demokracie.

„Já mám dotaz ... je to k zástupci Realistů, protože vy jste jediný politik, pane Černoorský, protože ostatní jsou buď novináři, nebo jaksi aktivisté, vy jste členem politického seskupení.“ (12. 9. 2018, 9:41)

3.1.3.3.1 Shrnutí

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou ale často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- defavorizující hodnocení Senátu PČR a samotných senátorů za pomoci expresivního de facto ageistického výraziva („*Jak jsem starej, tak jsem blbej*“). Tato kritika nebyla fakticky podložena a kritizovanému subjektu, resp. jeho zástupci nebyl poskytnut prostor pro obhajobu.
- nepodložené osočující tvrzení, že boj proti korupci, spojovaný s hnutím ANO, je pouze předvolebním kalkulem s cílem zvýšit volební zisk.
- nepodloženě osočuje vládní strany ANO a ČSSD z podpory několika nejbohatších podnikatelů (oligarchů).
- nedoložené insinuační a ironicky zesměšňující osočení senátorů Miroslava Antla a Jana Žaloudíka z neodůvodněných absencí (*jaké všechny výmluvy asi použili*).

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

Výše uvedená poškozující tvrzení jsou nepochybně i manipulativní. Jejich ne/pravdivost není ale na základě dostupných, analyzovaných dat a zvolené metody testovatelná. Je tomu tak primárně proto, že moderátor neuvádí zdroje svých tvrzení. Pokud bychom postupovali podle formálních pravidel výrokové logiky, pak bychom ale museli daná nedoložená tvrzení/výroky považovat za ne-pravdivé.

Celkově charakterizovala moderátorský styl JS v daném pořadu kombinace nedoložených osočujících tvrzení, která nebyla dostatečně zdrojována, respektive neopírala se o relevantní zdroje. Taková komunikační strategie má silný manipulativní potenciál. Druhý určující bulvární prvek moderátorova komunikačního stylu měl formu verbální, tzv. zjemnělé agrese (např. Nakonečný, 1970), tedy ironických a sarkastických poznámek, které poškozovaly mediální obraz institucí (Senát) i sociálních aktérů (senátorů).

3.1.4 Publicistické pořady Televize Barrandov: shrnutí

V pořadech Kauzy Jaromíra Soukupa a Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa byla agenda voleb do obecních zastupitelstev i do Senátu přítomna jen okrajově, kandidující subjekty byly tematizovány v mimovolebních kontextech. Kvantitativní indikátory pro tyto dva pořady vzhledem k malému počtu identifikovaných referencí o politických subjektech neumožňují relevantní interpretaci.

V pořadu Jaromír Soukup Live bylo pokrytí volební agendy intenzivnější, zejména pokud jde o volby do Senátu. Hlavním zjištěním kvantitativní analýzy v tomto případě je výrazné zastoupení hostů ze strany Realisté a s tím související nerovnoměrná distribuce referencí o politických stranách ve prospěch tohoto subjektu. Rozsah pokrytí tohoto relativně krátce existujícího politického uskupení nekoresponduje s jeho reálným významem a relevancí na politické scéně. Způsob obsazení tohoto pořadu z výše uvedeného důvodu hodnotíme jako narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Řadu pochybení různé míry závažnosti odhalila ve všech třech pořadech kvalitativní analýza. Setkali jsme se s výrazným a opakujícím se defavorizujícím přístupem vůči některým kandidujícím subjektům a jejich představitelům, v menší míře se objevil i přístup favorizující.

Jaromír Soukup ve sledovaných pořadech často nebyl schopen naplnit roli moderátora, případně na její požadavky rezignoval. Konstatovali jsme opakované deficity v řízení diskuze a nastolování témat, moderátor rovněž nesehrával roli názorového oponenta (zejména v rozhovoru s Davidem Rathem v pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa) a nebyl vůči svým hostům nestranný.

Moderátor také ve sledovaných pořadech prezentoval řadu informací a faktů bez uvedení informačních zdrojů, nekorektně byly rovněž interpretovány výzkumy veřejného mínění.

Z výše uvedených důvodů se domníváme, že v analyzovaných publicistických pořadech ve sledovaném období opakovaně docházelo k porušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům. Máme na mysli zvláště formy defavorizací institucí i konkrétních sociálních aktérů uvedené v podkapitolách 3.1.1.3.1 b, 3.1.2.3.1 b, 3.1.3.3.1 b.

3.2 DISKUSNÍ POŘADY

3.2.1 **Duel Jaromíra Soukupa**

Politický diskusní pořad, který má za cíl poskytnout věcnou diskusi politiků, ze které si již sami diváci vytvoří svůj vlastní názor¹⁴. Předmětem analýzy je 5 diskusí z období od 13. 9. do 11. 10. 2018. Hosty pořadu byli: Vojtěch Filip (KSČM), Jan Hamáček (ČSSD), Jaroslav Faltýnek (ANO), Radek Vondráček (ANO), Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL). Stopáž pořadu se pohybuje kolem 80 minut. Moderuje jej Jaromír Soukup. Analyzovány byly Duely ze 13. 9., 20. 9., 27. 9., 4. 10., 11. 10. 2018. Pořad je vysílán v pozdním prime time před 22.00 (21:25).

Jak ukazuje tabulka 35, Duel JS pozval tři předsedy parlamentních stran, předsedu sněmovny a předsedu klubu nejsilnější sněmovní frakce. Klíč k tomuto výběru oznámil moderátor hned na úvod prvního duelu (13.9.) slovy, že hosty jsou pouze nejdůležitější političtí aktéři a nikoliv analytici, či politologové, které označil za „podržtašky.“ (0:00-1:00).

Takové zdůvodnění lze jen těžko považovat za transparentní, ale pravděpodobně není nahodilé. Všichni pozvaní jsou součástí mocenské elity parlamentních stran. Přesněji řečeno, šlo o představitele dvou vládních stran a uskupení, které vládu toleruje. Z pohledu interpretace § 31 odst. 2 a 3 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání lze takový postup obtížně chápat jako vyvážený a transparentní. Neobjasnění klíče či kritérií relevance pro výběr stran mohlo vyvolávat dojem, že zúčastněné subjekty představují celek kandidujících subjektů a nadcházející volby jsou jen o výběru některé ze zúčastněných stran.

V dané perspektivě tak nelze seriózně hovořit o reprezentaci relevantních politických stran, ale spíše o diskusním pořadu, který registroval v předvolební kampani pouze čtyři relevantní politické subjekty. Tři z pozvaných hostů kandidovali v dané kampani do ZO (V. Filip, J. Faltýnek a J. Hamáček) jeden do Senátu PČR (P. Bělobrádek).

Tabulka č. 35: Datum vysílání a hosté pořadu

datum	Host	kandidatura v senátních / komunálních volbách
13. 9. 2018	Vojtěch Filip, předseda KSČM	kandidát do zastupitelstva Českých Budějovic
20. 9. 2018	Jan Hamáček, předseda ČSSD, vicepremiér	Kandidát do zastupitelstva v Mladé Boleslavi
27. 9. 2018	Jaroslav Faltýnek, místopředseda ANO	kandidát do zastupitelstva Prostějova
4. 10. 2018	Radek Vondráček, předseda PS PČR (ANO)	osobně nekandidující
11. 10. 2018	Pavel Bělobrádek, předseda KDU-ČSL	kandidát na senátora v obvodu 47 (Náchod)

¹⁴ Zdroj: <https://www.barrandov.tv/duel-jaromira-soukupa>

Tabulka č. 36: Stopáž promluv kandidátů / představitelů politických stran, počet dotazů a průměrná délka odpovědí

datum	mluvčí / strana	celková stopáž debaty	celková stopáž promluv hosta	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
13. 9. 2018	Vojtěch Filip (KSČM)	1 h 21 min 37 s	40 min 51 s	91	27 s
20. 9. 2018	Jan Hamáček (ČSSD)	1 h 17 min 20 s	40 min 14 s	101	24 s
27. 9. 2018	Jaroslav Faltýnek (ANO)	1 h 21 min 38 s	37 min 48 s	87	26 s
4. 10. 2018	Radek Vondráček (ANO)	1 h 23 min 17 s	34 min 33 s	75	28 s
11. 10. 2018	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	1 h 22 min 59 s	40 min 48 s	112	22 s

Porovnávat časový podíl či komunikační aktivitu mluvčích postrádá v dané nereprezentativní sestavě smysl. Tabulka 36 navíc ukazuje, že rozdíly byly dány jejich individuálním komunikačním stylem, respektive ne/úspěšností, s jakou se vyjadřovali. Výraznější difference v počtu dotazů, které diskutující obdrželi, neindikují odlišný přístup moderátora, ale jen průběh diskuse a její strukturovanost.

Ani na základě typu položených dotazů nelze konstatovat výraznější difference. Jednotlivé debaty de facto nelze ani porovnávat. Každá měla unikátní specifický průběh. Jen zastoupení typů dotazů naznačuje, že rozhovory byly vedeny ze strukturálního hlediska srovnatelně – u všech diskutujících převažovaly vedlejší dotazy (tab. 37), které rozvíjí základní tematický rámec. S výjimkou R. Vondráčka byly nejméně zastoupeny doplňovací dotazy, které by měly být reakcí moderátora na nedostatečné, vyhýbavé reakce mluvčích, kteří například formou agování uhýbají od nepříjemných otázek. Je samozřejmě důležité identifikovat, zda moderátor využíval tento typ dotazu k dosažení informační úplnosti, tedy jde de facto o kritickou formu dotazu, nebo jen maskuje svou snahu poskytnout mluvčímu více vysílacího času. Vzhledem k aranžmá diskusí nehrálo toto kritérium roli.

Tabulka č. 37: Typ dotazů

mluvčí / strana	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Vojtěch Filip (KSČM)	21 %	66 %	13 %	19	60	12	91
Jan Hamáček (ČSSD)	21 %	69 %	10 %	21	70	10	101
Jaroslav Faltýnek (ANO)	22 %	52 %	26 %	19	45	23	87
Radek Vondráček (ANO)	20 %	23 %	57 %	15	17	43	75
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	19 %	70 %	12 %	21	78	13	112

Zajímavějším ukazatelem je struktura **valence položených otázek** (tab. 38). Velmi nízký podíl kritických dotazů, kterými moderátor vytváří situaci zpochybňující roli mluvčího a nutí jej vyrovnat se s negativním komunikačním kontextem, indikuje podstatu užitě moderátorské strategie, která de facto jen vytvářela prostor mluvčím, ale minimálně reprezentovala názorovou a věcnou opozici. O tomto moderátorském stylu typu „*ano, pane ministře*“ svědčí i mnohem vyšší počet vstřícných dotazů, kterými moderátor de facto nahrává dotazovanému a umožňuje mu využít pozitivního komunikačního kontextu a de facto jej favorizuje.

Tabulka č. 38: Valence dotazů

mluvčí / strana	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Vojtěch Filip (KSČM)	93 %	7 %		85	6		91
Jan Hamáček (ČSSD)	91 %	4 %	5 %	92	4	5	101
Jaroslav Faltýnek (ANO)	82 %	10 %	8 %	71	9	7	87
Radek Vondráček (ANO)	91 %	7 %	3 %	68	5	2	75
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	97 %	2 %	1 %	109	2	1	112

Zacílení dotazů (tab. 39) bylo zcela věcné a ukazuje, že moderátor nechával hosty referovat o jevech, které se netýkají jejich osobního života či názorů, ale programových cílů, respektive představ o řešení problémů, které se týkají jejich politické funkce a role. Tuto charakteristiku rozhovorů potvrzuje i poslední kvantitativní popis (tab. 40), který ukazuje, že se nadpoloviční většina konverzací týkala politických postojů pozvaných politiků.

Tabulka č. 39: Zacílení dotazů

mluvčí / strana	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Vojtěch Filip (KSČM)		100 %		91	91
Jan Hamáček (ČSSD)		100 %		101	101
Jaroslav Faltýnek (ANO)		100 %		87	87
Radek Vondráček (ANO)		100 %		75	75
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)		100 %		112	112

Tabulka č. 40: Tematické rámce dotazů¹⁵

mluvčí / strana	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma	počet dotazů
Vojtěch Filip (KSČM)	3 %		57 %		5 %	10 %			29 %	91
Jan Hamáček (ČSSD)	2 %		66 %		3 %	9 %			24 %	101
Jaroslav Faltýnek (ANO)	2 %	5 %	51 %	1 %	5 %	6 %	3 %	2 %	30 %	87
Radek Vondráček (ANO)	1 %	1 %	57 %			5 %		14 %	27 %	75
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	2 %		54 %		5 %	13 %	3 %	2 %	32 %	112

DETERMINANTY A DŮSLEDKY PROFESNÍCH POCHYBENÍ: KVALITATIVNÍ ANALÝZA

¹⁵ Dotaz může spadat do více tematických rámců, součet řádkových četností tedy může být vyšší než 100 %.

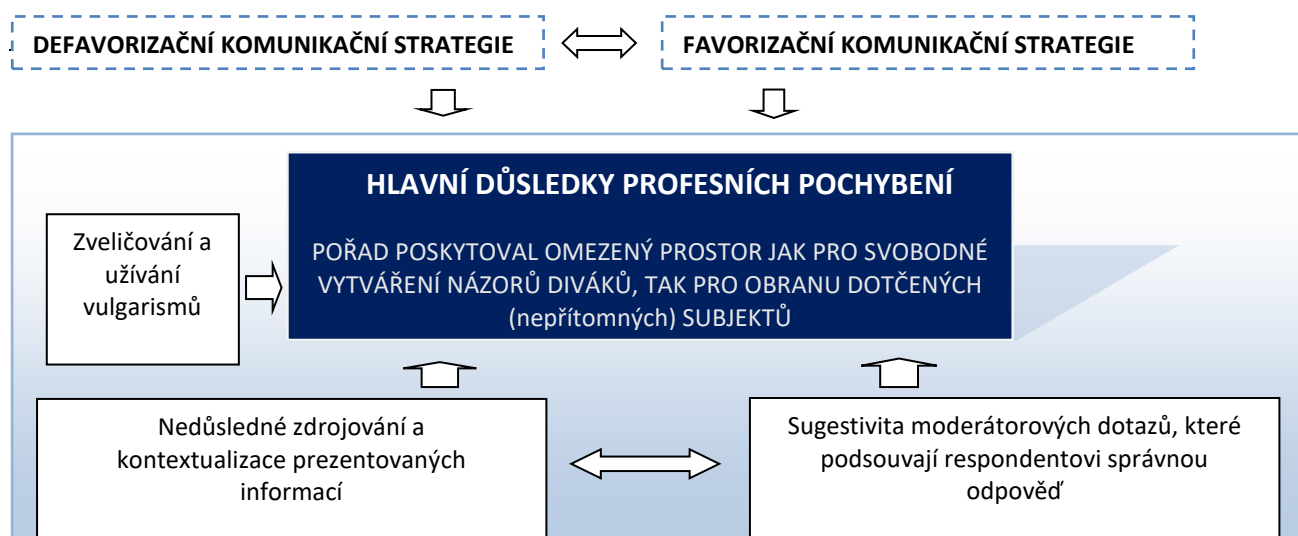
Kvalitativní analýza identifikovala v daném pořadu několik základních profesních pochybení, která vedla ve svém celku k nerespektování zásad objektivit a vyváženosti – k neposkytování prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků a současně k nerespektování práva dotčených subjektů na obranu.

Při posuzování daného pořadu narážela kvalitativní analýza opakovaně na otázku, zda chápat daný formát jako čistě zábavnou show, která měla diváky pouze rozveselit za pomoci bulvarizujících prvků, nebo jde o standardní diskusní formát. V tomto smyslu ponecháváme na RRTV, jak daný pořad klasifikuje, respektive jak jej definují sami autoři. Budeme proto vycházet z předpokladu, že se jedná o standardní diskusní pořad, jakkoliv jeho formát se v řadě atributů tomuto pojetí vymyká. Počínaje rolí moderátora a jeho specifického moderátorského stylu inspirovaného bulvárními formáty typu „late night show“, které prodávají reklamní čas, respektive diváky inzerentům zvláště přes „tvář moderátora“. Jeho dlouhá monologická vystoupení užívající, pravděpodobně nevědomě, i některé prvky stand up comedy, naznačují, že J. Soukup chápe daný formát primárně jako vlastní platformu, prostřednictvím které seznamuje diváky primárně s vlastními postoji a názory. De facto tak hraje z pohledu části diváků důležitější (míněno zábavnější, pozoruhodnější) roli než někteří jeho hosté.

Odhlédneme-li od těchto dramaturgicko-komunikačních specifik, setkali jsme se v analyzovaných diskusích s tak vysokým výskytem profesních pochybení různého typu, že je lze akceptovat jen za předpokladu rezignace na rutinní požadavky a standardy žurnalistické profese. Schéma 1 představuje základní mapu těchto profesních pochybení, která popisuje i jejich vzájemné vztahy s cílem naznačit, že nejde jen o dílčí a nahodilá profesní selhání, ale o vzájemně se podporující komunikační postupy, které vytvářejí zvláště pro diváky malý prostor pro svobodné vytváření vlastních názorů na prezentovaná témata. Manipulativní potenciál pořadu je v tomto smyslu vysoký.

Naznačená profesní pochybení dále analyticky popíšeme. Kategorizovali jsme je ve dvou rovinách obecnosti. Favorizačním a defavorizačním strategiím, které jsou ve vzájemně se podporujícím vztahu, slouží tři specifitější komunikační praxe, které nejsou pravděpodobně vždy výsledkem promyšlené moderátorovy taktiky, ale často se objevují jako nezáměrné „kouzlo nechtěného“.

Schéma 1: Determinanty a důsledky profesních pochybení

Hlavní profesní pochybení jsme kategorizovali do následujících pěti typů:

1/ **DEFAVORIZAČNÍ KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE** si většinou hledají svou legitimitu v populistické rétorice obracející se k nespokojené části publika, která nesdílí polistopadové režimové či mocenské uspořádání a liberální hodnoty, o které se opírá. Takové cílové skupině vyhovuje stereotypizace a nálepkování vybraných představitelů politické třídy, ale i podnikatelů či umělců nálepkovaných různými stigmatizujícími označeními.

Tento manipulativní populismus vychází z logiky systematického hledání nepřátel lidu, které moderátor jeho jménem odhaloval a dehonestoval. Nešlo jen o identifikaci a označení modelového obětního beránka, které představuje osvědčenou strategii pro akceleraci morální paniky formou identifikace viníka (scapegoating) (např. Cohen, 1973; Good, E., Ben-Yehuda, 1994). Moderátor podle této strategie nálepkoval celé společenské skupiny. Jako by se rozpomínal na ostrakizační vymítání nepřátel pracujícího lidu adresované zvláště v etapě „asketického komunismu“ „zahnívající buržoasii“. V případě analyzované moderace bylo toto označování updatováno nálepkami lepšolidů či pražské kavárny, které představovali v dané populisticko-stigmatizační logice nepřátele lidu, kterým se moderátor zaštiťoval.

Tímto způsobem byl opakovaně, tedy preferovaně nálepkován například oblíbený obětní beránek Miroslav Kalousek, aniž by ovšem moderátor poskytl kontext, který se uplynulé desetiletí rozplynul v nepaměti.

„Kalousek se sekl o 130 miliard.“ (11. 10. 2018,14:40),

„Ano, o 200 miliard Miroslav Kalousek v roce 2008.“ (13. 9. 2018, 54:15 - 54:19).

Podobně defavorizoval moderátor i jednoho z kandidátů do Senátu PČR. Pro danou situaci je určující, že zde byl moderátor dokonce kritičtější k tomuto nepřítomnému politikovi (J. Drahoš) než jeho politický konkurent ve studiu. Moderátor jednak nepodloženě spekuluje, že J. Drahoš se chystá na prezidentskou kandidaturu, byť on sám podle otevřených zdrojů tuto

spekulaci nepotvrdil. Současně insinuačním způsobem, opět nepodloženě zpochybňoval kompetenci JD.

„Pro Jiřího Drahoše by to byla ideální příprava na další prezidentskou kampaň. 7. 10. řekl, že ještě zvažuje, do kterého senátorského klubu vstoupí, což mě trochu znejistilo, jestli je to ideální kandidát do Senátu.“ (11. 10. 2018, 44:36 – 44:57).

Návodně a bez odkazu na zdroj zpochybňoval moderátor i vděčný cíl všech populisticko-vymítačských strategií – církev, respektive průběh majetkového vyrovnání (13. 9. 2018, 44:00 - 44:09). *„Hledal jsem čísla k počtu žalob církevních restitucí. Našel jsem čísla z roku 2017 a těch bylo 2304 a ukončeno bylo 638. Máte nějakou představu, kolik jich tedy je?“*

„Našel jsem si tam, že výdaje státu na provoz církví je 1,3 miliardy. Plánovaný výdaj na příští rok. Jaroslav Kubera mi v debatě říkal, že se mu to nelíbí, protože to klesá pomalu. Je pravda, že to je rok od roku menší. Klesá to pomalu?“ (11. 10., 16:45 – 17:08).

Vzhledem ke složitosti původního restitučního procesu a především z pohledu posledního zákona „odškodňujícího církve“, spouštěla výše uvedená historicky i právně dekontextualizovaná tvrzení stereotyp *nenasytné církve*. Moderátor ani náznakem nezmínil, že majetkové škody, které poučnorový režim církvím způsobil, jsou de facto nekvantifikovatelné, jelikož nelze exaktní cestou modelovat vývoj tržních cen nemovitostí v poučnorovém Československu, kterému poučnorový puč zabránil. Forma, kterou moderátor zvolil, dle našeho názoru sice nepředstavuje porušení zákona, ale „insinuační otázky typu *„klesá to pomalu?“* (financování církví státem) a *hledání počtu žalob církevních restitucí* (opravdu šlo o restituce? Nešlo o odškodnění?) roztáčejí v rétorické rovině populisticky zpochybňující spin, kterým moderátor zpochybňoval platné zákonodárství týkající se církevní problematiky.

Jako by se dávná démonologická praxe vymítání ďábla přenesla do sekulární praxe daného pořadu a jeho moderace, která si vybírala i další vděčné terče. Do daného populistického módu zapadá i divácky osvědčená generalizující kritika „politiků“ využívající gramatiku neadresného zpochybňování *politické třídy en bloc* a též *symbolických analytiků - politologů* (Reich, 1995), které moderátor označoval jako „*podržtašky*“ (13. 9. 2018, 00:00-1:00).

„Politici většinou nejsou imunní vůči moci. To je taková zvláštní subkultura. Věřím vám, že spousta z vás politiků je imunní vůči penězům i vůči ženám, ale vůči moci, z mého pohledu, nikdo.“ (11. 10. 2018, 1:19:53 – 1:20:07).

Podstatné je, že v uvedených i dalších situacích moderátor většinou neodkazoval na zdroj své informace a užíval spíše rétoriku laického čtenáře titulků médií s denní periodicitou, který o leccčems někde slyšel, ale již zapomněl kde. Zdrojem jeho interpretace tak bylo nezdůvodněné jeho přání sledující logiku mechanismu sebenaplňujícího proroctví (Merton, 1936).

Součástí těchto defavorizačních praxí bylo i poškozování pověsti ČT. Zda moderátor záměrně či jen z nevědomosti dekontextualizoval informace o obchodní a honorářové politice ČT, můžeme jen spekulovat. Nepochybné ale je, že neposkytl divákům přesný a kompletní informační servis, aby si mohli svobodně vytvářet vlastní názor. Naopak rétorickou strategií

moderátora charakterizovalo zvláště ve vztahu k ČT permanentní užívání insinuací, které poškozovaly její pověst. V dané souvislosti je třeba upozornit na to, že ČT je instituce veřejné služby financovaná vícezdrojově. Jedním z těchto zdrojů představuje i prodej reklamního času. Tím pádem jde i o tržní subjekt, jehož dobrá pověst má i vyčíslitelnou, ekonomickou hodnotu.

„Jsou to veřejné prostředky. Víme, co se děje v České televizi, začerněné smlouvy, a tak dále.“ (13. 9. 2018, 35:30 - 35:55).

Shrneme-li základní rysy popsané defavorizační strategie moderátora, lze ji v analyzovaném období a pořadu charakterizovat jako předpojaté podsouvání vlastních názorů, které často neposkytovalo prostor dotčeným subjektům, aby se mohly bránit. Pořad/moderátor tak neumožňoval divákům, aby si mohli svobodně vytvářet na dané témata vlastní názor.

2/ Objektem komplementární **FAVORIZAČNÍ STRATEGIE**, která ale de facto posilovala efekt výše zmíněného nálepkování, se stala uzavřená výběrová skupina moderátorových oblíbenců v čele s prezidentem republiky a premiérem.

Modelovou ukázkou této strategie je následující dojmologické tvrzení, které kombinuje favorizaci premiéra s defavorizací skupiny podnikatelů, která postrádá důkazy, a de facto jen slouží posílení favorizačního efektu.

„U toho Andreje Babiše si myslím, že to tak není (nešel do politiky ze zjištěných, ekonomických důvodů“ (...). Podle mého názoru (A. Babiš) ukázal spoustě lidí cestu. A ti už tam nemusí jít s tak čistým úmyslem. Vidíme, kolik podnikatelů teď kandiduje. A já mám takové podezření, že mnoho z nich tedy opravdu nekandiduje z čistých úmyslů a kandidují jen z toho, aby si nějaké veřejné rozhodování nebo možná i legislativní proces upravili.“ (11. 10. 2018, 1:23:32 – 1:23:40).

Dalo by se dokonce říci, že favorizované subjekty tvořily v analyzovaných diskusích jako celku cosi jako hodnotově homogenní elitu, jejíž jádro bylo zformováno okolo zmíněných politiků (prezidenta a premiéra) a jejich politických stran/hnutí. Zahrnovalo ale i další nedotknuté favorizované subjekty, kterým moderátor projevoval ostentativní úctu hraničící s devotností.

Tato otevřená favorizace některých politických subjektů a jejich představitelů naplňuje logiku argumentace typu *preferred reading* (Hall, 1973, 1980), která de facto napovídá příjemci sdělení, jak jej má číst, a tak jej více či méně podvědomě vede, respektive manipuluje. Ve sledovaném období to zvláště platilo pro *opakovanou* podporu předsedy hnutí ANO a premiéra. Moderátor, jak v jednotlivých pořadech, tak v celku sledovaného období, favorizoval hnutí ANO a/nebo jeho předsedu, respektive vedl diváky k preferenci pozitivních významů spojených s tímto subjektem.

Hned na úvod diskuse moderátor rámoval pořad podporou A. Babiše, ke které se následně vracel a rozvíjel ji i v dalších diskusích (4. 10. 2018, 0:20 – 3:45).

„Ale to reverse charge objektivně řečeno, prosadit z pozice České republiky takovouhle změnu, která objektivně je správná. Je to logické, je to správné. To si myslím, že je mezinárodní úspěch A. Babiše myslím, že by se mělo zdůrazňovat.“ (4. 10. 2018, 7:26 – 8:08).

„Vstup Andreje Babiše je podle mého soudu a přesvědčení v pořádku. Naprosto v pořádku. Na tom si stále trvám, stejně jako před rokem nebo dvěma.“ (4. 10. 2018, 1:08:05 - 1:08:45).

„Já jsem přesvědčen, že Andrej Babiš nešel do politiky pro peníze.“ (11. 10., 1:08:16 – 1:08:36 a znovu 1:22:15 – 1:22:23).

„Za to hnutí ANO chválím“. (27. 9., 36:30 – 36:35).

„Máte pravdu, že když jste vstupovali do politiky, tak se říkalo ledasco a výsledky máte teda dobré. Klub se vám nerozpadl. Vyhráli jste další volby.“ (27. 9. 2018, 45:37 – 45:47).

„Kauza Lithium. Téma hýbalo před loňskými volbami. Jako hnutí jste toho využili. Jeho zisky mají odplynout do Austrálie, lidi se oprávněně naštvají. Vy jste to ve svém boji o voliče zvládli dobře. Přesvědčili jste je, že tomu zabráníte.“ (4. 10. 2018, 10:27 – 11:38).

Tyto favorizační strategie využil moderátor i k vytváření vlastního obrazu jako „oběti RRTV“, která jej za odvahu (podporovat premiéra) neoprávněně stíhá a trestá.

„A vidíte, zase budu mít Radu pro rozhlasové vysílání na krku, protože straním A. Babišovi. Nestraním, ale tohle se mu povedlo.“ (4. 10. 2018, 10:27 – 11:38).

Velmi často se uvedené favorizační strategie opíraly jen o pocit moderátora, který obtížně nacházel oporu ve faktech, nebo tato přizpůsoboval své interpretaci. Bylo tomu tak zvláště při podpoře prezidenta republiky nebo při legitimizaci role KSČM, jako „tichého koaličního partnera“, jehož roli moderátor opakovaně legitimoval.

„Podle mého názoru prezident republiky tu Ústavu nezneužívá.“ (4. 10. 2018, 51:59 – 52:05).

„KSČM podporuje vládu. Upřímně na tom nevidím nic špatného. Tak to je.“ (13. 9. 2018, 12:10 - 12:28, 16:10 - 17:40).

„Mám rád, když se věci pojmenovávají tak, jak jsou. (...) Ať si o minulosti můžeme myslet, co chceme, teď jsou demokratičtí. (...) Protože o tom, jestli je někdo demokratický, nebo ne, rozhodují primárně voliči.“ (4. 10. 2018, 1:10:35 – 1:11:04).

Spektrum vyvolených aktérů a institucí doplňovaly i některé „nepolitické“ figury, které patří do mediální divize Agrofertu.

„Šéfredaktora MF DNES znám, velmi si ho vážím a nemyslím si, že by jaksi poslouchal tak, jak si Andrej Babiš píská. Prostě si to nemyslím a je to můj názor.“ (11. 10., 1:09:01–1:09:17, 1:09:55 – 1:10:06).

3/ Aby měl moderátor dost prostoru pro realizaci této svévolné favorizačně-defavorizační dialektiky, musel rezignovat na některá profesní pravidla. Jedním z jeho zásadních pochybení bylo **nedůsledné zdrojování a nedůsledná kontextualizace prezentovaných informací**. Například moderátorova kritika byrokracie, vždy tak úspěšně oslovující masy, spouštěla paušální negaci úřednického stavu (13. 9. 2018, 8:40 – 8:56).

„Mohu sledovat pouze veřejné zdroje a tam je napsáno, že z veřejných zdrojů bude placeno 463 tisíc zaměstnanců. Což je tedy nárůst o 40 tisíc oproti roku 2016.“ (13. 9. 2018, 56:30 - 56:40).

Tato interpretační nepřipravenost byla občas zastírána ideologicky. Například opakovanou nestrukturovanou kritikou přebujelé byrokracie, která jako by vycházela z naivního předpokladu, že stát nejlépe funguje bez úředníků. Nepřipravenost moderátora se projevila v tom, že nebyl schopen reflektovat detailněji strukturu úřednického stavu, jehož nárůst je výraznější v sektorech školství a bezpečnostních složek, které byly léta poddimenzované. Nepřesné a dekontextualizované odkazování mělo v některých případech potenciál šíření poplašné zprávy, respektive posilovalo prvky morální paniky.

„V Česku prý pracuje čtvrt milionu lidí na černo“ (27. 9., 15:25 -16:17).

Pokud by se jednalo o standardní diskusní pořad, byla by jistě využita grafika, která by umožnila uvedená data nejen vizualizovat, ale především prezentovat je i s odkazem na zdroj. Samozřejmě, pokud jde o zábavnou show, jevílo se pravděpodobně užití takového postupu jako kontraproduktivní.

Vzhledem k tomu, že naše analýza neměla ale za úkol posuzovat cíle pořadu, respektive ne/záměrnost daného počínání, můžeme jen konstatovat, že se moderátor pohyboval v prostoru mezi šířením dezinformací jako cílené mocensko-politické strategii a distribucí/reprodukcí fake news, nepřesných dat/zkreslených informací, kterým udělil interpretační spin někdo, kdo nebyl moderátorem rozpoznán. Pro takto neprofesionálně vytvořené informační artefakty je určující, že postrádají referenty, což ale vyhovovalo stylu dané moderace, které dominoval mechanismus seberefrenční sémantické kamufláže. Moderátor kamufloval vlastní značně subjektivně zatížená a nedoložená tvrzení, jejich překrytím označujícími, která měla vytvářet dojem objektivity těchto tvrzení. Aniž by se ale změnila simulovaná podstata takové komunikace postrádající referenty. V modelové podobě ilustruje danou strategii následující promluva:

„Objektivně řečeno, mně tyto roky nepřijdou zas tak špatný. K nějakým zásahům ovlivňování moci soudní, tak jak vidíme v Maďarsku, vidět nejsou. Podle mého soudnictví funguje dobře.“ (11. 10. 2018, 1:05:55 - 1:06:12).

Subjektivní pocit zde byl zde uvedení jakéhokoliv empirického faktu překódován na objektivní fakt. Kritika kritických hlasů upozorňujících na ohrožení nezávislosti domácí justice se tak stala věrohodnější.

Tato tendence desinterpretovat či posouvat interpretace veřejného dění, datových výstupů i reakcí diskutujících (20. 9. 2018, 40:45 – 40:59) se uskutečňovala především v monologických pasážích, ve kterých moderátor opouštěl v rétorické rovině své hosty a věnoval se sám sobě.

4/ Dalším výrazným profesním pochybením, které ovlivnilo průběh diskusí, byla moderátorova často opakovaná **tendence vkládat odpověď, která mu vyhovuje, přímo do otázky.** Dalo by

se s jistou dávkou skepse poznamenat, že J. Soukup nemá v tomto ohledu mezi domácími moderátory konkurenci. Jeho obava o to, jak dopadne respondentova odpověď, vedla některé dotazované k naprosté rezignaci na vlastní názor. Název pořadu je v tomto ohledu skutečně případný, jde skutečně o duely JS.

Přímo učebnicovou ukázkou uvedeného postupu ilustruje následující otázka položená předsedovi KSČM.

„Tohle je jedno z největších pokrytectví české žurnalistiky. Protože najednou tvrdí, že není možné, aby se vláda opírala o KSČM. Všichni víme, že důležitá rozhodnutí se s vámi vždy konzultovala. Vaše hlasy ve sněmovně vždy byly důležité. Je to tak?“ (13. 9. 2018,10:26).

Moderátor zde doslova napovídá hostovi a současně legitimuje nové mocenské uspořádání, které počítá i s podporou nevládní KSČM. Jinými slovy, moderátorovy sugestivní otázky často sledovaly jasný a kalkulovaný mocensko-politický cíl. Platí ale, že stejnou roli hrála i moderátorova sebereferenční snaha ukázat divákům, že každý duel vyhraje on, minimálně na body.

I následující ilustrace vynucované odpovědi ukazuje, jak daný typ dotazu dostává respondenta do rétoricky nevýhodné pozice. Moderátor de facto podsouvá imperativním způsobem diskutujícímu svou interpretaci. A nepřipouští odpor, když trvá na tom, že: „*musíte uznat*“, a staví tak dotazovaného do role zkoušeného, který buď uzná pravdu svého examinátora, nebo bude kverulovat, a tak sníží status své odpovědi.

„Musíte uznat, že byrokracie úředníků stoupá taky“ (20. 9. 2018, 1:08:00).

5/ Posledním typem profesního pochybení, který doprovázel předchozí selhání, bylo **zveličování a užívání vulgarismů**. Jde o strategii, která posilovala bulvární charakter daného diskusního formátu a posouvala jej pod úroveň běžných „late night show“, ke kterým se jinak některými postupy blížila (např. 13. 9. 2018, 6:30 - 7:00; 20. 9. 2018, 1:34:57 – 1:35:03).

SHRNUTÍ:

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- Moderátorovu komunikační strategii by bylo možné označit shrnujícím termínem manipulativní populismus, který vychází z logiky systematického hledání nepřátel lidu, jehož jménem moderátor odhaloval a dehonestoval nepřátele.

- Poškozoval tak mediální obraz institucionálních a individuálních subjektů, které mělo za pomoci grafiky povahu označení obětního beránka, které představuje osvědčenou strategii pro akceleraci morální paniky formou identifikace viníka.
- S tímto postupem kontrastovala favorizace vybraných subjektů, které tvořily v analyzovaných diskusích cosi jako hodnotově homogenní elitu, jejíž jádro bylo zformováno okolo prezidenta a premiéra, respektive jejich politických stran/hnutí a sympatizantů. Zahrnovalo ale i další nedotknutelné favorizované subjekty, kterým moderátor projevoval ostentativní úctu hraničící s devótností.

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

- Moderátorova komunikační strategie se často řídila argumentační praxí produkující informační artefakty.
- Moderátor často kamufloval značně subjektivně zatížená a nedoložená tvrzení, jejich překrytím označujícími, které měly vytvářet dojem jejich objektivitu.
- Významnou a integrální součástí této komunikační strategie tvořilo podsouvání odpovědi, která moderátorovi konvenovala, přímo do otázky.
- Manipulativní povahu moderátorovy komunikace posilovalo zveličování a užívání vulgarismů.

Celkově charakterizovala moderátorský styl JS v daném pořadu kombinace nedoložených osočujících tvrzení, která nebyla dostatečně zdrojována, respektive neopírala se o relevantní zdroje. Taková komunikační strategie má silný manipulativní potenciál.

3.2.2 Aréna Jaromíra Soukupa

AJS představuje diskusní pořad, ve kterém šest hostů odpovídá na dotazy moderátora i diváků. Pořad je vysílán živě a jde do vysílání v pozdním primetime tj. cca půl hodiny před 22.00. Jeho čistá stopáž (bez reklamních bloků) se pohybuje kolem 87 minut. Diskuse moderoval Jaromír Soukup.

Bylo analyzováno šest diskusí 4. 9., 11. 9., 18. 9., 25. 9., 2. 10., 9. 10. 2018, ve kterých vystoupilo 35 hostů. Pět diskusí (4., 11., 18. a 25. 9) předcházelo komunálním volbám a 1. kolu senátních voleb. Diskuse z 9. 10. předcházela 2. kolu senátních voleb.

Jak ukazuje tabulka 41, do Arény JS bylo pozváno 12 hostů kandidujících do ZO a tři kandidáti do Senátu PČR. Ostatní hosté byli představiteli parlamentních stran a hnutí. Ve všech šesti diskusích měli svého zástupce ANO, ODS a Piráti. SPD v pěti, pokud zahrneme i jejího nezávislého kandidáta L. Jakla. T. Okamura byl pozván do čtyř diskusí, J. Pospíšil do tří. Ostatní byli pozváni jednou. Tři z pozvaných hostů kandidovali v dané kampani do Senátu (J. Kubera, L. Jakl, J. Čunek) (tab. 41, 42).

Z pohledu interpretace § 31 odst. 2 a 3 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání lze takový postup chápat jako vyvážený jen v tom případě, když bude toto kritérium aplikováno na devět sněmovních subjektů. Bez vysvětlení tohoto výběrového kritéria ale vzniká dojem, že jiná uskupení nekandidovala. Takové zjištění je ale zavádějící nejen v kontextu výsledků voleb do ZO, ale zvláště pokud porovnáme váhu kandidujících subjektů do ZO podle počtu jejich zastupitelů. Mechanickou projekcí rozložení mandátů sněmovních stran nelze korektně reprezentovat rozložení politických sil v komunální politice.

Zvolený výběrový klíč byl více méně vyvážený ve vztahu k parlamentním subjektům a de facto petrifikoval mocenský status quo v této perspektivě. Taková optika ale není ideální z pohledu dynamiky politického systému, který by měl být otevřený novým, lokálním a regionálním subjektům, jimž by měla media ve veřejném zájmu poskytovat prostor.

Tabulka č. 41: Datum vysílání a hosté pořadu

datum vysílání	host	afiliace	politická příslušnost	kandidatura v senátních / komunálních volbách
4. 9. 2018	Petr Stuchlík	kandidát na pražského primátora	ANO	zastupitelstvo hl. města Prahy
	Bohuslav Svoboda	poslanec za ODS, kandidát na pražského primátora	ODS	zastupitelstvo hl. města Prahy
	Zdeněk Hřib	kandidát na pražského primátora, poslanec	Piráti	zastupitelstvo hl. města Prahy
	Jakub Landovský	lídr pražské kandidátky ČSSD	ČSSD	zastupitelstvo hl. města Prahy
	Tomio Okamura	místopředseda PS a lídr hnutí SPD	SPD	osobně nekandidující
	Jiří Pospíšil	předseda TOP 09, kandidát na pražského primátora	TOP 09	zastupitelstvo hl. města Prahy
11. 9. 2018	Jaroslav Faltýnek	místopředseda ANO 2011	ANO	zastupitelstvo Prostějova
	Jaroslav Kubera	místopředseda Senátu PČR	ODS	zastupitelstvo Teplic a senátní obvod 32
	Mikuláš Ferjenčík	poslanec	Piráti	--
	Jaroslav Foldyna	místopředseda ČSSD	ČSSD	--
	Zdeněk Ondráček	poslanec za KSČM	KSČM	--
	Tomio Okamura	místopředseda PS a lídr hnutí SPD	SPD	--
18. 9. 2018	Alena Schillerová	ministřyně financí	ANO	--
	Alexandra Udženijsa	místopředsedkyně ODS.	ODS	--
	Mikuláš Peksa	místopředseda Pirátů, poslanec	Piráti	--
	Ladislav Jakl	senátorský kandidát za SPD	SPD*	sen. obvod 26
	Jiří Pospíšil	předseda TOP 09, europoslanec	TOP 09	zastupitelstvo hl. města Prahy
25. 9. 2018	Dan Ťok	ministr dopravy	ANO	--

datum vysílání	host	afiliace	politická příslušnost	kandidatura v senátních / komunálních volbách
	Martin Baxa	místopředseda ODS	ODS	lídr kandidátky ODS v Plzni
	Jakub Michálek	místopředseda Pirátů, poslanec	Piráti	--
	Tomio Okamura	místopředseda PS a lídr hnutí SPD	SPD	--
	Jiří Čunek	senátor, zlínský hejtmán	KDU-ČSL	senátní obvod 77
	Petr Pávek	poslanec za STAN	STAN	Jindřichovice pod Smrkem
2. 10. 2018	Klára Dostálová	ministřyně pro místní rozvoj	ANO	--
	Petr Fiala	předseda ODS	ODS	--
	Ivan Bartoš	předseda Pirátů	Piráti	--
	Jan Hamáček	vicepremiér, předseda ČSSD	ČSSD	Kandidát do zastupitelstva v Mladé Boleslavi
	Tomio Okamura	místopředseda PS a lídr hnutí SPD	SPD	--
	Marian Jurečka	místopředseda KDU-ČSL	KDU-ČSL	--
9. 10. 2018	Jaroslava Pokorná Jermanová	místopředsedkyně ANO	ANO	Benešov
	Jaroslav Kubera	primátor, místopředseda Senátu	ODS	senátní obvod 32
	Mikuláš Peksa	místopředseda Pirátů	Piráti	--
	Leo Luzar	poslanec za KSČM	KSČM	Ostrava-Jih
	Marian Jurečka	místopředseda KDU-ČSL	KDU-ČSL	--
	Jiří Pospíšil	předseda TOP 09, kandidát na pražského primátora	TOP 09	zastupitelstvo hl. města Prahy

*Nestraník kandidující v senátních volbách za SPD

Tabulka č. 42: Zastoupení politických stran ve zkoumaném vysílání

datum vysílání	ANO	ODS	Piráti	ČSSD	KSČM	SPD	KDU-ČSL	STAN	TOP 09
4. 9. 2018	ano	ano	ano	ano		ano			ano
11. 9. 2018	ano	ano	ano	ano	ano	ano			
18. 9. 2018	ano	ano	ano			ano*			ano
25. 9. 2018	ano	ano	ano			ano	ano	ano	
2. 10. 2018	ano	ano	ano	ano		ano	ano		
9. 10. 2018	ano	ano	ano		ano		ano		ano
CELKOVÝ POČET ÚČASTNÍKŮ PODLE STRANY	6	6	6	3	2	5	3	1	3

*Dle kritéria volební strany senátního kandidáta

Výše uvedené nerovnovážné reprezentaci kandidujících subjektů odpovídala i jejich mluvní přítomnost v Aréně JS ve sledovaném období. Porovnávat časový podíl či komunikační aktivitu mluvčích postrádá v dané nereprezentativní sestavě smysl. Tabulka 43 navíc ukazuje, že podíl komunikační aktivity mluvčího přepočtený na čas strávený v Aréně nevykazuje zásadní rozdíly mezi jednotlivými mluvčími. Výjimku představuje mizivý podíl reprezentanta STAN. Podobně tomu bylo i v případě průměrné délky odpovědi.

Tabulka č. 43: Stopáž promluv zástupců kandidujících subjektů a celková stopáž

strana / kandidující subjekt	počet debat s účastí zástupce strany	stopáž debat s účastí zástupce strany	celková stopáž promluv zástupců strany	celková stopáž odpovědí na dotazy moderátora / z publika	celková stopáž promluv – vlastní iniciativa mluvčích	podíl všech promluv kandidáta na celkové stopáži debat s účastí strany (%)
ANO	6	8 h 43 min 19 s	1 h 2 min 14 s	53 min 27 s	8 min 47 s	12 %
ODS	6	8 h 43 min 19 s	48 min 38 s	34 min 3 s	14 min 35 s	9 %
Piráti	6	8 h 43 min 19 s	41 min 47 s	35 min 51 s	5 min 56 s	8 %
ČSSD	3	4 h 20 min 30 s	19 min 59 s	17 min 11 s	2 min 48 s	8 %
KSČM	2	2 h 55 min 52 s	15 min 20 s	11 min 47 s	3 min 33 s	9 %
SPD	5	7 h 14 min 28 s	48 min 12 s	40 min 52 s	7 min 20 s	11 %
KDU-ČSL	3	4 h 23 min 4 s	26 min 34 s	22 min 9 s	4 min 25 s	10 %
STAN	1	1 h 27 min 45 s	4 min 24 s	4 min 16 s	8 s	5 %
TOP 09	3	4 h 22 min 5 s	24 min 9 s	13 min 43 s	10 min 26 s	9 %

Poznámka: celková stopáž vysílání činí 8 h 43 min. 19 s.

Výrazné diference vidíme v počtu dotazů adresovaných stranickým představitelům jako celku. Přepočteme-li je na počet stranických účastí, výrazně dominuje počet dotazů adresovaných představitelům hnutí ANO, u kterých oproti ostatním převažovaly nejen **vedlejší dotazy** (tab. 45), které rozvíjí základní tematický rámec, ale i počet **doplňovacích dotazů**, které představují reakci moderátora na nedostatečné, vyhýbavé odpovědi mluvčích, kteří například formou agování uhýbají od nepříjemných otázek. Je samozřejmě důležité identifikovat, zda moderátor využíval tento typ dotazu k dosažení informační úplnosti, tedy jde de facto o kritickou formu dotazu nebo jen maskuje svou snahu poskytnout mluvčímu více vysílacího času. I v tomto případě se vymyká zcela mizivý počet tří dotazů adresovaných reprezentantovi STAN.

Tabulka č. 44: Počet dotazů na zástupce stran a průměrná délka odpovědi

strana	celkem dotazů	počet dotazů z publika	počet moderátorských dotazů	podíl na celkovém počtu moderátorských dotazů v diskuzích s účastí strany	průměrná délka odpovědi
ANO	114	6	108	15 %	28 s
ODS	45	5	40	6 %	45 s
Piráti	55	1	54	8 %	39 s
ČSSD	40		40	10 %	26 s
KSČM	16		16	6 %	44 s
SPD	49	3	46	8 %	50 s
KDU-ČSL	28	1	27	9 %	47 s
STAN	3		3	3 %	1 min 25 s
TOP 09	26	1	25	7 %	32 s

Tabulka č. 45: Typy moderátorských dotazů

strana	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
ANO	23 %	58 %	19 %	25	63	20	108
ODS	55 %	38 %	8 %	22	15	3	40
Piráti	44 %	39 %	17 %	24	21	9	54
ČSSD	38 %	48 %	15 %	15	19	6	40
KSČM	38 %	38 %	25 %	6	6	4	16
SPD	41 %	46 %	13 %	19	21	6	46
KDU-ČSL	41 %	33 %	26 %	11	9	7	27
STAN	100 %			3			3
TOP 09	46 %	46 %	8 %	11	11	2	24

Z pohledu **valence** (tab. 46) dominovaly neutrální zjišťovací dotazy. Velmi nízký byl podíl kritických dotazů, kterými moderátor vytváří situaci zpochybňující roli mluvčího a nutí jej vyrovnat se s negativním komunikačním kontextem. Tato valenční kombinace dotazů naznačuje základní povahu moderátorské strategie, která de facto jen vytvářela prostor mluvčím, ale minimálně vytvářela prostor pro názorovou i věcnou konfrontaci.

Zacílení dotazů (tab. 47) bylo věcné a ukazuje, že moderátor dotazoval hosty na jejich programové cíle, respektive na představy, které se týkají jejich politické funkce a role. Tuto charakteristiku rozhovorů potvrzuje i tab. 48, která ukazuje, že se nadpoloviční většina konverzací týkala politických, hodnotových a programových postojů pozvaných politiků.

Četnější výskyt **kritických dotazů** byl adresován představitelům hnutí ANO, na které se moderátor obracel jako na nositele exekutivní odpovědnosti, ať už na celostátní či magistrátní úrovni (Praha). Legitimní snaha moderátora konfrontovat mluvčí s některými problematickými skutečnostmi však několikrát sklouzla k tomu, že moderátor mluvčím ANO adresoval kritické, negativně laděné dotazy, jež prostřednictvím subjektivních hodnotících soudů snižovaly kredibilitu mluvčích či strany, kterou reprezentují¹⁶. Četnost kritických a ad

¹⁶ Například: „Hernajs chlape, když nedokážu rychle postavit metro, tak tam mám postavit tramvaj a ne dát ten kšeft nějaký finanční skupině. Nežlobte se na mě.“ (4. 9.)

„Není to ukázka neschopnosti možná vás, že žádná z těch korupčních kauz, žádná z vašich upozornění na korupci ve vysokých patrech, nedopadlo? Že vlastně se nic nestalo.“ (11. 9.)

„Na této vlně kritiky korupce politiků jste se svezli, na tom jste vyhráli, ale ono se nic nestalo.“ (11. 9.)

„Víte co myslím, že EET ovládlo mediální prostor, je to základní boj proti daňovým únikům a ve finále to plní roli toho bílého psíčka, protože je to zcela bezvýznamné...“ (11. 9.)

„A já říkám, že jste zavedli opatření na ty malé, kteří se nemohou bránit.“ (25. 9.)

„Já bych chtěl teď otevřít další téma, a to téma je doprava: Na začátku prosince pan ministr Ťok oslaví čtvrtý rok ve funkci, za tu dobu se potvrdilo, že je, teď mi promiňte, ministrem za ANO, které dokáže zázraky, nebo věděli jste třeba, že to byl ministr Ťok, který z roku na rok dokázal zprovoznit přes 400 km dálnic? Ne? On to byl takový ten „anotrik“, kdy se mávnutím proutku z rychlostní silnice udělala dálnice. Jinak bez mávání kouzelného proutku se letos v Česku otevře přes 38 km dálnic, takže můžete být v klidu. Navíc to vypadá, že většina z nás se kompletní dálniční síť v Česku již nedožije. A já chápu, že se mě pan ministr teď tady bude snažit přesvědčit, jak je to růžové, jak to šlape a tak vůbec. Jenomže já na řeči a sliby tak úplně neslyším. Pane ministře přehnal jsem to?“ (2. 10)

„Já mám jenom dvě poznámky, žádné město se svých nejceněnějších pozemků nezbavuje, a za druhé jste za to odpovědní, jste ve vládě, a víte, jaký je potřeba mít hrubý příjem v Praze, abyste získali hypotéku na byt na sídlišti: 76 tisíc. To je přece ukázka neschopnosti politiků, protože vy za to nesete zodpovědnost, to se prostě musí změnit, to prostě nejde!“ (2. 10)

hominem dotazů však nedosahuje takové míry, abychom mohli konstatovat systematický defavorizující přístup moderátora vůči tomuto subjektu.

Tabulka č. 46: Valence moderátorských dotazů

strana	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
ANO	85 %		15 %	92		16	108
ODS	95 %	5 %		38	2		40
Piráti	94 %	4 %	2 %	51	2	1	54
ČSSD	93 %		8 %	37		3	40
KSČM	81 %	6 %	13 %	13	1	2	16
SPD	93 %	2 %	4 %	43	1	2	46
KDU-ČSL	85 %	7 %	7 %	23	2	2	27
STAN	100 %			3			3
TOP 09	96 %		4 %	23		1	24

Tabulka č. 47: Zacílení moderátorských dotazů

strana	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
ANO	6 %	94 %	7	101	108
ODS		100 %		40	40
Piráti		100 %		54	54
ČSSD		100 %		40	40
KSČM		100 %		16	16
SPD		100 %		46	46
KDU-ČSL		100 %		27	27
STAN		100 %		3	3
TOP 09		100 %		24	24

Tabulka č. 48: Tematické rámce moderátorských dotazů

strana	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma	počet dotazů
ANO	2 %	3 %	61 %		19 %	7 %	1 %	4 %	19 %	108

strana	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostraničné vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma	počet dotazů
ODS	3 %	3 %	73 %			10 %		5 %	18 %	40
Piráti			74 %		17 %	11 %		4 %	7 %	54
ČSSD			70 %		20 %		3 %		20 %	40
KSČM			44 %		19 %	25 %	19 %	6 %	13 %	16
SPD		4 %	76 %		13 %	4 %			9 %	46
KDU-ČSL			44 %		26 %	19 %	4 %	15 %		27
STAN			100 %		33 %					3
TOP 09			60 %		8 %	8 %		8 %	24 %	24

DETERMINANTY A DŮSLEDKY PROFESNÍCH POCHYBENÍ: KVALITATIVNÍ ANALÝZA

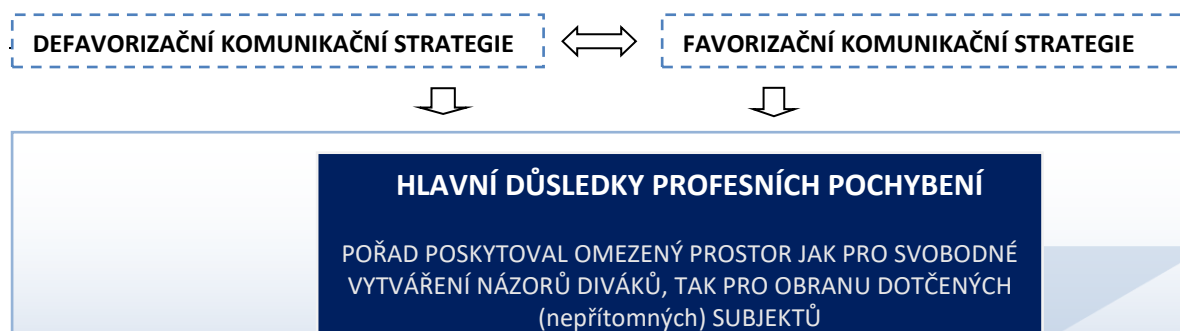
Kvalitativní analýza identifikovala v daném pořadu několik základních profesních pochybení, která vedla ve svém celku k nerespektování zásad objektivitu a vyváženosti – k neposkytování prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků a současně k nerespektování práva dotčených subjektů na obranu.

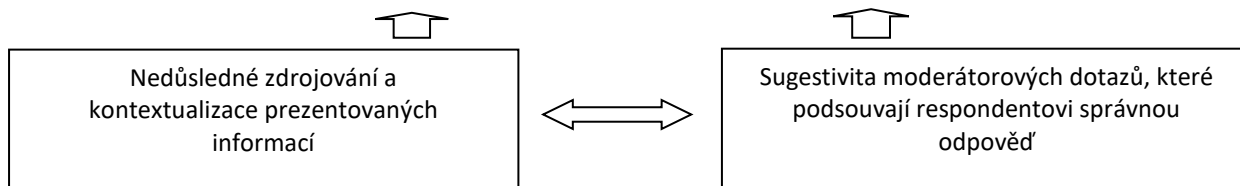
J. Soukup chápe daný formát primárně jako vlastní platformu, prostřednictvím které seznamuje diváky primárně s vlastními postoji a názory.

Schéma 2 představuje základní mapu profesních pochybení, která popisuje i jejich vzájemné vztahy. Nejde jen o dílčí a nahodilá profesní selhání, ale o vzájemně se podporující komunikační postupy, které vytvářejí zvláště pro diváky malý prostor pro svobodné vytváření vlastních názorů na prezentovaná témata. Manipulativní potenciál pořadu je v tomto smyslu vysoký.

Naznačená profesní pochybení dále analyticky popíšeme. Kategorizovali jsme je ve dvou rovinách obecnosti. Favorizačním a defavorizačním strategiím, které jsou ve vzájemně se podporujícím vztahu, slouží dvě specifitější komunikační praxe, které nejsou pravděpodobně vždy výsledkem promyšlené moderátorovy taktiky, ale často se objevují jako nezáměrné „kouzlo nechtěného“.

Schéma 2: Determinanty a důsledky profesních pochybení

1/ FAVORIZAČNÍ KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

I v Aréně, podobně jako v Duelu, moderátor užívá svůj interpretační evergreen „preferované čtení“ svého druhu a akcentuje pozitivní atributy premiérový motivace vstoupit do politiky. Či přesněji dojmologicky naznačuje, že rozhodně nešlo o „peníze“. O jaké motivy šlo, nenaznačuje, ale touto *krizovou komunikací* svého druhu de facto neutralizuje jistou slabinu premiérova veřejného obrazu.

„Opravdu si nemyslím, že Andrej Babiš šel do politiky pro peníze (...).“ (11. 9.,1:14:40).

I v dalších favorizujících pasážích kombinujících zkreslující informace a očividné lži podporoval moderátor premiérový kroky stylem manažera krizové komunikace, který tlumil formou relativizace silně emotivní apel europoslankyně M. Šojdové, která nastolila zcela novou agendu válečných sirotků.

„Prohlášení Babiše. Ten se v sobotních novinách nechal slyšet, že nechce v Česku uprchlíky. A ani oněch 50 syrských sirotků, které nám tak náhle chce přivést europoslankyně Michaela Šojdová.“ (...). „V Sýrii už není všude válečný konflikt. Skoro žádný válečný konflikt tak prostě není. Ale pouze chudoba.“ (18. 9. 2018, 1:05 – 3:05).

Kontrastní přístup vůči představitelům politických stran, které konkurují hnutí ANO, je patrný i v následujících pasážích. Na jedné straně retroaktivně připomíná „kmotra“ ODS, který ale již delší čas není jejím členem:

„Pan Oulický, s dovolením, byl kmotrem ODS v Ústí nad Labem.“ (4. 9. 2018, 38:46 – 38:50).

Současně ale bagatelizuje kauzu spojenou s jednáním některých představitelů hnutí ANO. *„Ale abychom byli spravedliví, tak toho pána odvedli, nebo vyšetřují. Já nevím, jestli ho odvedli, ale vyšetřují za věci, které se staly ještě předtím, než byl jmenován tím ředitelem. On za ty dva měsíce toho moc nestihl.“ (4. 9. 2018, 44:46)*

„Já vám věřím.“, reagoval moderátor na selfpromo lídra kandidátky ANO v Praze, který mluvil především o svém úspěšném podnikání. „Podle mého názoru u vás... já ani nemám žádný doplňující otázky.“ (4. 9. 2018, 42:35, 42:52 – 42:55).

Tato rétorická figura, kterou bychom mohli označit jako komunikační strategii „moderátor mesmerizovaný hostem k mlčení“ se objevovala i ve vztahu k dalším hostům Arény.

„Pane Okamuro, uprchlíci. To je vaše téma. Otázku vám dát nemůžu, ale máte jenom limitovaný čas.“ (4. 9. 2018, 1:38:28).

Jak rozumět moderátorovi, když tvrdí, že nemůže položit otázku? Znamená to, že si zakázal dotazovat se jednoho z hostů na dané téma neb si je jistý, že respondent bude i bez dotazu hovořit tak, jak JS očekával?

„Pan Okamura si dělá selfíčko. Pojdte.“ Komentuje moderátor poté, co si všimne, že Okamura (SPD) zdvihl ruku s telefonem a snažil se vyfotit. Moderátor k němu přiběhne a vyfotí se s ním. Mezitím se na fotku snaží dostat i P. Stuchlík (ANO), ale pravděpodobně neúspěšně. Moderátor to dál komentuje: *„Dáte to na sociální sítě, to budem zas populární.“* (4. 9. 2018, 1:23:36 – 1:23:58).

Přímo učebnicovou ukázkou favorizace ilustruje následující pasáž, ve které spouštěl moderátor mechanismus *sebenaplňujícího prorocství* (Merton, 1936), když oslovoval kandidáta do Senátu PČR Jaroslava Kuberu.

„Ale vždyť vy to vyhrajete. V pátek, sobotu senátorské volby, vy to vyhrajete, o tom nikdo rozumný nepochybuje, a myslím si, že o tom nepochybují už vůbec voliči v Teplicích.“ (9. 10. 2018, 1:47:55).

2/DEFAVORIZAČNÍ KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

Nedostatečnou věcnou znalost problematiky, kterou komentoval, nahrazoval občas moderátor ironizací hostů. Jinými slovy, používal formu zjemnělé agrese (ironie, sarkasmus), aby posílil svou argumentaci vůči nepřítomné političce. Současně je zde přítomen další typický atribut moderátorovy komunikační strategie – využívání insinuací, zvláště vůči subjektům, které se nenacházejí ve studiu. V tomto smyslu lze de facto hovořit o poskytnutí prostoru jen jedné straně sporu. Ve standardní diskusi by to měl být právě moderátor, kdo zastupuje subjekt, o kterém se hovoří v jeho nepřítomnosti. Toto zastupování předpokládá, že bude moderátor artikulovat postoje nepřítomného mluvčího. A samozřejmě, že bude uvádět nepřesné a zkreslené informace o tomto subjektu, na pravou míru. V analyzované Aréně JS tomu tak nebylo.

„Já za tím náhlým prozřením paní Šojdrové vidím jednu tu PR agenturu, kterou ten váš šéf nemá tak rád. Já si nemůžu pomoci.“ (18. 9. 2018, 10:31).

Výše naznačený typ defavorizací se dotýká i institucionálních subjektů. Oblíbeným terčem moderátorova nálepkování se opakovaně stala EU. Označoval např. její představitele jako *„ředitele zeměkoule“* a i v tomto případě vytvářel insinuace formující veřejný obraz EU jako instituce omezující svobodu a demokracii (18. 9. 2018, 33:43 – 35:45).

Zjevná defavorizace EU parafrází nizozemského europoslance, která moderátorovi umožnila *„domýšlet“*, co autor citace myslel, a to tak, aby to vyhovovalo euroskeptickému zarámování pořadu jako celku.

„Já jsem se díval, že vaši europoslanci jsou členy té frakce, kterou vede Guy Verhofstadt (...), který dokonce řekl, že Spojené státy by někdy měly zvážít zákrok proti Maďarsku. Ale já nevím“

ted', co mají udělat, jako poslat tam tanky, nebo udělat státní převrat, nebo jak to myslel?" (18. 9. 2018, 39:04).

Evidentní institucionální nechuť deklaroval moderátor i ve vztahu k pražské ČSSD zarámováním jejího politického angažmá v předvolební kampani jako cestu „ke korýtku“. Pejorativní, negativně konotované označení „ke korýtku“ diskurzivně zvýznamňuje představu o této straně jako o uskupení, které sleduje jen své zjištěné zájmy. Důkazy legitimující takové tvrzení ale moderátor neposkytl.

„Je pravda, že MF dnes uveřejnila průzkum, nevím nakolik je věrohodný, že tedy v Praze sociální demokraté mají ve volbách dostat 2 %, tak možná pro tu pražskou ČSSD je to jedna z posledních možností, jak se dostat ke korýtku.“ (25. 9. 2018, 11:43)

V dalších pasážích diskuse byla zřejmá i jeho neskrývaná nechuť k nominaci Tomáše Petříčka na post ministra zahraničí. Moderátor nejdříve opět insinuačním způsobem naznačil, že: T. Petříček daroval straně 750 tisíc. Poté upozornil na jakési nejasné přesuny jedné darované částky a de facto tak vybídl zástupce Pirátů Michálka, aby nastolený kritický rámec rozvedl či přesněji odvedl k dehonestaci T. Petříčka. Toho JS označil za *loutku* M. Pocheho, aniž by ale toto tvrzení doložil. Ani zde moderátor nevyvažoval jednostrannou kritiku v nepřítomnosti stigmatizovaného Tomáše Petříčka, jak velí profesní etika. Naopak, pobaveně jí přitakával a de facto tak podporoval jeho politického konkurenta (25.9., 10:30-10:58).

Ještě silnější defavorizační potenciál mělo moderátorovo osočování M. Kalouska z činnosti, která poškozovala jeho veřejný obraz, a to bez uvedení zdroje takové informace.

„Víte, kdo shodil ten kamínek, který rozběhl tu sněhovou kouli, která smetla Sazku? Z nějakého důvodu Kalousek napsal dopis bankám Sazky, že bude mít Sazka brzo problémy, a tím jim dal podnět k zesplatnění úvěru, a tím se to celé zhroutilo.“ (11. 9. 2018, 1:22:28).

3/ KOMBINACE SUGESTIVNÍCH TYPŮ DOTAZŮ S NULOVÝM NEBO NEJASNÝM ODKAZOVÁNÍM

I v tomto pořadu se projevovala moderátorova často opakovaná **tendence vkládat odpověď, která mu vyhovuje, přímo do vlastního dotazu**. Toto podsouvání preferovaných významů do otázky a sebe prezentace skrze vlastní názory vedla k tomu, že moderátor diskusi často neřídil jako nezávislý pozorovatel, ale vystupoval spíše v roli jednoho z účastníků diskuse.

„Já mám jenom 2 poznámky, žádné město se svých nejcennějších pozemků nezbavuje, a za druhé jste za to odpovědní, jste ve vládě, a víte, jaký je potřeba mít hrubý příjem v Praze, abyste získali hypotéku na byt na sídlišti: 76 tisíc. To je přece ukázka neschopnosti politiků, protože vy za to nesete zodpovědnost, to se prostě musí změnit, to prostě nejde!“ (2. 10. 2018, 1:27:35).

Moderátorův komunikační styl tak charakterizovala vedle tohoto typického rysu i opakovaná monologicky-dojmologická vystoupení, která často rámoval větou „*Já jsem si našel*“, či „*já jsem si přečetl*“, aniž by uvedl zdroj informací. Jinými slovy, opakovaně stavěl svou komunikační strategii na úvahách a komentářích bez odkazu na zdroje informací (4. 9. 2018, 11:42 – 12:43, 16:32 – 17:26). Takový postup umožňoval přizpůsobovat interpretace a komentáře vlastnímu pohledu na svět, a to nejlépe bez kontextu. Moderátor opakovaně užíval

v této souvislosti tzv. *kvantifikační rétoriku*, a to zvláště u témat s potenciálem spouštět úzkostné či panické jednání – u tzv. uprchlické agendy.

Následující ukázka ilustruje, jak vedla nedostatečná práce s kontextem ke *generalizující formě manipulace*, která zastírá, jaké uprchlíky měl moderátor na mysli. Zahrnoval do své statistiky i ukrajinské a další běžence z Evropy, nebo jen neidentifikovatelné islámské teroristy?

„Za posledních pět let přišlo do Evropy pět milionů uprchlíků, což je v podstatě stejné, jako by se do Evropy přistěhovalo ještě jedno Slovensko.“ (4. 9. 2018, 1:37:34 – 1:37:41).

„Zcela jednoznačně a upřímně vám řeknu, že pro Česko, ani pro Evropu, nebudou oni muslimští uprchlíci prostě žádným přínosem.“ (...) (11. 9. 2018, 0:50 – 1:24).

„Nojo, ale oba dva víme ty historky s těmi loděmi nevládních organizací, který fungují jako takový trajekt, ale na to není čas.“ (4. 9. 2018, 1:44:55)

Účelovost daného moderátorova postupu ukazuje i následující pasáž, která ignoruje široké spektrum mnohdy dosti protichůdných studií, které ukazují negativa, ale i pozitiva migrace.

„Studie ze západních zemí, které začaly přijímat uprchlíky již dříve, totiž ukazují, že pocit vděku za azyl většinou vyprchá hodně rychle. Druhá a třetí generace již totiž není svým hostitelům vděčná vůbec. Ale považuje je naopak za tyrany, kteří nechápou jejich potřeby. Ano, je to tak proto. Proto tolik teroristických útoků dělají lidé ze druhé a třetí generace migrantů. Francie by o tom mohla vyprávět.“ (4. 9. 2018, 1:38:00 - 1:38:24).

Moderátor užíval této negativní senzitivizace publika de facto k tomu, aby udržel zpravodajský potenciál uprchlické agendy v editoriaálním „stand by režimu“ (jako specifickou formu *knowledge at hand*). Tedy v podobě, ve které by byl snadno aktualizovatelný, a to nejen skrze výše uvedenou alarmistickou *kvantifikační rétoriku*, ale i formou *démonizačně-exkludujícího* zastrasování vyděšené populace. Činil tak ale většinou bez přesných odkazů na zdroj informace.

„Nejvíce uprchlíků proudí přes Česko, aniž by byli jakýmkoliv způsobem kontrolováni. To řekl bavorský policejní prezident“. ... „To opravdu nesvědčí o tom, že jsme nejbezpečnější.“ (11. 9. 2018, 12:57 – 13:30)

Když už nemohl moderátor popřít slábnoucí počet uprchlíků, alespoň využil kvantifikační rétoriku, aby bez odkazu posílil negativitu sdělení poukazem na zvyšující se počet úmrtí migrantů.

„Ten počet uprchlíků, kteří se do Evropy valí, to znamená po moři, klesá. To je pravda. Je nižší, než byl před vypuknutím uprchlické krize, ale ta úmrtnost je podstatně vyšší. Dokonce některé statistiky uvádí, že zemře každý osmnáctý.“ (4. 9. 2018, 1:42:10)

Například, když potřeboval moderátor zdůvodnit, proč bychom neměli přijímat syrské sirotky, akcentoval slábnoucí vývoj vojenského konfliktu a dekontextualizoval tak humanitární katastrofu, ve které se pozdně válečná Sýrie ocitla.

„Problém je, že tam válečný konflikt už není.“ (18. 9. 2018, 7:18 – 7:22).

Nedůsledné citování a odkazování umožňovalo moderátorovi využívat *manipulativní generalizace*, které bylo lze využít i pro podporu moderátorem podporovaného „proorbánovského rámce“, který byl ovšem vydáván nepřesně za rámec „celomaďarský“.

„A Maďaři právě říkají, že celý ten konflikt spočívá v tom, že jim Evropská komise chce vzít právo bránit svoje vlastní hranice. A že celý ten konflikt mezi evropskou komisí a Maďarskem nespočívá v ničem jiném než v imigrační politice. (...) Když tedy shrnu maďarský tisk. (...)“ (18. 9. 2018, 48:22).

SHRNUTÍ:

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- Moderátorovu komunikační strategii by bylo možné označit shrnujícím termínem dehonestičně-populističká rétorika, která vycházela z ironizace hostů, respektive z užívání zjemnělé agrese (ironie, sarkasmus), a drobných insinuačních poznámek adresovaných většinou na konto nepřítomných objektů jeho kritiky (M. Šojdrová, M. Petříček, M. Poche, M. Kalousek).
- S tímto postupem kontrastovala favorizace vybraných subjektů, které tvořily v analyzovaných diskusích cosi jako hodnotově homogenní elitu, jejíž jádro bylo zformováno okolo prezidenta a premiéra, respektive jejich politických stran/hnutí a sympatizantů. Zahrnovalo ale i další nedotknutelné favorizované subjekty, kterým moderátor projevoval ostentativní úctu hraničící s devótností.

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

- Výše uvedená poškozující tvrzení byla nepochybně i manipulativní. Jejich ne/pravdivost není ale na základě dostupných, analyzovaných dat a zvolené metody testovatelná. Je to mu tak primárně proto, že moderátor neuváděl často zdroje svých tvrzení, nebo se jednalo jen o částečné zdrojování. Pokud bychom postupovali podle formálních pravidel výrokové logiky, pak bychom museli daná nedoložená tvrzení/výroky považovat za ne-pravdivé.
- Manipulativní povahu mělo zvláště podsouvání odpovědí respondentům, které mělo povahu vkládání preferovaných významů přímo do otázky
- Modelovou ukázkou naznačené manipulativně-populističké rétoriky představovala např. negativní senzitivizace publika ve vztahu uprchlické agendě, kterou moderátor „opečovával“ v editoriačním „stand by režimu“ (jako specifikou formu *knowledge at hand*). Tedy v podobě, ve které by byla snadno využitelná k strachové senzitivizaci populace. Činil tak ale většinou bez přesných odkazů na zdroj informace.

- Nedůsledné citování a odkazování umožňovalo moderátorovi využívat *manipulativní generalizace*.

Celkově charakterizovala moderátorský styl JS v jeho Aréně kombinace nedoložených osočujících tvrzení a užívání zjemnělé verbální agrese, tedy ironických a sarkastických poznámek, které poškozovaly mediální obraz vybraných subjektů.

3.2.3 Bez cenzury

Pořad Bez cenzury je politicko-diskuzní pořad Televize Barrandov, ve kterém diváci mají příležitost zeptat se tuzemských politiků na vše, co považují za důležité a co je zajímavé. Pořad je vysílán živě, vystupuje v něm vždy jeden host, který odpovídá na telefonické dotazy diváků a v menší míře i na dotazy moderátora. Stopáž pořadu (bez reklam) se pohybuje kolem 40 minut.

Předmětem analýzy je pět vysílání pořadu z období od 9. 9. do 7. 10. 2018. Určená vysílání moderovali Eva Borská (9. 9., 30. 9. a 7. 10.) a Petr Převrátíl (16. 9. a 23. 9.).

Jak ilustruje tabulka 49, v určeném vysílání vystoupili představitelé různých politických stran, ovšem pět z nich kandidovalo v některých z voleb, jimž zkoumané vysílání předcházelo. V rámci vysílání před komunálními a 1. kolem senátních voleb tak v pořadu získal prostor Petr Stuchlík, lídr kandidátky ANO v Praze, Leo Luzar kandidující za KSČM v části Ostrava-Jih a Vladimír Kratina kandidující v senátním obvodu 26 za ODS. Konkrétně se jednalo o 7. 10., tedy o období před 2. kolem senátních voleb, pak v pořadu vystoupil Pavel Bělobrádek, kandidát, který postoupil do 2. kola senátních voleb v senátním obvodu 47. Z hlediska struktury hostů tak lze vysílání pořadu v předvolebním období označit za nevyvážené, protože přístup do vysílání byl umožněn pouze některým účastníkům voleb. Kritéria pro výběr hostů nebyla blíže specifikována.

Tabulka č. 49: Datum vysílání a hosté pořadu

datum	host a stranická příslušnost	kandidatura v senátních / komunálních volbách
9. 9. 2018	Petr Stuchlík (ANO)	lídr kandidátky ANO v Praze
16. 9. 2018	Leo Luzar (KSČM)	kandidát KSČM v MČ Ostrava-Jih
23. 9. 2018	Vladimír Kratina (ODS)	senátní kandidát v obvodu 26
30. 9. 2018	Tomio Okamura (SPD)	osobně nekandidující
7. 10. 2018	Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	senátní kandidát v obvodu 47

Těžiště vysílání tvořily divácké dotazy. Diváci je mohli hostovi adresovat telefonicky během vysílání, ale i v týdnu předcházejícím danému vysílání. Z pořadu však není zcela zřejmé, respektive nebylo zde explicitně komunikováno, které dotazy jsou pokládány živě, které ze záznamu, a zda a na základě jakých kritérií probíhá editoriaální selekce dotazů, které ve vysílání zazněly. Poněkud nejednotná byla i práce se samotnými diváckými dotazy. Setkali jsme se dvěma typy situací:

1. Byl puštěn divácký dotaz a host odpovídal přímo bez vstupu moderátora (divácký dotaz).
2. Divácký dotaz moderátor parafrázoval, shrnul, případně jej doplnil o svůj vedlejší dotaz, rozvíjející divácký dotaz – respondent odpovídal vzápětí (kombinovaný dotaz).

Jak ilustruje tabulka 50, ve způsobu přenosu diváckých dotazů směrem k respondentům existují v rámci jednotlivých vysílání rozdíly. Zatímco ve vysílání s Petrem Stuchlíkem moderátorka většinu diváckých dotazů parafrázovala či doplnila o svou promluvu či dotaz, v diskuzích s Leo Luzarem (KSČM) a Pavlem Bělobrádkem (KDU-ČSL) moderátoři většinou divácké dotazy nijak nedoplňovali a respondenty nechali odpovědět přímo. Detailní

kvalitativní následek všech vysílání však neukazuje, že by pozorované rozdíly v přístupu moderátorů byly vedeny snahou prostřednictvím moderátorských promluv pomoci či naopak uškodit některému z mluvčích, interpretujeme je spíše jako důsledek nejednotné práce s diváckými dotazy na straně moderátorů.

Tabulka č. 50: Typy dotazů dle tazatele

host	divácký dotaz (%)	kombinovaný dotaz (%)	samostatný moderátorský dotaz* (%)	divácký dotaz (počet)	kombinovaný dotaz (počet)	samostatný moderátorský dotaz (počet)	celkem dotazů
Petr Stuchlík (ANO)	29 %	46 %	25 %	7	11	6	24
Leo Luzar (KSČM)	52 %	15 %	33 %	17	5	11	33
Vladimír Kratina (ODS)	23 %	27 %	50 %	7	8	15	30
Tomio Okamura (SPD)	50 %	50 %		7	7		14
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	60 %	15 %	25 %	12	3	5	20

*Dotaz, který bezprostředně nenavazuje na divácký dotaz.

Co se týče stopáže promluv, lze konstatovat, že všichni hosté získali srovnatelný prostor k vyjádření. Rozdíly u jednotlivých mluvčích pozorujeme v celkovém počtu a struktuře dotazů.

Tyto lze do značné míry interpretovat mírně odlišným pojetím moderace ze strany moderátorů pořadu. Zatímco v případě vysílání s Petrem Stuchlíkem, Leo Luzarem a Vladimírem Kratinou se moderátoři alespoň místy pokoušeli od respondentů prostřednictvím vedlejších či doplňovacích dotazů získat dodatečná vyjádření, ve vysílání z 30. 9. Tomio Okamura obdržel pouze 14 hlavních dotazů a další dotazy moderátorky, které by diskuzi dále strukturovaly, zcela chybí.

Tabulka č. 51: Stopáž promluv zástupců stran, počet, a průměrná délka promluv

strana/kandidující subjekt	celková stopáž vysílání s účastí mluvčího	celková stopáž promluv mluvčího	počet dotazů	průměrná délka odpovědí
Petr Stuchlík (ANO)	42 min 56 s	29 min 14 s	24	1 min 13 s
Leo Luzar (KSČM)	41 min 25 s	29 min 27 s	33	54 s
Vladimír Kratina (ODS)	40 min 7 s	29 min 9 s	30	58 s
Tomio Okamura (SPD)	42 min 5 s	30 min 6 s	14	2 min 9 s
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	39 min 35 s	26 min 54 s	20	1 min 21 s

Tabulka č. 52: Typ dotazů

host	hlavní dotaz (%)	vedlejší dotaz (%)	doplňovací dotaz (%)	hlavní dotaz (počet)	vedlejší dotaz (počet)	doplňovací dotaz (počet)	celkem dotazů
Petr Stuchlík (ANO)	71 %	25 %	4 %	17	6	1	24
Leo Luzar (KSČM)	70 %	15 %	15 %	23	5	5	33
Vladimír Kratina (ODS)	53 %	33 %	13 %	16	10	4	30
Tomio Okamura (SPD)	100 %			14			14
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	75 %	15 %	10 %	15	3	2	20

Z hlediska valence a zacílení dotazů u všech mluvčích naprosto převládají neutrální, věcně zaměřené dotazy, během pěti vysílání jsme identifikovali pouze jeden kritický a osobně laděný ofenzivní dotaz (ad hominem)¹⁷.

Tabulka č. 53: Valence dotazů

host	neutrální dotaz (%)	vstřícný dotaz (%)	kritický dotaz (%)	neutrální dotaz (počet)	vstřícný dotaz (počet)	kritický dotaz (počet)	celkem dotazů
Petr Stuchlík (ANO)	100 %			24			24
Leo Luzar (KSČM)	97 %		3 %	32		1	33
Vladimír Kratina (ODS)	100 %			30			30
Tomio Okamura (SPD)	100 %			14			14
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)	100 %			20			20

Tabulka č. 54: Zacílení dotazů

host	ad hominem (%)	ad rem (%)	ad hominem (počet)	ad rem (počet)	celkem dotazů
Petr Stuchlík (ANO)		100 %		24	24
Leo Luzar (KSČM)	3 %	97 %	1	32	33
Vladimír Kratina (ODS)		100 %		30	30
Tomio Okamura (SPD)		100 %		14	14
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)		100 %		20	20

Vzhledem ke specifické dramaturgii pořadu, v rámci které je většina dotazů tematicky určována diváky, se nejeví smysluplné sledovat vyváženost v tematickém rámování mluvčích, kteří v určeném vysílání vystoupili. Dílčí rozdíly v tematickém rámování jednotlivých mluvčích nelze považovat za projev nevyváženosti.

¹⁷ Jednalo se o divácký dotaz v následujícím znění: „Já bych se chtěl pana poslance zeptat, kde bere vůbec tu drzost moralizovat a vykládat za tuhle stranu, která se jmenuje komunisti. Jak je možný, že komunismus je u nás furt, že zakázané jsou u nás strany a nacismus ne?“ (16. 9., čas: 36:38)

Tabulka č. 55: Tematické rámce dotazů¹⁸

strana / kandidující subjekt	profesní kompetence kandidáta	osobnostní rysy, morální integritu kandidáta	hodnotové, ideové, politické postoje kandidáta	strategie, chování kandidáta v kampani	program strany	vztahy strany s ostatními stranami	vnitrostranické vztahy	strategie, chování strany v kampani	jiné téma	počet dotazů
Petr Stuchlík (ANO)	17 %	8 %	54 %		46 %				8 %	24
Leo Luzar (KSČM)		3 %	79 %	6 %	36 %	6 %			3 %	33
Vladimír Kratina (ODS)	21 %	28 %	59 %	21 %	24 %	24 %			7 %	30
Tomio Okamura (SPD)			93 %		29 %		7 %			14
Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL)			70 %		25 %	10 %				20

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Za problematický považujeme samotný styl vedení jednotlivých diskuzí. Dramaturgie pořadu je postavena na diváckých dotazech, výrazná převaha hlavních dotazů a téměř absence kritických či většího množství doplňujících dotazů ukazuje, že moderátoři výrazněji nesehrávali roli názorových oponentů, nekonfrontovali hosty s odlišnými názorovými pozicemi a nenutili je precizněji formulovat vlastní postoje. Samotná dramaturgie pořadu v kombinaci s pasivním pojetím moderátorské role poskytovala hostům prostor pro jednostrannou prezentaci svých názorů bez kritické reflexe, kterou by (zvláště v diskuzním formátu pouze s jedním hostem) měli plnit moderátoři pořadu.

Co se týče dílčích moderátorských chyb, za výrazné pochybení moderátorky považujeme situaci v úvodu diskuze s Petrem Stuchlíkem (ANO) odvysílané 9. 9. Moderátorka v samém úvodu diskuze dává Petru Stuchlíkovi prostor pro představení, ten jej však pojal jako prostor pro propagaci konkrétních prvků volební kampaně ANO v Praze. V rámci více než minutového vystoupení na kameru pozval pražské voliče na sousedské večere, které ANO v rámci předvolební kampaně pořádalo v Praze, ukazoval na kameru stranické volební noviny s konkrétními termíny a místy konání daných předvolebních akcí a odkazoval na své webové stránky.

Domníváme se, že v rámci pořadu, který je koncipován jako diskuzní, zaměřený na zodpovídání diváckých dotazů, by takto explicitní politická sebepropagace neměla mít prostor.

„Rád bych využil této příležitosti a všechny zejména pražské diváky pozval na sousedské večere, což je koncept, který jsme zahájili minulý čtvrtek na Barrandově a ty jsou naplánovány až do 2. října. Najdete je ve volebních novinách (ukazuje volební noviny), to jsou ty volební noviny, Lepší Praha. Ve volebních novinách tady vidíte seznam, případně na internetu na www.petrstuchlik.cz a tam za mnou přijďte, budu na všech a nezapomeňte, pokud se chcete

¹⁸ Dotaz může spadat do více tematických rámců, součet řádkových četností tedy může být vyšší než 100 %.

na cokoliv zeptat a nestihneme to v tomto pořadu, tak přijďte na sousedské večere. Jsou tam vynikající, fakt vynikající bramboráky, točíme pivo a vůbec, je to prima, přijďte. Vaše děti tam budou mít o zábavu postaráno taky, no a vy se mě můžete zeptat, na co chcete. Pokud to tedy nestihneme dnes, tak na sousedských večerách. Jedna je dneska v pět hodin tady na Sofijském náměstí v Modřanech, další potom v úterek v Kobylisích u základní školy Burešova“ (Petr Stuchlík, ANO, 9. 9. 2018, čas: 0:58-2:12)

*/otáčí se na moderátorku/: „Omlouvám se, že jsem si urval takový kus času.“ (čas: 2:17)
Moderátorka reaguje: „Ne, ne, to nevádí, to je absolutně v pořádku, protože lidí, kteří volají do tohoto pořadu, je mnoho a rozhodně nedojde na všechny dotazy..“ (čas: 2:19)*

Obr. 3: Petr Stuchlík propaguje sousedské večere v pořadu Bez cenzury s využitím předvolebních novin - místa a časy konání najdete ve volebních novinách (9. 9. 2018, čas: 01:16)

Obr. 4: Petr Stuchlík propaguje sousedské večere v pořadu Bez cenzury s využitím předvolebních novin – kamera zabírá detail s termíny a místy konání (9. 9. 2018, čas: 01:19)

Stejná situace se opakovala po prvním reklamním bloku. Okolo času 26:30 Petr Stuchlík opět do kamery ukazoval stranické noviny, zval na sousedské večere a propagoval své webové stránky. Kamera na vyzvání Petra Stuchlíka („*tedka tady zazoomujeme, tady sem, tak*“ - čas: 26:35) zabírá detail novin s místy a termíny konání předvolebních akcí ANO. Moderátorka opět nijak nereaguje a situaci glosuje slovy: „*tak vidíte, vy už jste výborný režisér.*“ /smích/ (čas: 26:45)

Obr. 5: Petr Stuchlík propaguje sousedské večere v pořadu Bez cenzury s využitím předvolebních novin – kamera na jeho vyzvání zabírá detail s termíny a místy konání (9. 9. 2018, čas: 26:40)

Totéž se opakovalo i po druhém reklamním bloku, kdy moderátorka Petra Stuchlíka sama aktivně vyzvala, aby si udělal politickou reklamu (čas: 47:25 – 47:31):

Moderátorka: „*Pane Stuchlíku, pojdte ještě, když jsme byli u té reklamy, pojdte ještě s tou vaší reklamou.*“

P. Stuchlík: „*Vždyť jste mi to zakázala. No tak jo.*“

Moderátorka: „*Ne, naopak, já jsem si řekla, že vám udělám radost.*“

Petr Stuchlík následně opět diváky zve na sousedské večere, ukazuje na kameru stranické volební noviny a žádá kameru o detail („*tady, poprosím o detail*“, čas: 47:46), která mu ochotně vyhoví (viz obrázek 6).

Obr. 6: Petr Stuchlík propaguje sousedské večere v pořadu Bez cenzury s využitím předvolebních novin – kamera na jeho vyzvání zabírá detail s termíny a místy konání (9. 9. 2018, čas: 47:51)

Ve stejné debatě jsme ve dvou případech identifikovali hodnotící, podpůrné výroky moderátorky narušující její nestrannost. V obou případech se jednalo o souhlasné, podpůrné reakce na odpovědi Petra Stuchlíka s favorizujícím vyzněním vůči mluvčímu.

- P. Stuchlík (ANO): „...*Tady v tom drsném prostředí jsem uspěl, věřím, že dokážu uspět i na magistrátu, protože Praha potřebuje stavět, potřebuje stavět ... a v čele nemá být politik, který se od základní školy živí politikou a který žije z eráru. Tam potřebujete sebevědomého úspěšného člověka, který už v životě dokázal, že takové velké projekty dokáže uřídit. Doufám, že vám má odpověď takto stačila.*“ (čas: 14:20).
Moderátorka reaguje: „*Držíme Vám palce. Každopádně, poslechněme si další dotaz*“ (čas: 14:22).
- P. Stuchlík (ANO): „...*v programu je několik způsobů, jak podpořit profese, které Praha potřebuje – zdravotní sestry, hasiče, městské policisty, strážníky a učitele.*“
Moderátorka: „*Je vidět, že opravdu myslíte na všechno.*“ (čas: 18:04).

Shrnutí

Kvalitativní analýza poskytuje dvojí základní zjištění:

a/ samotná dramaturgie pořadu v kombinaci s nepříliš aktivním pojetím moderátorské role vytvářelo podmínky pro to, aby pořad sloužil k jednostranné (a tedy nevyvážené) prezentaci názorů pozvaných hostů. Absentovala vyvažující role moderátora jako názorového oponenta, která je zvláště ve formátu rozhovoru důležitá.

b/ zjištění týkající se vydání pořadu z 9. 9. 2018, v němž vystoupil Petr Stuchlík, jsou takové povahy, že je lze těžko interpretovat jinak než jako porušení vyváženosti na úrovni daného vydání pořadu a možné porušení zákona. Moderátorka Petru Stuchlíkovi opakovaně umožnila sebepropagaci blížíci se formátu politické reklamy. Nejen, že danému počínání nezabránila, ale hosta v dané komunikační aktivitě i podporovala. Dané zjištění tak lze interpretovat jako favorizaci a jednostranné zvýhodnění kandidáta ANO, jako porušení vyváženosti daného pořadu. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Taková podpora jednoho subjektu v diskuzním pořadu je v rozporu s úkolem zpravodajských médií poskytovat objektivní a vyvážené informace pro svobodné vytváření názorů.

3.2.4 Týden s prezidentem

Pravidelný diskuzní pořad, ve kterém se prezident republiky v exkluzivních rozhovorech vyjadřuje k aktuálnímu politickému dění. Pořad je vysílán pravidelně každý čtvrtek a reprízován v neděli. Předmětem analýzy je šest vydání pořadu, odvysílaných v období od 9. 9. do 11. 10. 2018. Rozhovory moderoval Jaromír Soukup, stopáž jednotlivých vysílání se pohybuje mezi 49 a 59 minutami.

Vzhledem k tomu, že hostem pořadu je prezident republiky, tedy mluvčí, který sám v určených volbách nekandidoval ani není reprezentantem některého z kandidujících subjektů, volíme pro posouzení objektivitu a vyváženosti určeného vysílání ve vztahu k senátním a komunálním volbám odlišný analytický postup. V něm se primárně zaměřujeme na reprezentaci kandidujících subjektů a na valenční strukturu referencí o těchto subjektech či jejich představitelích. Cílem analýzy je popsat valenční strukturu promluv o kandidátech a zjistit, zda v daných vydáních pořadu před komunálními a senátními volbami nedocházelo k nevyvážené reprezentaci aktérů voleb prostřednictvím vytváření pozitivního či naopak negativního obrazu.

3.2.4.1 Reprezentace voleb do zastupitelstev obcí (ZO)

Agenda voleb do zastupitelstev obcí byla v pořadu Týden s prezidentem relativně často přítomna. Vyskytla se ve čtyřech z pěti sledovaných vysílání, ve dvou případech ovšem pouze jako subtéma jiných agend.

V období před volbami do obecních zastupitelstev bylo v pořadu tematizováno celkem osm kandidujících subjektů, a to všechny parlamentní strany s výjimkou hnutí STAN. Tři čtvrtiny identifikovaných referencí byly ovšem vztaženy pouze ke dvěma vládním stranám: ANO 45 %, ČSSD 30 %.

Tabulka č. 56: Počet referencí o kandidujících stranách (N = 30)

	počet	v %
ANO	51	45 %
ČSSD	34	30 %
KDU-ČSL	8	7 %
ODS	7	6 %
TOP 09	7	6 %
Piráti	3	3 %
KSČM	2	2 %
SPD	1	1 %
celkem	113	100 %

Nadpoloviční většina referencí se týkala chování stran a jejich konkrétních kroků (58 %), přibližně čtvrtina představitelů a kandidátů strany. Optika stranických programů byla zastoupena jen okrajově (6 %). Rámování prostřednictvím představitelů a kandidátů strany bylo nejvýraznější u ČSSD (47 %), tematizováno bylo zejména personální obsazení ministerstva zahraničních věcí, v němž byl prezident Zeman intenzivně angažován.

Tabulka č. 57: Typy referencí o kandidujících stranách (N = 113)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	4	8 %	30	59 %	10	20 %	7	14 %	51
ČSSD			17	50 %	16	47 %	1	3 %	34
KDU-ČSL	1	13 %	4	50 %	3	38 %			8
ODS	2	29 %	4	57 %	1	14 %			7
TOP 09			6	86 %			1	14 %	7
Piráti			2	67 %			1	33 %	3
KSČM			2	100 %					2
SPD			1	100 %					1
celkem	7	6 %	66	58 %	30	27 %	10	9 %	113

Relativní většina referencí o kandidujících subjektech byla bez hodnotící valence (45 %), třetina (35 %) výpovědí měla negativní vyznění.

Intenzita negativní valence byla u obou vládních stran srovnatelná, pozitivní vyznění bylo výraznější u hnutí ANO. U ostatních stran jsme neshromáždili dostatečně velký počet jednotek, který by nám umožnil učinit validní závěry.

Tabulka č. 58: Vyznění referencí o kandidujících stranách (N = 113)

	neutrální		pozitivní		negativní		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	20	39 %	14	28 %	17	33 %	51
ČSSD	17	50 %	4	12 %	13	38 %	34
KDU-ČSL	2	25 %	1	13 %	5	63 %	8
ODS	4	57 %	1	14 %	2	29 %	7
TOP 09	4	57 %	1	14 %	2	29 %	7
Piráti	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3
KSČM	2	100 %					2
SPD	1	100 %					1
celkem	51	45 %	22	20 %	40	35 %	113

3.2.4.2 Reprezentace voleb do Senátu PČR

Agenda voleb do Senátu byla v pořadí Týden s prezidentem přítomna s obdobnou intenzitou jako agenda voleb do zastupitelstev obcí. Vyskytla se v pěti ze šesti sledovaných vysílání, v jednom vysílání byla subtématem jiných agend.

V období před senátními volbami byla v pořadí věnována pozornost 13 kandidujícím subjektům – šlo převážně o parlamentní politické strany, v malé míře o mimoparlamentní formace a některé senátní kandidáty. Dominovaly opět obě vládní strany, tentokrát ovšem ve vzájemně vyrovnaném poměru.

Tabulka č. 59: Počet referencí o kandidujících subjektech (N = 175)

	počet	v %
ANO	58	33 %
ČSSD	57	33 %
Nezávislí kandidáti	13	7 %
ODS	10	6 %
KDU-ČSL	8	5 %
TOP 09	8	5 %
KDU+Z+STAN+TOP	5	3 %
KSČM	4	2 %
Piráti	3	2 %
SPD	3	2 %
MHS	3	2 %
Realisté	2	1 %
Zelení	1	1 %
celkem	175	100 %

Necelá polovina referencí se *týkala chování kandidujících subjektů a jejich konkrétních kroků* (49 %), přibližně třetina *konkrétních představitelů a kandidátů* (35 %). Rámování prostřednictvím osobností kandidujících subjektů bylo opět typičtější pro ČSSD než pro hnutí ANO.

V případě **ČSSD** se tyto reference týkaly především kandidátů na post ministra zahraničí – Tomáše Petříčka a Miroslava Pocheho. Okrajově se pořad ve sledovaném období věnoval i předsedovi strany Janu Hamáčkovi, bývalému předsedovi Bohuslavu Sobotkovi nebo lídrovi pražské kandidátky v komunálních volbách Jakubu Landovskému.

U hnutí **ANO** se personalizované reference týkaly téměř výlučně Andreje Babiše, výjimku tvořilo pouze několik výpovědí o lídrovi pražské komunální kandidátky Petru Stuchlíkovi. Z pohledu rámce *chování strany a jejich konkrétních kroků* bylo u hnutí ANO tematizováno několik oblastí: příprava státního rozpočtu, efektivita EET, výstavba dálnic a dopravní infrastruktury, výběr provozovatele mýtného systému nebo reflexe výsledků komunálních voleb z pohledu hnutí. V případě ČSSD šlo o proces výběru nového ministra zahraničí, postoje strany ke zdanění církevních náhrad nebo reflexe jejího vládního angažmá.

Tabulka č. 60: Typy referencí o kandidujících subjektech (N = 175)

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	4	7 %	33	57 %	13	22 %	8	14 %	58
ČSSD			25	44 %	29	51 %	3	5 %	57
Nezávislí kandidáti	1	8 %	4	31 %	7	54 %	1	8 %	13
ODS	2	20 %	6	60 %	2	20 %			10

	programové cíle strany		chování strany, konkrétní kroky		představitelé a kandidáti strany		jiné		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
KDU-ČSL	1	13 %	4	50 %	3	38 %			8
TOP 09			6	75 %			2	25 %	8
KDU+Z+STAN+TOP	1	20 %	1	20 %	3	60 %			5
KSČM			3	75 %	1	25 %			4
Piráti			2	67 %			1	33 %	3
SPD			1	33 %			2	67 %	3
MHS	1	33 %			2	67 %			3
Realisté	1	50 %			1	50 %			2
Zelení			1	100 %					1
celkem	11	6 %	86	49 %	61	35 %	17	10 %	175

Zastoupení referencí bez hodnotící valence a s negativním vyzněním bylo v období před senátními volbami zhruba vyrovnané, podíl pozitivní valence byl výrazně nižší. Srovnáme-li výsledný obraz obou vládních stran, pro něž je v našem souboru dostupný větší počet jednotek, můžeme konstatovat celkově pozitivnější hodnotící rámování hnutí ANO.

Tabulka č. 61: Vyznění referencí o kandidujících subjektech (N = 175)

	neutrální		pozitivní		negativní		celkem
	počet	v %	počet	v %	počet	v %	počet
ANO	24	41 %	15	26 %	19	33 %	58
ČSSD	23	40 %	7	12 %	27	47 %	57
Nezávislí kandidáti	3	23 %	3	23 %	7	54 %	13
ODS	5	50 %	1	10 %	4	40 %	10
KDU-ČSL	2	25 %	1	13 %	5	63 %	8
TOP 09	4	50 %	1	13 %	3	38 %	8
KDU+Z+STAN+TOP	3	60 %			2	40 %	5
KSČM	2	50 %	1	25 %	1	25 %	4
Piráti	1	33 %	1	33 %	1	33 %	3
SPD	3	100 %					3
MHS	1	33 %			2	67 %	3
Realisté	2	100 %					2
Zelení	1	100 %					1
celkem	74	42 %	30	17 %	71	41 %	175

KVALITATIVNÍ ANALÝZA

Kvalitativní analýza odhalila řadu moderátorských chyb a prohřešků. Náslech všech diskuzí ukázal, že moderátor příliš neplnil roli názorového oponenta, s odlišnými názorovými perspektivami hosta konfrontoval jen v omezené míře. Naopak, identifikovali jsme opakovaný výskyt moderátorských promluv přitakávajících předchozím výrokům Miloše Zemana

případně implikujících názorový soulad mezi moderátorem a hostem. Vyjadřování souhlasného postoje narušuje nestrannost a neutrální přístup moderátora.

- „Je to tak. Pane prezidente, to já Váš názor na věci, kdy věci, lidi, události hodnotíte podle výsledků, znám dobře a je mi velmi sympatický.“ (9. 9. 2018, čas: 2:19)
- *Tak oni pořád sledují ten plat. Plat je jako v té veřejné správě a mzda je v soukromé sféře. Máte naprostou pravdu, jaksi jak platy, tak mzdy rostou nejrychleji za posledních deset let.* (9. 9. 2018, čas: 26:50)
- „No, vidím, pane prezidente, tak se pojdme bavit o těch výsledcích. Vidím, pane prezidente, že máme stejné čtení před spaním, zprávy NKÚ.“ (13. 9. 2018, čas: 12:30)
- M. Zeman: „Vsadíme na lidi, kteří něco umějí. To je moje velmi prostá rada.“/ Moderátor: „Tohle Vaše krédo já znám a je mi velmi sympatické.“ (9. 9. 2018, čas: 61:37)
- M. Zeman: „Tak zaprvé, ty různé Amazony a ty další haly vznikaly v době, kdy tady byla vysoká nezaměstnanost, takže v té době boj proti nezaměstnanosti i přes tyto...“ Moderátor: „Ano, ano, ve své době ano.“
M. Zeman: „...investice měl smysl. Teď už ho nemá.“
Moderátor: „To nepopírám.“ (9. 9. 2018, čas: 14:40)

Snaha moderátora přizpůsobit se názorovým pozicím mluvčího v některých případech nabírala až podobu vztahu učitele a žáka, ve které se host ocital v pozici autority a nositele správných a pravdivých postojů.

- „Postupně mizí, nicméně je to také současně velmi konkurenční trh a velmi konkurenční prostředí, tak abychom nepodléhali iluzi, že nás tam všude budou vítat s otevřenou náručí a každý dolar, který tam pošleme, bude beze zbytku využit, protože to tak prostě není. A ty argumenty jsme si tady vysvětlili a Vy jste jich dal celou řadu vedle sebe, proč ta situace není tak jednoduchá, takže pro mě tato část debaty byla velmi poučná. Za to Vám děkuji.“ (9. 9., čas: 45:25)
- Moderátor: „Čína půjčila za sedmáct roků do Afriky takřka sto třicet miliard dolarů. Dovožovali tam to, že Afrika čelí případné dluhové krizi, potenciální dluhové krizi, to znamená neschopnosti splácet své závazky vůči Číně a Čína naopak kontruje na takové upozornění Mezinárodního měnového fondu, že je připravena půjčit další prostředky až ve výši šedesáti miliard korun. A tam samozřejmě v tom CNN to komentovali víceméně ideologicky. Já si myslím, že to není ideologická věc, ale že probíhá regulérní imperiální boj o Afriku. Mýlím se hodně?“
M. Zeman: „Do jisté míry máte pravdu... Na druhé straně součástí toho pronikání Číny je třeba budování přístavů v čínském vlastnictví.“
Moderátor: „Ale to není kritika, to není kritika Číny, pane prezidente.“
M. Zeman: „Prosím?“
Moderátor: „Já to nemyslím kriticky vůči Číně. Já se chci jenom podívat na Afriku, já tím vůbec nemyslím nic kritického.“ (9. 9. 2018, čas: 36:40 – 37:48)
- Moderátor: „Podle mého názoru to nejde, pokud ten tendr byl vypsán včetně těch devíti set kilometrů, tak nezbyvá než vypsát nový tendr, což nejde.“
M. Zeman: „Ano, tak to jsem říkal taky, je to velmi chytrá poznámka, abych Vás taky někdy pochválil.“
Moderátor: „Děkuju.“ (27. 9. 2018, čas: 29:34)

- M. Zeman: „Takže navnadil jsem Vás, přemýšlejte o tom, co je to Becketův syndrom.“
Moderátor: „Tenhle příběh samozřejmě znám a budu přemýšlet, co tím chcete říci a co budete dělat tedy s panem Petříčkem, Pochem a panem Hamáčkem. Pana Hamáčka se na to zeptám ve čtvrtek v Duelu. A slibuji, že budu přemýšlet. Teď mě nic moc nenapadá.“ (20. 9. 2018, čas: 69:08)
- Moderátor: „Já bych, pane prezidente, na závěr chtěl jenom jaksi asi vysvětlit, tam došlo k nějakému nedorozumění nebo přehnutí, kdy byl Petr Kellner dán do souvislosti se Zdeňkem Bakalou jako dva miliardáři, kteří jsou si podobní. Já bych tady chtěl říci, že Zdeněk Bakala je symbol neúspěšného miliardáře a Petr Kellner úspěšného. (11. 10. 2018. čas: 67:35)
M. Zeman: „Bud' jsem to řekl špatně, anebo Vy jste špatně poslouchal. Ale přesně to jsem měl na mysli. Tak ještě jednou, řekl jsem, opakuji, pouze opakuji, řekl jsem, že mně vůbec nevadí miliardáři, že například Petr Kellner je úspěšný miliardář.“
Moderátor: „Úspěšný, tak teď si rozumíme, ano.“
M. Zeman: „A na druhé straně Zdeněk Bakala je miliardář, a ten mně vadí, protože vytuneloval OKD.“
Moderátor: „Teď si rozumíme.“
M. Zeman: „Teď si rozumíme.“
Moderátor: „Naprosto spolu souhlasíme. Pane prezidente, já Vám děkuji za dnešní rozhovor a přeji Vám šťastnou cestu na Slovensko.“ (11. 10. 2018. čas: 68:17)

VYJADŘOVÁNÍ VLASTNÍCH POSTOJŮ, SUGESTIVNÍ DOTAZY, DOTAZY PRACUJÍCÍ S INFORMACEMI BEZ VĚCNÉHO DOLOŽENÍ ZDROJI

Prvkem přítomným ve všech rozhovorech bylo vystupování moderátora z pozice neutrální do komentativní. Moderátor opakovaně v dotazech namísto neutrálního popisu prezentoval své názory na předmětnou problematiku či při popisu dané agendy používá hodnotící výrazy. Tímto způsobem docházelo k upřednostňování perspektivy moderátora před jinými. Vyjadřování osobních názorů či používání hodnotících výrazů narušuje princip moderátorské nestrannosti.

- „No, k těm příjmům, víte, jedno velké politikum, možná šikovné politikum, je EET. Musíme zabránit daňovým únikům, musíme zabránit tomu, aby příjmy nás všech nepoctivců neunikaly. Musíme udělat kontrolní hlášení. Víte, ale to je politicky velmi, velmi možná vlídné, velmi populární. Mediálně to zaznamenalo veliký ohlas. Ano, proti tomu nic, my jsme o tom hovořili už několikrát. EET je správná cesta, skutečně se nesmí jaksi krást nebo zkracovat oprávněné příjmy státu, to je v pořádku. (13. 9. 2018, čas: 8:25)
- „Lithium, lithium bylo velké předvolební téma, lidé se naštváli, protože měli pocit, že ministr Havlíček, tehdejší ministr průmyslu za ČSSD ochudil svým podpisem memoranda s australskou firmou český národ, českou veřejnost, české veřejné prostředky o nekonečné bohatství, což tedy bylo diskutabilní, ale budiž, a hnutí ANO vedené Andrejem Babišem na tom do určité míry postavilo svůj závěrečný útok na ČSSD předvolební kampaní, a myslím si, že se jim to i povedlo.“ (4. 10. 2018, čas: 21:56)
- „Jedna věc je tedy až sto miliard, které bez nějaké velké pozornosti médií, novinářů i politiků unikají v zahraničních e-shopech, a pravděpodobně ta částka poroste. Český hospodský neunikne, čínský e-shop nebo americký e-shop asi ano, tak se možná proto o tom nehovoří. To je to, co mi na těch politicích vadí.“ (13. 9. 2018, čas: 11:15)
- „Ale správa, Finanční správa, myslím v Hodoníně, se dotazovala svatebčanů, co pili, a kontrovala to podle účtu na té účtence. Když se toho média chytla, že je to neuvěřitelné, a

ministryně Schillerová skutečně trošku hodila zpátečku a říká, že Finanční správa má postupovat trošku citlivěji a tak dále, tak víte, co řekl šéf Finanční správy pan Janeček? Nedomnívám se, že by tento postup byl necitlivý. Zvolili jsme tu nejméně obtěžující formu. V hraničním případě jsme je mohli nechat předvést policii. Myslíte si, že ten pán je normální? (13. 9. 2018, čas: 17:04)

- „Kde už ta investiční podpora není takto zaměřená, ale zase jsem tam třeba našel, že chtějí podporovat startupy, což mi tedy přijde trochu moc.“ (9. 9. 2018, čas: 14:10)
- „Já jsem se díval na ten rozpočet a mně tam přijde, pokud odhlídnu od jaksi řečí, jak nás čeká skvělá budoucnost, jak se máme dobře, málo těch konkrétních věcí, které pak tvoří, jako třeba u těch dětí tu výchovu, ty jednotlivé konkrétní věci, které se v případě státu nazývají z mého pohledu reformy. Chybí mi tam jasná vize penzijní reformy, zdravotnického systému, poskytování dotací, třeba podpory sportu, o které už jsme hovořili, a další. Nechybí Vám také jasné reformy v jednotlivých rezortech?“ (20. 9. 2018, čas: 9:13)
- „Víte, já považuji ten systém dotací tak trochu také za zrůdný. Všichni víme, jaké jsou s ním problémy, kolik tam je korupčních kauz, na co všechno se ty peníze nesmyslně používají, na školení za desítky milionů anebo se rozkradou.“ (20. 9. 2018, čas: 42:47)
- Pane prezidente, ještě k té vládě, podle výzkumu, myslím, že to bylo CVVM, dat CVVM, jí věří zhruba třetina obyvatel. To mně tedy nepříjde zrovna úžasný výsledek vlády. Oproti tomu Andreji Babišovi věří zhruba čtyřicet sedm procent, což mi tedy taky nepříjde úplně úžasný výsledek. (13. 9. 2018, čas: 25:28)

Z hlediska poskytování objektivních a vyvážených informací je rovněž problematické kladení sugestivních dotazů, ve kterých moderátor zakomponává svůj názor do formulace dotazu:

- „Není to taková tak trochu forma korupce, že je necháváme tady vydělávat, ty příjmy realizují na území České republiky, a pak jim prostě dovolíme, že své zisky daní někde jinde, kde je to pro ně výhodné, a naopak jim ještě dáváme investiční pobídky?“ (9. 9. 2018, čas: 12:48)
- „A já jsem si našel, nebo psalo se to v několika komentářích, že o restituce žádají i církve, které vznikly až po roce 1989. To znamená, logicky jim komunisté ublížit nemohli. Konkrétně je to Apoštolská církev a Luterská evangelická církev a žádají stamilionové majetky. To není věc za sto padesát tisíc korun. Nezasloužily by si ty církevní restituce trochu revizi?“ (9. 9. 2018, čas: 55:07)
- „Pane prezidente, a KSČM? Já se schválně samozřejmě ptám na takové, na koaliční strany, i když KSČM je tak trochu koaliční, ona jenom vládu podpořila. Oni ztratili přes tisíc zastupitelů. Evidentně uvnitř té strany se rozhořela prudká debata mezi panem Skálou a předsedou Filipem. Nemůže se tam něco stát?“ (11. 10. 2018, čas: 39:02)
- „Já jsem tu otázku, směřoval spíše k tomu, že lidem už nestačí heslo, možná nestačí ani billboard s Andrejem Babišem, který je jednoznačným trhákem hnutí ANO ve vztahu k voličům. Nestačí už mít číslo na Andreje Babiše, to, co psali oni na těch billboardech, ale lidé musí mít svoji zkušenost a svoji důvěru. A to možná není nic proti panu Stuchlíkovi, ale bylo to pozdě, a musí si takovou podporu ještě odmakat upřímně řečeno. Lidé ho musí znát a možná v příštích volbách uspěje.“ (11. 10. 2018, čas: 45:58)
- „Z mého pohledu možná tedy oblíbený primátor Vokřál, který volby vyhrál, nenabídl dost. Takhle to chodí. Je to prostě tak.“ (11. 10. 2018, čas: 49:31)

Opakovaným problémem bylo stavění dotazů na informacích, které nebyly korektně doloženy zdrojem, případně byl zdroj uveden nepřesně. Absence zdrojů informací, formující rámec

tématu, pak vytváří dotazy, které spíše než zdroji doložená fakta odráží subjektivní postoje moderátora.

- „Mimo jiné se i říká například ve zdravotnictví, že obslužný personál a sestry a tak dále mají v soukromých nemocnicích podstatně horší platy i pracovní podmínky než v těch veřejných, což je taková zajímavá informace. Já jsem si ji neuměl přesně vyhodnotit.“ (9. 9. 2018, čas: 27:32)
- „Víte, co jsem slyšel, když jde u největšího tendru, který se teď ve státní správě chystá, to je tendr na mýto.. Tak víte, co jsem slyšel? Že Ministerstvo dopravy údajně chystá jednacím řízení bez uveřejnění a změnu dodavatele jedné soukromé firmy za druhou právě v tom jednacím řízení bez uveřejnění s ohledem na to, že se dostali do časové tísně, protože zasáhl ÚHOS, to jsem slyšel. To jsem zvědavý, jestli to udělají.“ (13. 9. 2018, čas: 18:47)
- „Já vím. Ale víte, mně to vyjádření pana Petříčka pro ten server Novinky, kde jsem to tedy četl, já tedy nevím, jestli to neříkali někde jinde, přišlo takové zvláštní.“ (4. 10. 2018. čas: 11:07)

Část debaty z 11. 10., věnované výsledkům komunálních a 1. kola senátních voleb, moderátor zahájil nedoloženým tvrzením, že po volbách v některé z evropských zemí se většinou objeví spekulace o ruském ovlivnění těchto voleb. Toto zarámování konvenovalo s postoji respondenta (prezidenta):

- „Já jsem z toho trochu zmatený, teď začnu trochu lehce. Zatím se neobjevilo podezření, že nám to ovlivňovali Rusové. To bývá ve většině voleb po Evropě pravidlem, že se hned objeví podezření, že to ovlivňovali Rusové.“ (čas: 31:02)

Podobně navazující promluva, která je moderátorovým pokusem o reflexi voleb, je opět směsicí subjektivních postojů a konkrétními zdroji nepodložených údajných hodnocení voleb optikou vágně vymezených skupin (pražská kavárna, část novinářů): No, víte, tak pražská kavárna a část novinářů výsledky voleb, které teď proběhly, vykládá jako razantní změnu myšlení lidí. Já si myslím, že to je spíš razantní nedostatek silných osobností, tak to na mě působilo, protože většinou uspěli v komunálních volbách politici, kteří mezi lidmi chodí, kteří jsou mezi nimi známí, což byla celá řada nezávislých kandidátů, sdružení, o kterých jsme hovořili, místní sdružení a tak dále.“ (11. 10. 2018, čas: 31:40)

DE/FAVORIZACE

Opakovaně jsme také zaznamenali nekorektní moderátorské promluvy poškozující některé politiky či politické strany.

V kontextu kauzy týkající se financí v hodnotě 3,5 mil. Kč v trezoru Jiřího Paroubka, diskutované v rozhovoru z 9. 9., moderátor dané téma prezentuje jako podezřelou skutečnost, kterou spojuje s otázkou nelegálních prostředků v politice, jako možný důkaz korupce tradičních politiků. Tuto subjektivní a jednostrannou interpretaci, která v širším rámci dotčeného politika nepřímo kriminalizuje, adresuje Miloši Zemanovi v několika sugestivních dotazech:

- „To podezření o korupci politiků, černých penězích, o kterém se hovoří, hovořilo a mimo jiné na něm uspěl Andrej Babiš ve své kampani do několika voleb. Tak se teď tak trochu možná potvrzuje, protože, já Vám to jenom zrekapituluji, Jiří Paroubek říká, že měl doma v trezoru tři

a půl milionu korun v amerických dolarech. A ten původ peněz měl být tak, že jeho přítel nebo známý nebo kolega pan Michek vybral ze svého účtu koruny, pak je nějak vyměnil v hotovosti za dolary, ty dolary dal v hotovosti panu Paroubkovi, ten si to zase vložil na účet a údajně za to chtěli spekulovat s akciemi. No, přijde Vám to, nepřijde Vám to podezřelé?“ (Jiří Paroubek, NK, 9. 9. 2018, čas: 3:00)

- „Nicméně samozřejmě tohle uvozuje otázku jaksi nelegálních prostředků v politice. Když se podíváme v zahraničí, dokonce bývalý francouzský prezident Nicolas Sarkozy byl loni zatčen a vsazen do policejní vazby s podezřením o nekalých penězích na kampaň před deseti lety, v roce 2006.“ (9. 9. 2018, čas: 4:36)
- „Není to taková voda na mlýn těch kritizátorů, že tradiční politika je zkorumpovaná, prohnílá a potřebujeme tedy nové tváře?“ (9. 9. 2018, čas: 5:19)
- „Víte, ale pro lidi, pro obyčejné lidi, kteří teď ani nemohou zaplatit třeba nákup nejlevnějšího auta v hotovosti a musí ty prostředky poslat přes účet, kdy mzda už se opravdu naprosto výjimečně vyplácí v hotovosti, důchody chodí bezhotovostně, pak jeden z vrcholných politiků vypráví historky o tom, že tři a půl milionu korun od svého známého dostal v hotovosti v amerických dolarech, a tak dále. No tak pro ty lidi není to důkaz o tom, že ta politika je prostě špatně, že je to zkorumpované?“ (9. 9. 2018, čas: 6:40)

U tématu přijetí syrských dětí do ČR moderátor otevřeně sděluje svůj názor, podle nějž Michaela Šojdřová jedná v této věci účelově, snaží se tímto tématem pouze upoutat pozornost před volbami, jde podle něj o „brnkání na city“:

- „Pane prezidente, další téma, které hýbe veřejností a médií je kauza, v uvozovkách kauza, padesáti syrských sirotků, které by Česká republika měla přijmout. Přišla s tím europoslankyně Šojdřová, europoslankyně za KDU, a ono je to takové zvláštní. Já jsem i v jiném svém pořadu, v té Aréně úterní, říkal, že mám trochu podezření, vždycky když politici dva týdny před volbami přijdou s něčím velmi humanistickým, tak mám trochu podezření, zvláště když ti samí politici za celé čtyři roky, kdy volby nebyly, s žádným humanistickým prohlášením nepřišli. A tenhle ten krok mi přijde opravdu brnkání na city, protože samozřejmě každý z nás, pokud vidí sirotka nebo dítě v potížích, pomoci chce. Teď jde jenom o to, jestli to není pouze politikum a zneužívání těchto pocitů. Můj názor je jasný, já se domnívám, že to je politikum a že o ty sirotky v zásadě nejde, protože kdyby šlo, tak bychom pomáhali ve větším, velkém, systematicky a zejména tam, v Sýrii.“ (KDU-ČSL, 20. 9. 2018, čas: 14:44).
- Prezident následně v debatě Michaelu Šojdřovou přímo i nepřímo dehonestuje, když ji řadí mezi lidi, kteří v životě nic nedokázali („víte, pane Soukupe, celý můj život je v podstatě konflikt s lidmi, kteří v životě nic nedokázali, ale o to hlasitější jsou. A obávám se, že paní Šojdřová mezi ně patří.“ (čas: 17:23)) a její vyjádření označil za velkohubá prohlášení, na která si týden po volbách nevzpomene. Moderátor nejen, že dehonestující vyjádření mluvčího nekorigoval, ale navíc s ním vyjádřil souhlas:
- M. Zeman: „Tak, před volbami, měsíc před volbami a paní Šojdřová, která šest let mlčela, si měsíc, možná týden po volbách na tahle velkohubá prohlášení ani náhodou nevzpomene“
Moderátor: „Samozřejmě. A odbyde se to nějakým prohlášením, že se zjistilo, že to není realizovatelné, a pak už o tom nikdo mluvit nebude.“ (KDU-ČSL, 20. 9. 2018, čas: 21:50)

V navazujícím tématu odebrání rodičovských práv Evě Michalákové norským soudem si pak moderátor neodpustil další faul vůči Michaela Šojdřové, když účelově položil otázku, která

měla podpořit jeho tezi, že Šojdrová se na tématu syrských dětí snaží jen zviditelnit před volbami:

- „Niméně my už o tom hovoříme rok, nestalo se zase jako obvykle nic. V televizních debatách se o tom hovoří, média o tom napíšu a výsledek je nula. Eva Michaláková v tuto chvíli pravomocně přišla o své děti. Mě tedy trošku zarazilo, že... Angažovala se v tom paní Šojdrová?“ (KDU-ČSL, 20. 9. 2018, čas: 23:01).

V části rozhovoru věnovaném obsazení funkce ministra zahraničí moderátor dehonestoval Miroslava Pocheho, kandidáta ČSSD na tuto funkci, když jej označil za drzého:

- *Pan Poche je neprůchodný. On tedy je poměrně drzý a vypráví věci, že tam stejně bude někdo, koho doporučí on, protože ten, kdo tam bude, bude muset mít stejné názory jako pan Poche. To tedy tvrdí pan Poche.* (9. 9. 2018, čas: 23:31)

V části debaty z 11. 10. týkající se jmenování Tomáše Petříčka ministrem zahraničních věcí a souvisejícího požadavku Miloše Zemana na to, že Miroslav Poche nebude působit na ministerstvu zahraničních věcí, moderátor opět ventiluje své osobní postoje a z jeho tvrzení vyplývá, že Tomáš Petříček je loutkou Miroslava Pocheho, kterého nepřímo označil za loutkáře:

- „No jo, ale pan Petříček řekl, že tedy jeho poradcem pravděpodobně bude, protože kdyby nebyl, tak by řekl, ano, pan Poche u nás nebude, ale to pan Petříček neřekl a řekl to, že mu nikdo nebude, včetně prezidenta republiky, mluvit do toho, jaký má tým poradců. Z toho já tedy vyvozují, že pan Poche poradcem bude. Upřímně řečeno, já bych, pane prezidente, byl možná radši, kdyby byl náměstkem, protože bychom aspoň jeho jaksi činnost mohli kontrolovat a mohli se ho zeptat. Znáte ty poradce, ty loutkáře, no.“ (ČSSD, 11. 10. 2018, čas: 12:58)

V daném tematickém bloku pak moderátor Tomáši Petříčkovi adresuje další řadu defavorizujících výroků. Prezentuje jej negativně hodnotícím způsobem jako člověka, jehož zahraničně-politické názory jsou neznámé, jako člověka s tristními výsledky ve volbách, který byl na pozici nominován proto, aby si Jan Hamáček posílil svou podporu u pražské ČSSD:

- „No, já samozřejmě chápu důvod, proč pan Petříček má být ministrem zahraničních věcí. Tím důvodem je podpora pražské organizace ČSSD, která tedy v rámci hierarchie ČSSD hraje velkou roli a pan Hamáček je nemůže obejít, tomu rozumím. Ty objektivní důvody, proč by pan Petříček měl být ministrem, což je jeho tristní výsledek ve volbách, neznalost jeho názorů na zahraniční politiku a pan Poche jako poradce, mi tedy zůstávají tak trochu záhadou, ale budiž, chápu ten požadavek pana Hamáčka, aby pražská organizace to podpořila.“ (ČSSD, 11. 10. 2018, čas: 15:04)

Stejným způsobem, tedy optikou vnitrostranických zájmů uvnitř ČSSD, moderátor v navazujícím výroku prezentuje i Antonína Staňka, ministra kultury za ČSSD. Dané promluvy mají defavorizující vyznění vůči ČSSD, protože implikují, že do vlády spíše než kompetentní osobnosti dosazuje figury dle vlivu regionálních organizací ČSSD, současně však snižuje kredit i samotného ministra, který je pro moderátora trochu záhada, protože o jeho názorech na kulturu nic neví, z významňován je také jeho volební neúspěch v komunálních volbách:

- „V téhle souvislosti je další ministr, který pravděpodobně vychází ze stejného názoru, že a tentokrát jihomoravská organizace nebo olomoucká organizace ČSSD je pro pana Hamáčka důležitá. A ten, to jméno je pan Staněk, ministr kultury, což pro mě je trochu záhadná postava, protože o jeho názorech na kulturu nevím nic. A také neuspěl v komunálních volbách v Olomouci a také je ministrem ČSSD.“ (ČSSD, 11. 10. 2018, čas: 15:34)

Ve vysílání z 9. 9. moderátor označil ČEPS za *velkotrafiku pro vysloužilé politiky* a nařkl některé politiky z toho, že daná společnost jim posloužila jako zdroj pro finanční podporu některých organizací. Spojení „*tu zavolal*“ implikuje netransparentní jednání dané společnosti i samotných politiků (současných či bývalých) v tomto kontextu zmíněných – Mirka Topolánka, Andreje Babiše a Bohuslava Sobotky. Negativita sdělení je umocněna závěrečným dotazem „*kdy už to skončí?*“. Způsob prezentace takové informace tak poškozují jednak dotčenou společnost, ale i zmíněné politiky. Zdroj popisovaného jednání je nejasný, pouze vágně nastíněn formulací *my jsme se věnovali*.

- „*My jsme se věnovali třeba ČEPS, České energetické přenosové soustavě, kde v minulých letech to fungovalo zaprvé jako taková velkotrafika pro vysloužilé politiky. A za B, nějaký politik vždycky zavolal a oni poslali peníze. Tu zavolal pan Topolánek a poslali peníze nějakému dámskému sdružení pro jeho ženu. Tu zavolal Andrej Babiš a poslali peníze vydavatelství Mafra, tu zavolal Bohuslav Sobotka a poslali peníze deníku Referendum a tak dále. Kdy už to skončí?*“ (9. 9. 2018, čas: 8:38)

Podobně v debatě z 27. 9. moderátor nejprve v sugestivním dotazu problematizuje, že kandidát na post ministra zahraničí Tomáš Petříček (ČSSD) věnoval prostřednictvím sponzorských darů ČSSD v uplynulých třech letech 750 tisíc Kč:

- „*Na druhé straně jediná věc, kterou jsem tam de facto našel, je, že ČSSD v průběhu posledních šesti let věnoval sedm set padesát tisíc korun, což je docela dost, já samozřejmě nevím, kolik vydělával, nepřijde Vám to podezřelé? Ale teď to není otázka návodná, teď se prostě ptám na Váš názor.*“ (27. 9. 2018, čas: 6:01).

V navazujícím výroku pak moderátor prezentuje ničím nedoložené tvrzení, že členové dozorčích rad městských či státních firem z řad ČSSD za tuto nominaci ČSSD posílají sponzorské dary. Toto tvrzení s defavorizačním účinkem vůči dotčené straně moderátor nijak nedokládá a prezentuje jej jako známý fakt:

- „*Upřímně řečeno, ty dary sociální demokracii, přiznávám, že pro mě na rozdíl od jiných médií to není zásadní téma, tak se to prostě dělalo, ten princip, kdy strana někoho deleguje do dozorčí rady třeba městského podniku nebo společnosti Rencar a tak dále, který město ovládá, a pak s těch prostředků, které dostane jako odměnu za práci, sponzoruje tu stranu, se mi nezdál od samého počátku správný, nicméně takhle se to dělalo, nebyl pan Petříček jediný, doufám ale, že už se to prostě tak dělat nebude.*“ (ČSSD, 27. 9. 2018, čas: 8:52)

V části rozhovoru z 11. 10. věnované tématu dluhu ČSSD vůči rodině advokáta Altnera moderátor bez jakéhokoliv věcného argumentu spekuluje a mluví o „podezření“, že by pohledávku vůči ČSSD mohl odkoupit jiný subjekt, který by za získávání veřejných zakázek volil vůči ČSSD příznivější postup. Moderátor tak bez jakéhokoliv věcného podložení přisuzuje ČSSD možné budoucí korupční jednání:

- „Protože podle mého, mých informací jaksi Nejvyšší soud má rozhodnout o dovolání ČSSD a současně je tam tedy odklad výkonu rozhodnutí. To znamená, zatím platit nemusí, ale ten Nejvyšší soud může rozhodnout každým dnem, a pokud potvrdí to rozhodnutí předchozího soudu, no tak ta částka je přes tři sta milionů, a na to ČSSD určitě nemá. Zvláště tedy po sérii volebních neúspěchů a malých příjmech od státu. Reálně jim hrozí zabavení Lidového domu, což by se tedy ČSSD taky úplně nelíbilo. Víte, kam mířím? Já mám trošku podezření, nebo podezření, já budu pečlivě hlídat státní zakázky a velké změny v resortech vedených ČSSD, aby se pak totiž nestalo to, že třeba tu pohledávku někdo od rodiny pana Altnera odkoupí a s ČSSD se dohodne na splátkách na sto let a tak. Víte, kam mířím? (11. 10. 2018, čas: 65:08) .. Já samozřejmě budu velmi pečlivě hlídat a zkoumat, co se tedy v resortech vedených ČSSD zadává. (11. 10. 2018, čas: 67:18)

V rozhovoru z 9. 9. moderátor vágním odkazem na *nějaký komentář* předkládá sugestivní dotaz, který tuzemské politiky defavorizuje en bloc, protože implikuje, že pokud nemají vysoké platy, kradou:

- „Já jsem dokonce někde četl nějaký komentář, který přirovnával tendenci k zvyšování, který obhajoval to zvyšování platů politiků, v podstatě k tomu, že ono by se mohlo stát to samé co v hospodách, kde bylo známé, že oficiální mzdu mají číšníci velmi nízkou, ale přijdou si na své těmi spropitnými. A že, když budeme politikům dávat nízké platy, že oni pak budou krást, a když jim budeme dávat platy vysoké, že prý nebudou potřebovat krást.“ (9. 9. 2018, čas: 11:14)

Ve vysílání těsně před komunálními volbami (4. 10. 2018) moderátor pronáší věcně nedoložené a poškozující tvrzení, že v obcích v okolí Prahy jsou i nezávislá sdružení zakládaná místními podnikateli za účelem získání stavebních pozemků. Tento výrok však mohl mít nepřímou defavorizační vyznění vůči lokálním politickým subjektům, kandidujících v komunálních volbách v obcích v okolí Prahy:

- „Podle mého názoru zejména v okolí Prahy, zejména v místech, kde jsou jaksi lukrativní parcely nebo pozemky nebo je tam velká poptávka po pozemcích, tak vzniká celá řada místních sdružení, která zcela evidentně jsou financována a zakládána místními podnikateli za ne zcela průhledných okolností, takových věcí je celá řada. Tak možná zase nechvalme všechna ta nezávislá sdružení a nezávislé spolky, že mají samé bohublé cíle, protože podle mého názoru dost často nemají.“ (4. 10. 2018, čas: 43:31).

Různé projevy defavorizace moderátora vůči aktérům voleb či představitelům kandidujících stran se ve zkoumaném vysílání vyskytovaly opakovaně. Níže předkládáme jejich další výčet. Uvedené výroky jsou problematické v tom smyslu, že vyjadřují negativní hodnotící postoj moderátora vůči dotčeným subjektům, respektive negativita sdělení není věcně (zdrojově) doložena a odráží tak subjektivní postoje moderátora.

- „Pane prezidente, úplně poslední okruh, poslední otázka. Vrcholí nám kampaň před komunálními a senátními volbami. Mě na ní zaujala jedna věc. Všichni Vaši protikandidáti, takřka všichni, v prezidentských volbách kandidují do Senátu. Pan Drahoš, pan Hilšer, pan Fischer. A úplně všichni, vyjma jednoho jediného protikandidáta, postavili svoji senátní kampaň na Vaší kritice. Mně to přišlo hrozně legrační nebo zvláštní, protože prezidentské volby už jsou dávno za námi a stále je to drží.“ (9. 9. 2018, čas: 58:20)

- „*Pane prezidente, já jsem minulý týden hovořil s Andrejem Babišem v pořadu Duel o migrantech. A on mi vyprávěl, že má takový Marshallův plán pro Afriku, který má spočívat v tom, že prostředky Evropské unie nebo evropských zemí investujeme do Afriky, do míst odkud proudí migranti, a tím tedy zabráníme tomu přílivu. No, on mi tedy ukazoval takový seznam, rozpočet, výdajový rozpočet jednotlivých součástí Evropské komise a říkal, tady škrtneme dvacet miliard euro a tady deset a tak dále. No, na mě to působilo trošku dětinsky, se přiznám, protože se nezeptal ještě Evropského parlamentu a Evropské komise, co oni na to škrtnání řeknou. A mimo jiné tak jako opakoval plus mínus to, co už padlo, podpora v místech, a na mě to tak trochu působilo, že chce říci v České republice, aby to vypadalo revolučně, ale v Evropské komisi se s nimi škorpit nebude, protože jaksi dodržuje jejich strategii.“ (ANO, 9. 9. 2018, čas: 42:11)*
- „*Víte, já jsem tohle téma Afriky, toho v uvozovkách Marshallova plánu Andreje Babiše vzal úmyslně trochu zeširoka, protože na mě to působilo trochu populisticky, celá ta diskuze.“ (ANO, 9. 9. 2018, čas: 44:50)*
- „*U těch sester je to tak, že samozřejmě před volbami, když lákají politici voliče, aby je volili, tak všichni chtěli přidat sestřím. Teď ministr zdravotnictví hodil trochu zpátečku a říkal, že plošné zvyšování platů ve zdravotnictví není na místě a že to podléhá dalším analýzám a tak dále.“ (13. 9. 2018, čas: 28:06)*
- „*No jo ale, víte, já tohle to moc nepřijímám. Já Vám rozumím, já jsem na stejnou věc upozorňoval Andreje Babiše a on mi na to řekl naucenou větu, že hodnotím výdaje a příjmy státu v pololetí, a že na závěr roku se to zlepší. Zajímalo by mě, jak to může vědět, a zajímalo by mě, jestli ten rozpočet není plánovaný deficitně právě proto, že už ví, že bude trochu lepší, aby to politicky prodal. To je můj názor.“ (13. 9. 2018, čas: 5:40)*
- „*Já vím. Ale víte, mně to vyjádření pana Petříčka pro ten server Novinky, kde jsem to tedy četl, já tedy nevím, jestli to neřikali někde jinde, přišlo takové zvláštní. Ten Váš názor na to, že pan Poche prostě se má vrátit do Evroparlamentu a že prostě pana Pocheho nejmenujete z těch důvodů, které jste vyjmenoval, byl známý, a pan Petříček přesto přese všechno, že tento názor ví, ví, že rozhodnutí padne až po schůzce, kdy Vám bude muset deklarovat, že pan Poche na tom Ministerstvu zahraničí prostě nebude, tak takhle nějak zvláštně kličkuje. Já bych tedy spíše řekl, že on Vám to asi slíbí, ale realita bude trochu jiná, to je můj názor. (4. 10. 2018, čas: 11:40)*
- „*Nakonec dokonce jsem viděl, že dokonce Jiří Paroubek teď podává trestní oznámení na Bakalu jako součást své volební kampaně. Tedy on pan Paroubek ty trestní oznámení a žaloby a stížnosti posílá na kdekoho, na mě už jich poslal opravdu spousty, na Radu rozhlasového a televizního vysílání a další a další. On vždycky, když se mu něco nelíbí, tak na někoho podá nějakou stížnost, ale on byl přeci předsedou vlády třeba. On byl předsedou vlády a v té době, kdy byl předsedou vlády, se nic nestalo. (Jiří Paroubek, 13. 9. 2018, čas: 45:44)*
- „*Já jsem svoji skepsi k tomu plánu Andreje Babiše, že přemluví ostatní evropské politiky, aby seškrtnali výdaje o desítky miliardy eur, které pak vezmeme a investujeme v Africe, a nazveme to novým Marshallovým plánem, já jsem to považoval za trochu dětinskou představu, protože mimo jiné Česká republika tedy nepatří mezi největší přispěvatele evropského rozpočtu. To znamená, předpokládám, že na tento plán asi nebudou reagovat nějak s nadšením. (ANO, 20. 9. 2018, čas: 41:24)*
- „*Mimo jiné, víte, jak se investovalo, já jsem si našel, jak se tedy investovalo za démona Miroslava Kalouska, když byl ministrem financí. To, že bych byl příznivcem tedy Miroslava Kalouska, z toho mě nikdo nemůže podezřít, ale faktem je to, že v roce 2012 se proinvestovalo sto třináct miliard korun a v roce 2013 sto čtyři miliard korun. Což je tedy pořád dramaticky výše, než se zatím daří proinvestovat Andreji Babišovi jako předsedovi vlády, a bylo by to tedy v roce 2019 poprvé, pokud by tedy Andrej Babiš překonal Miroslav Kalouska. Já nejsem jeho příznivec, ale to jsou tvrdá data.“ (4. 10. 2018, čas: 51:22)*

- „Upřímně řečeno, já nevidím nic chytrého na tom, že politik, kterého v Praze nikdo nezná, a tady hovořím o panu Landovském, a je náměstkem ministra obrany, pro lidi v Praze nic neudělal, napíše na billboard „doprava zdarma“. To by pro lidi možná argument byl, pokud by ovšem takového pána znali a věděli, že pro lidi pracuje, chodí mezi ně a mají s ním nějakou zkušenost. (11. 10. 2018, čas: 34:28)

Ojediněle jsme zaznamenali hodnotící soudy moderátora, které vůči kandidujícím subjektům měly favorizující vyznění:

- No, aby to totiž nevypadalo, že tu vládu Andreje Babiše pořád jenom kritizuju, tak s tímto mi udělal tedy velkou radost. Tak jsem na to chtěl upozornit tou otázkou a naší debatou o dostavbě té dálnice. (4. 10. 2018, čas: 62:23)
- „Je pravda, že kontrolní hlášení a zejména jaksi prosazení reverse charge, což je tedy, pro diváky, zabránění úniku DPH přes hranice. .. je vynikající úspěch. A to skutečně jsou objektivně velmi správná opatření na zlepšení výběru daní. (4. 10. 2018, čas: 65:20)

SHRNUTÍ

Z pohledu kvalitativní identifikace profesních selhání můžeme rozlišovat mezi dvěma problematickými dimenzemi moderátorových pochybení, které jsou často vzájemně propojené.

A/ POŠKOZUJÍCÍ HODNOTÍCÍ SOUDY

- Opakovaně jsme zaznamenali nekorektní moderátorské promluvy poškozující některé politiky či politické strany (ČSSD, Michaela Šojdrová, Miroslav Poche, Tomáš Petříček, Andrej Babiš, Jiří Paroubek, Jiří Drahoš, Marek Hilšer, Pavel Fischer, Miroslav Kalousek). Moderátor tak často neplnil roli názorového oponenta v situacích, kdy byl podroben kritice nepřítomný subjekt.

B/ NEPRAVDIVÁ, ZAVÁDĚJÍCÍ, MANIPULATIVNÍ SKUTKOVÁ TVRZENÍ

- Poškozující a manipulativní povaha výše uvedených promluv moderátora byla dána tím, že diváci de facto nemohli testovat jejich pravdivost, jelikož moderátor často neuváděl zdroje, ze kterých vycházel, nebo tyto zdroje uváděl nepřesně.
- Prvkem, přítomným ve všech rozhovorech, bylo moderátorovo podsouvání vlastních názorů respondentovi. Takové vyjadřování osobních názorů či používání hodnotících výrazů narušovalo princip moderátorské nestrannosti.

Celková četnost popsaných pochybení byla natolik vysoká, že indikuje systematický, nenáhodný projev moderátora, který byl v rozporu s principem moderátorské nestrannosti a poskytováním vyvážených informací pro svobodné vytváření názorů.

3.2.5 Diskusní pořady Televize Barrandov odvysílané v horké fázi předvolební kampaně do ZO a Senátu PČR 2018: shrnutí

Cílem analýzy diskuzních pořadů Televize Barrandov bylo ověřit, zda na úrovni jednotlivých pořadů i jejich předvolebního vysílání jako celku, bylo naplněno kritérium objektivní a vyvážené reprezentace kandidujících subjektů.

Na základě zadání věnovala analýza pozornost následujícím diskuzním pořadům:

a/ Duel Jaromíra Soukupa

b/ Aréna Jaromíra Soukupa

c/ Bez cenzury

d/ Týden s prezidentem

AD A/ Do Duelu JS byli pozváni tři předsedové parlamentních stran, předseda sněmovny a předseda klubu nejsilnější sněmovní frakce. Klíč k tomuto výběru oznámil moderátor hned na úvod prvního duelu (13. 9.) slovy, že hosty jsou pouze nejdůležitější političtí aktéři a nikoliv analytici, či politologové, které označil za „*podržtašky*“.

Takové zdůvodnění lze jen těžko považovat za transparentní a z pohledu § 31 odst. 2 a 3 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání lze takový postup obtížně chápat jako vyvážený a objektivní. Netransparentní volba výběrového klíče či kritérií relevance mohla vyvolávat dojem, že zúčastněné subjekty představují jediné relevantní politické subjekty. Nelze tak hovořit o vyvážené a zdůvodněné reprezentaci kandidujících politických stran, ale spíše o diskuzním pořadu, který registroval v předvolební kampani pouze čtyři relevantní politické subjekty.

Kvalitativní analýza identifikovala v daném pořadu několik základních profesních pochybení, která vedla ve svém celku k nerespektování zásad objektivity a vyváženosti – k neposkytování prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků a současně k nerespektování práva dotčených subjektů na obranu.

1/ Moderátor systematicky defavorizoval vybrané mluvčí i subjekty. Užíval přitom mechanismů stereotypizace a nálepkování včetně stigmatizujících označení, které měly dehonestáční potenciál a často využívaly nedoložených insinuačních konstrukcí, které mohly poškodit mediální obraz vybraných subjektů. Komplementární k tomuto postupu bylo užívání favorizační strategie, která de facto posilovala efekt výše zmíněného nálepkování, podporou vybrané skupiny moderátorem preferovaných subjektů a jejich představitelů. Z těchto favorizovaných subjektů vytvářel moderátor svými dotazy ve stylu preferred reading (Hall, 1973) homogenní skupinu nedotknutelných. Taková konstrukce jejich mediálního obrazu měla manipulativní povahu.

2/ Užíváním sugestivních otázek, respektive vkládáním poptávané odpovědi do otázky moderátor řídil diskuse manipulativním způsobem. Základní rysy této komunikační strategie

moderátora lze pojmenovat jako předpojaté podsouvání názorů, které často neposkytovalo prostor dotčeným subjektům, aby se mohly bránit.

3/ Velmi často se uvedené de/favorizační strategie opíraly jen o pocit moderátora, který obtížně nacházel oporu ve faktech, a nebo tato přizpůsoboval své interpretaci. Moderátor opakovaně **nedůsledně odkazoval na zdroje svých informací a nezřídka dekontextualizoval svá tvrzení a názory**. Nepřesné a dekontextualizované odkazování mělo v některých případech potenciál šíření poplašné zprávy, respektive posilovalo prvky morální paniky.

4/ Dalším výrazným profesním pochybením, které ovlivnilo průběh diskusí, byla moderátorova často opakovaná **tendence vkládat odpověď, která mu vyhovuje, přímo do otázky, kterou položil respondentovi**.

5/ Posledním typem profesních pochybení, která doprovázela předchozí selhání, bylo **zveličováním a užíváním vulgarismů**.

AD B/ Výše uvedená profesní pochybení představují integrální součást moderátorského stylu JS, a proto se vyskytovala i v dalším diskusním pořadu Duel JS. Nebudeme je proto opakovat.

AD C/ Bez cenzury je pořad, který sice nemoderuje generální ředitel Televize Barrandov, ale i zde ukázala analýza pochybení týkající se vedení jednotlivých diskusí. Především, moderátoři zde nesehrávali roli názorových oponentů, nekonfrontovali hosty s odlišnými názorovými pozicemi a nenutili je precizněji formulovat vlastní postoje. Samotná dramaturgie pořadu v kombinaci s pasivním pojetím moderátorské role poskytovala hostům prostor pro jednostrannou prezentaci svých názorů bez kritické reflexe, kterou by (zvláště v diskusním formátu pouze s jedním hostem) měli plnit moderátoři pořadu.

Jako výrazné pochybení moderátorky lze chápat iniciovanou předvolební propagaci kandidáta ANO Petra Stuchlíka odvysílanou 9. 9. V rámci více než minutového vystoupení pozval kandidát pražské voliče na své předvolební meetingy, prezentoval na kameru stranické volební noviny s konkrétními termíny a místy konání daných předvolebních akcí a odkazoval na své webové stránky.

AD D/ Prezidentský rozhovor byl charakterizován podobně nekritickým přístupem moderátora k mluvčímu. V pořadu se ale vyskytovaly navíc nekorektní moderátorské promluvy poškozující některé politiky či politické strany.

V kontextu kauzy týkající se financí v hodnotě 3,5 mil. Kč v trezoru Jiřího Paroubka, diskutované v rozhovoru z 9. 9., moderátor dané téma prezentoval jako podezřelou skutečnost, kterou spojoval s otázkou nelegálních prostředků v politice, jako možný důkaz korupce tradičních politiků. Touto subjektivní a jednostrannou interpretací de facto dotčeného politika nepřímo kriminalizoval.

Analyzované díly pořadu poskytují široký katalog profesních pochybení moderátora, která spočívala zejména v kladení hodnotících, sugestivně laděných a zdroji nepodložených dotazů. Absence názorové oponentury měla ve všech analyzovaných rozhovorech systematický charakter a indikuje porušení principu moderátorské nestrannosti, jejíž naplňování podmiňuje

zákonný požadavek poskytovat vyvážené informace s cílem umožnit svobodné vytváření názorů konzumentů mediálních obsahů.

4. HLAVNÍ ZÁVĚRY

Cílem analýzy bylo odpovědět na otázku, zda Televize Barrandov, respektive vybrané pořady respektovaly ustanovení § 31 odst. 2 a 3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Výše uvedená analýza poskytuje datové podklady a východiska, která by měla posloužit RRTV k rozhodnutí, zda předvolební vysílání jako celek, i v rámci jednotlivých pořadů, dodržovalo zásady objektivního a vyváženého informování.

Dle zadání měla analýza poskytnout odpovědi na tři základní okruhy otázek:

- I. Byly z pohledu frekvenční analýzy reprezentovány kandidující subjekty vyváženě?
- II. Jsou výsledné obrazy politických stran, respektive jejich představitelů výsledkem objektivní, vyvážené a nestranné editoriační praxe?
- III. Do jakých interpretačních rámců vkládaly vybrané pořady kandidující subjekty, a to zvláště v optice jejich de/favorizace?

III.1. Jakým způsobem reprezentovaly sledované zpravodajské a publicistické pořady kandidující subjekty, respektive docházelo v kvalitativní rovině k poškozování a nebo naopak podpoře jejich mediálního obrazu.

III.2. V čem spočívala kvalitativní dimenze případné de/favorizace kandidujících subjektů?

III.3 Jaké atributy kandidujících subjektů zvýznamňovaly analyzované mediální výstupy, pokud bylo možné hovořit o jejich de/favorizaci?

V analyzovaných publicistických pořadech nebyla tematika voleb do ZO, respektive do Senátu PČR akcentována dominantně, ale spíše parciálně. V pořadech Kauzy Jaromíra Soukupa a Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa byla tato agenda přítomna jen okrajově, kandidující subjekty byly tematizovány v mimovolebních kontextech. V pořadu Jaromír Soukup Live bylo pokrytí volební agendy intenzivnější, zejména pokud se jednalo o volby do Senátu. Obraz stranicko-politické relevance byl v tomto pořadu budován značně nerovnoměrně a lze v dané souvislosti hovořit o narušení vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Řadu pochybení různé míry závažnosti odhalila i kvalitativní analýza. Jak jsme ilustrovali výše, v pořadech byly opakovaně přítomny explicitní de/favorizující postupy moderátora, který navíc nesehrával roli názorového oponenta a nebyl vůči svým hostům nestranný.

Moderátor také ve sledovaných pořadech prezentoval řadu informací a faktů bez uvedení informačních zdrojů, nekorektně byly rovněž interpretovány výzkumy veřejného mínění. Z výše uvedených důvodů se domníváme, že v analyzovaných publicistických pořadech ve sledovaném období opakovaně docházelo k porušení objektivního a vyváženého přístupu ke kandidujícím subjektům.

Ani v případě vybraných diskusních pořadů nelze hovořit o vyvážené a zdůvodněné reprezentaci kandidujících politických stran, jak je chápe § 31 odst. 2 a 3 zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

Kvalitativní analýza identifikovala v daném pořadu několik základních profesních pochybení, která vedla ve svém celku k nerespektování zásad objektivitu a vyváženosti – k neposkytování prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků a současně k nerespektování práva dotčených subjektů na obranu.

Moderátor zde systematicky defavorizoval vybrané mluvčí i subjekty, přičemž užíval stereotypizačního nálepkování, včetně stigmatizujících označení, která mohla poškodit mediální obraz vybraných subjektů.

Naopak v pořadech vystupovaly favorizované subjekty, vůči kterým užíval moderátor homogenně favorizující komunikační strategie vytvářející homogenní diskurz, který měl potenciál manipulativně vést diváckou recepci daných diskusí.

Tyto de/favorizační strategie často nenacházely oporu ve faktech. Moderátor opakovaně nedůsledně odkazoval na zdroje svých informací a nezdědka dekontextualizoval svá tvrzení a názory. Nepřesné a dekontextualizované odkazování mělo v některých případech potenciál šíření poplašné zprávy, respektive posilovalo prvky morální paniky.

V neposlední řadě, moderátor často vkládal poptávané odpovědi do otázky a řídil diskuse tímto manipulativním způsobem. V dané souvislosti lze hovořit o předpojatém podsouvání názorů, které často neposkytovalo prostor dotčeným subjektům, aby se mohly bránit.

Analýza výše popsané moderátorské praxe ukazuje nenáhodnost hlavních profesních pochybení, ale naopak indikuje jejich provázanost. Nešlo o náhodná profesní selhání, ale o výsledek intencionální komunikační strategie. Manipulativní potenciál analyzovaných diskusí byl v tomto smyslu vysoký a vedl v konečném důsledku i k nerespektování zásad objektivitu a vyváženosti neposkytováním prostoru pro svobodné vytváření názorů diváků.

5. LITERATURA:

- Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. (1980) *The Dominant Ideology Thesis*. London: Georg Allen and Unwin.
- Bacher, J. (2002) *Cluster Analysis*. Norimberk: University Erlangen-Nuremberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.clusteranalyse.net/sonstiges/zaspringseminar2002/lecturenotes.pdf>.
- Bateson, G. (1954) 'A Theory of Play and Fantasy' in K. Salen & E. Zimmerman (Eds.) *The Game Design Reader*, (pp. 314-328). Cambridge, London: The MIT Press.
- Benoit, W.L. (2007) *Communication in Political Campaigns*. New York: Peter Lang.
- Benoit, W.L. & Airne, D. (2005) 'A Functional Analysis of American Vice Presidential Debates', *Argumentation and Advocacy* 41: 225-236.
- Benoit, W.L. & Harthcock, A. (1999) 'Functions of the Great Debates: Acclaims, Attacks, and Defenses in the 1960 Presidential Debates', *Communication Monographs* 66: 341-357.
- Benoit, W.L. & Klyukovski, A.A. (2006) 'A Functional Analysis of 2004 Ukrainian Presidential Debates', *Argumentation* 20: 209-225.
- Benoit, W.L. & Sheafer, T. (2006) 'Functional Theory and Political Discourse: Televised Debates in Israel and the United States', *Journalism & Mass Communication Quarterly* 83(2): 281-297.
- Benoit, W.L., Wen, W.-C., & Yu, T.-H. (2007) 'A Functional Analysis of 2004 Taiwanese Political Debates', *Asian Journal of Communication* 17(1): 24-39.
- Brosius a Kepplinger (1990) The Agenda-Setting Function of Television News: Static and Dynamic Views. *Communication Research*. Volume: 17 issue: 2, page(s): 183-211.
- Carragee KM (1993) A critical evaluation of debates examining the media hegemony thesis.
- Clayman, S. & Heritage, J. (2002) *The news interview: journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cohen, S. (1972): *Folk Devils and Moral Panics: The Creation of the Mods and Rockers*. London. McGibbon and Kee.
- Coleman, A. D., (1995) *Up From Scapegoating*. Chiron Publications, Wilmette, Illinois
- Dayan, D. & Katz, E. (1992) *Media events: The Live Broadcasting of History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Douglas, T. (1995). *Scapegoats: Transferring Blame*. New York, NY & London, UK: Routledge.
- Ekron Z (2008) A critical and functional analysis of the mirror metaphor with reference to the media's responsibility towards society. *Global Media Journal-African Edition* 2(1): 80-87.
- Entman, R. M. (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. Oxford University Press on Demand.
- Entman, R. M. (1993) 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of Communication* 43 (4): 51 - 58.
- Focus (2013) Analýza předvolebního vysílání – parlamentní volby.
- Focus (2014) Analýza předvolebního vysílání – volby do EP.
- Focus (2015) Analýza předvolebního vysílání – volby do obecních zastupitelstev a do senátu.
- Focus (2016) Mediální reprezentace ukrajinské krize - analýza objektivita a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo v období od 1. 1. do 30. 10. 2015

- Focus (2017) Analýza vysílání ČRo k senátním a krajským volbám 2016 - analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů ČRo věnovaných senátním a krajským volbám 2016.
- Foster, S. (2010) *Political communication*. Edinburg University Press. 72
- Freedman P and Goldstein K (1999) Measuring media exposure and the effects of negative campaign ads. *American Journal of Political Science* 43(4):1189–1208.
- James J. Gibson: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin, 1979,
- Gitlin, T. (2003) *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. Berkeley: University of California Press.
- Goffman, E. (1974) *Frame analysis*. Lebanon, NH: University Press of New England.
- Good, E., Ben-Yehuda, N. (1994): *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*. Blackwell.
- Hall, S. (1973): The determination of news photographs. In Cohen, S, Young, J. (eds.): *The Manufacture of News*. London: Constable.
- Hall, S. (1980): Recent Developments in Theories of Language and Ideology: A Critical Note. In Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., Willis, P.(eds.): *Culture, Media, Language: Working Papers in Cultural studies 1972-1979*. London: Hutchinson.
- Graber, D. A. (1984) *Processing the News: How People Tame the Information Tide*. New York: Longman.
- Groeling T (2013) Media bias by the numbers: challenges and opportunities in the empirical study of partisan news. *Annual Review of Political Science* 16: 129–151.
- Haug, M., Koppang, H. & Svennevig, J. (2010) 'Moderator Bias in Television Coverage of an Election Campaign with no Political Advertising', *Nordicom Review* 31 (2): 79-94.
- Horwitz RB (2005) On media concentration and the diversity question. *The Information Society* 21(3): 181–204.
- Hutchby, I. (2006) *Media Talk: Conversation Analysis and the Study of Broadcasting*. Glasgow: Open University Press.
- Isotalus, P. (2001) 'Presidential Campaigning in Finland', *World Communication*, 30(2): 5-23.
- Isotalus, P. (2009) 'Agreement and Disagreement in Focus: A Cultural Perspective on Televised Election debates', in R. Wilkins & P. Isotalus (Eds.) *Speech Culture in Finland*, (pp.191-208). Lanham, LD: University Press of America.
- Isotalus, P. & Aarnio, E. (2006) 'A Model of Televised Election Discussion: The Finnish Multi-party System Perspective', *Javnost-The Public* 13: 61-71.
- Iyengar, S., Kinder, D. R. (2010) *News that matters: television and American opinion* Chicago: University of Chicago Press.
- Kahneman, D., Tversky, A. (1984) 'Choice, values, and frames', *American Psychologist*, 39: 341 – 350.
- Karppinen K (2013) *Rethinking Media Pluralism*. New York: Fordham University Press.
- Karppinen K (2007) Making a difference to media pluralism: a critique of the pluralistic consensus in European media policy. In: Cammaerts B and Carpentier N (eds) *Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles*. Bristol: Intellect Books, pp. 9–30.
- Krippendorff, K. (2004) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Los Angeles, London: Sage.
- Kronick, J. C. (1997) 'Alternativní metodologie pro analýzu kvalitativních dat.' *Sociologický časopis* 33(1): 57-67.

- Lee, C. & Benoit, W.L. (2005) 'A Functional Analysis of the 2002 Korea Presidential Debates', *Asian Journal of Communication*, 15: 115-132.
- Lengauer, Guenther & Esser, Frank & Berganza, Rosa. (2012). Negativity in political news: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*. 13. 179-202.
- Levinson, S. C. (1983) *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Manheim, J.B. & Albritton, R.B. (1984) 'Changing National Images: International Public Relations and Media Agenda Setting', *The American Political Science Review*, 78 (3): 641-657.
- Matthes, J., Kohring, M. (2008) 'The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity', *Journal of Communication* 58 (2): 258 – 279.
- McKinney, M.S. & Carlin, D. B. (2004) 'Political Campaign Debates', in L.L. Kaid (Ed.) *Handbook of Political Communication Research* (pp. 203-234). Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Merton, Robert King, (1936). The Unanticipated Consequences of Purposive Social Action. *American Sociological Review*, vol. 1. Issue 6 pp. 894—904. ISSN 00031224.
- Mooi, E., Sarstedt, M. (2011) 'Cluster Analysis', in *A Concise Guide to Market Research. The Process, Data, and Methods Using IBM SPSS Statistics* (pp. 237 – 284). Berlin, Heidelberg: Springer 73
- Berlin Heidelberg. (online) Cit. 28. 4. 2013. Dostupné z: <http://www.springerlink.com/index/10.1007/978-3-642-12541-6>.
- Neuendorf, K. A. (2009) Reliability for content analysis. In A. B. Jordan, D. Kunkel, J. Manganello & M. Fishbein (Eds.) *Media messages and public health: A decisions approach to content analysis* (pp. 67-87). New York: Routledge.
- Nakonečný, M. Agresivní chování. *Československá psychologie* 1970, ročník XIV, číslo 1, s. 1-18.
- Neuendorf, K. A. (2002) *The Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.
- Neuendorf, K. A., & Skalski, P. D. (2009) Quantitative content analysis and the measurement of collective identity. In R. Abdelal, Y. M. Herrera, A. I. Johnston & R. McDermott (Eds.), *Measuring identity: A guide for social scientists* (pp. 203-236). Cambridge: Cambridge University Press.
- Reich, R. B. (1995). Dílo národů. Příprava na kapitalismus 21. století. Praha: Prostor.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D. N. Hopmann, C. Jalali, R. Berganza, G.U.H. Seeber, J. Volek, B. Dobek, J. Mykkänen, M. Maier, B. Marinella & A. Seceleanu (2012) 'Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections', *Journal of Political Marketing*, 17 (2): 1-23.
- Strömbäck, J., R. Negrine, D.N. Hopmann, M. Maier, R. Berganza, J. Volek, B. Dobek-Ostrowska, J. Mykkänen, A. F. Roncarolo (2011) The Mediatization And Framing Of European Parliamentary Elections Campaigns. In M. Maier, J. Strömbäck & L. Kaid (Eds.), *Political Communication In European Parliamentary Elections* (pp. 161-175). England/USA: Ashgate Publishing Limited.
- STRÖMBÄCK, Jesper, Ralph NEGRINE, David Nicolas HOPMANN, Michaela MAIER, Rosa BERGANZA, Jaromír VOLEK, Bogusława DOBEK-OSTROWSKA, Juri MYKKÄNEN a Franca RONCAROLO. The Mediatization and Framing of European Parliamentary Elections Campaigns. In Michaela Maier, Jesper Strömbäck and Linda Kaid (eds). *Political Communication in European Parliamentary Elections*. I. England/USA: Ashgate Publishing Limited, 2011. s. 161-175, 14 s.

- URBÁNIKOVÁ, Marína a Jaromír VOLEK. Prezidentské volby ve vysílání ČRo 1 Analýza objektivit a vyváženosti vybraných pořadů odvysílaných ČRo 1 Radiožurnál mezi 15.12. 2012 a 26.1. 2013. Praha, Rada ČRo: Český rozhlas, Praha., 2013. 134 s
- Marína URBÁNIKOVÁ a Jaromír VOLEK: Between Europeanization and De-Europeanization. A Comparative Content Analysis of the EU Agenda in the Pre-election Czech Quality Press. In XXII World Congress of Political Science, Madrid, Spain. 2012.
- Van Gorp, B. (2005) 'Where is the Frame?: Victims and Intruders in the Belgian Press Coverage of the Asylum Issue', *European Journal of Communication* 20 (4): 484 – 507.
- VOLEK, Jaromír a Marína URBÁNIKOVÁ. *Čeští novináři v komparativní perspektivě*. Praha: Academia, 2017. 386 s. Společnost, sv. 18. ISBN 978-80-200-2699-6.
- Volek, J. (2013) 'Mediální obraz ve volební kampani: první prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce'. In: Media a společnost. Praha.
- Volek, J. (2010) Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In B. Dobek-Ostrowska, M. Głowacki, K. Jakubowicz, M. Sükösd (Eds.): *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives* (pp. 171-194). Budapest: Central European University Press.
- Volek, J. (2000) Analýza diskusních pořadů pro RRTV ČR. Brno: FSS MU.
- VOLEK, Jaromír. Mediální obraz ve volební kampani. Prezidentská volba v médiích jako ritualizované (melo)drama o hledání aristokrata plebejce. In Média a společnost. Praha: Fokoláre, Pontes., 2013. s. 5-18, 14 s.
- VOLEK, Jaromír. Czech Journalists After the Collapse of the Old Media System: Looking for New Professional Self-Image. In Bogusława Dobek-Ostrowska Michał Głowacki Karol Jakubowicz Miklós Sükösd: *Comparative Media Systems. European and Global Perspectives*. I. Budapest: Central European University Press, 2010. s. 171-194, 23 s.
- VOLEK, Jaromír. Objektivita a vyváženost hlavních diskusních pořadů (V pravé poledne, Sedmička, Partie). In: Zpráva o stavu vysílání a činnosti RRTV ČR. Praha: Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání, 2000. 22 s. Výroční zpráva RRTV
- Woods J (2007) Democracy and the press: a comparative analysis of pluralism in the international print media. *The Social Science Journal* 44(2): 213–230.
- Vreese, C. H. De. (2005) 'News framing: Theory and typology', *Information Design Journal* 13 (1): 51 – 62.
- Westerstahl, J. (1983) 'Objective News Reporting', *Communication research* 10 (3): 403-424.

Přijatá usnesení a shrnutí dalšího vývoje

Usnesení přijaté dne 25. června 2019 (zasedání Rady č. 11/2019):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se seznámila s analýzou zpravodajství a publicistiky programu Televize Barrandov provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s. před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018.
- Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním čtyř vydání pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa v období před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018 (13. 9., 20. 9., 27. 9., 11. 10. 2018, vždy od 23:00 hodin) na programu Televize Barrandov. Způsob moderace jednotlivých dílů pořadu vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš a dále pak osoba Davida Ratha. Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační praktiky poškozující stranu ČSSD, ale i TOP 09. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu Jaromír Soukup LIVE, který byl odvysílán na programu Televize Barrandov v období od 5. 9. 2018 do 10. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním pěti vydání pořadu Duel Jaromír Soukupa, ve dnech 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup

moderátora ke kandidujícím politickým subjektům, favorizováno bylo zejména hnutí ANO a strana KSČM, defavorizována strana TOP 09 a kandidát do Senátu PČR Jiří Drahoš. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.

- Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním šesti vydání pořadu Aréna Jaromír Soukupa, ve dnech 4. 9. 2018, 11. 9. 2018, 18. 9. 2018, 25. 9. 2018, 2. 10. 2018 a 9. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš, dále pak Tomio Okamura (SPD) či Jaroslav Kubera (ODS, kandidát do zastupitelstva Teplic). Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační zmínky o Miroslavu Kalouskovi (TOP 09), Michaele Šojdrové (KDU-ČSL), Tomáši Petříčkovi (ČSSD) i straně ČSSD obecně. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své kompetence dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“) a v souladu s ustanovením § 137 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „zákon č. 500/2004 Sb.“) žádá provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, o podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu Bez cenzury, který byl odvysílán na programu Televize Barrandov v období od 9. 9. 2018 do 7. 10. 2018. Rada stanovuje lhůtu k podání vysvětlení 30 dní ode dne doručení výzvy.
- Rada coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, v platném znění (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o přestupcích a řízeních o nich (dále jen zákon č. 250/2016 Sb.) rozhodla zahájit s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00 (dále „obviněný“), řízení o přestupku z moci úřední pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se mohl dopustit odvysíláním pořadu Bez cenzury dne 9. 9. 2018 od 13:00 hodin na programu Televize Barrandov. Hostem tohoto pořadu byl lídr kandidátky hnutí ANO na primátora hlavního města Prahy Petr Stuchlík, který dostal opakovanou možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze bez jakékoli korekce ze strany moderátorky. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Taková

podpora jednoho subjektu v diskuzním pořadu je v rozporu s povinností zpravodajských a politicko-publicistických pořadů dbát zásad objektivit a vyváženosti.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání v rámci své působnosti dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen „zákon č. 231/2001 Sb.“), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním šesti vydání pořadu Týden s prezidentem, v období od 9. 9. 2018 do 11. 10. 2018 na programu Televize Barrandov (9. 9. 2018 od 12:00 a 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 20:20 hodin). Moderátor pořadu neplnil v daných vydáních pořadu roli názorového oponenta svému hostu, opakovaně a záměrně poškozoval některé politické subjekty (konkrétně Jiřího Paroubka, Michaelu Šojdovou, Miroslava Pocheho, Tomáše Petříčka, Antonína Staňka, Jiřího Drahoše, Marka Hilšera, Pavla Fischera, Miroslava Kalouska, Andreje Babiše a obecně i stranu ČSSD) netransparentními, subjektivními a manipulativními tvrzeními, čímž zasahoval do rovné politické soutěže před volbami. Dopustil se tak porušení povinnosti zajistit, aby ve zpravodajských a politicko-publicistických pořadech bylo dbáno zásad objektivit a vyváženosti. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Usnesení přijaté dne 3. 9. 2019 (zasedání Rady č. 15/2019):

- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele vysílání Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha, PSČ 15200, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu Jaromír Soukup LIVE, který byl odvysílán na programu Televize Barrandov v období od 5. 9. 2018 do 10. 10. 2018.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) jakožto ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Praha 5, Kříženeckého náměstí 322/5, PSČ 15200, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu Jaromír Soukup LIVE na programu Televize Barrandov v období od 5. 9. 2018 do 10. 10. 2018, neboť zde byli výrazně nadreprezentováni představitelé strany Realisté – třikrát byl přítomen Jiří Hynek, účastnil se také David Černoorský a senátní kandidát za Realisty Benjamin Kuras. Zástupci tohoto politického subjektu tak získali pro prezentaci svých názorů výrazně větší prostor, než by odpovídalo jejich skutečnému postavení na politické scéně České republiky. Provozovatel nedodržel zásady objektivit a vyváženosti, neboť v předvolebním období nenastavil efektivní a transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v daném pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností a subjektů. Výsledná nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů v pořadu Jaromír Soukup LIVE mohla nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.
- Rada se seznámila s podaným vysvětlením provozovatele vysílání Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého náměstí 322/5, Praha, PSČ 15200, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu Bez

cenzury, který byl odvysílán na programu Televize Barrandov v období od 9. 9. 2018 do 7. 10. 2018.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) jakožto ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Praha 5, Kříženeckého náměstí 322/5, PSČ 15200, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu Bez cenzury na programu Televize Barrandov v období od 9. 9. 2018 do 7. 10. 2018, neboť v předmětných pořadech získali prostor pouze někteří účastníci voleb – před prvním kolem senátních voleb získali prostor Petr Stuchlík (lídr kandidátky ANO v Praze), Leo Luzar (kandidát KSČM v MČ Ostrava-Jih), Vladimír Kratina (senátní kandidát v obvodu 26), Tomio Okamura (SPD, osobně nekandidující), před druhým kolem senátních voleb pak v pořadu vystoupil Pavel Bělobrádek, kandidát, který postoupil do druhého kola senátních voleb v senátním obvodu 47 – Náchod. Provozovatel nedodržel zásady objektivit a vyváženosti, neboť v předvolebním období nenastavil efektivní a transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v daném pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností a subjektů. Výsledná nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů v pořadu Bez cenzury mohla nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Usnesení přijaté dne 17. 12. 2019 (zasedání Rady č. 21/2019):

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydala dne 17. prosince 2019 toto usnesení: Rada zastavuje s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, řízení o přestupku vedené pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním čtyř vydání pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa v období před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018 (13. 9., 20. 9., 27. 9., 11. 10. 2018, vždy od 23:00 hodin) na programu Televize Barrandov, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním čtyř vydání pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa v období před volbami do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018 (13. 9., 20. 9., 27. 9., 11. 10. 2018, vždy od 23:00 hodin) na programu Televize Barrandov. Způsob moderace jednotlivých dílů pořadu vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš a dále pak osoba Davida Ratha. Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační praktiky poškozující stranu ČSSD, ale i TOP 09. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební

kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydala dne 17. prosince 2019 toto usnesení: Rada zastavuje s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, řízení o přestupku vedené pro porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pěti vydání pořadu Duel Jaromíra Soukupa, ve dnech 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pěti vydání pořadu Duel Jaromíra Soukupa, ve dnech 13. 9. 2018, 20. 9. 2018, 27. 9. 2018, 4. 10. 2018 a 11. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům, favorizováno bylo zejména hnutí ANO a strana KSČM, defavorizována strana TOP 09 a kandidát do Senátu PČR Jiří Drahoš. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydala dne 17. prosince 2019 toto usnesení: Rada zastavuje s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, řízení o přestupku vedené pro porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním šesti vydání pořadu Aréna Jaromíra Soukupa, ve dnech 4. 9. 2018, 11. 9. 2018, 18. 9. 2018, 25. 9. 2018, 2. 10. 2018 a 9. 10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním šesti vydání pořadu Aréna Jaromíra Soukupa, ve dnech 4. 9. 2018, 11. 9. 2018, 18. 9. 2018, 25. 9. 2018, 2. 10. 2018 a 9.

10. 2018 vždy od 21:25 hodin na programu Televize Barrandov, ve kterých docházelo k opakovanému porušování vyváženého a objektivního přístupu k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR 2018. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazuje systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš, dále pak Tomio Okamura (SPD) či Jaroslav Kubera (ODS, kandidát do zastupitelstva Teplic). Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační zmínky o Miroslavu Kalouskovi (TOP 09), Michaele Šojdové (KDU-ČSL), Tomáši Petříčkovi (ČSSD) i straně ČSSD obecně. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit/zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své působnosti dané § 5 písm. a) a f) zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů a podle ustanovení § 86 odst. 1 písm. h) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, vydala dne 17. prosince 2019 toto usnesení: Rada zastavuje s provozovatelem Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, řízení o přestupku vedené pro porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu Bez cenzury dne 9. 9. 2018 od 13:00 hodin na programu Televize Barrandov, neboť nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona dle ustanovení § 59 odst. 1 zákona č. 231/2001 Sb.
- Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen Rada) coby ústřední správní úřad v rámci své kompetence dané ustanovením § 5 písm. a) a f) a § 59 odst. 1–3 zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů (dále jen zákon č. 231/2001 Sb.), v platném znění, upozorňuje provozovatele Barrandov Televizní Studio a.s., IČ 41693311, sídlem Kříženeckého nám. 322, Praha 5, PSČ 152 00, na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb., kterého se dopustil odvysíláním pořadu Bez cenzury dne 9. 9. 2018 od 13:00 hodin na programu Televize Barrandov. Hostem tohoto pořadu byl lídr kandidátky hnutí ANO na primátora hlavního města Prahy Petr Stuchlík, který dostal opakovanou možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze bez jakékoli korekce ze strany moderátorky. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Taková podpora jednoho subjektu v diskuzním pořadu je v rozporu s povinností zpravodajských a politicko-publicistických pořadů dbát zásad objektivitu a vyváženosti. Rada stanovuje lhůtu k nápravě 7 dní ode dne doručení tohoto upozornění.

Předložená analýza zaznamenala několik pořadů, jejichž zpracování mohlo být z hlediska naplňování zásad objektivitu a vyváženosti ve vztahu k volbám do zastupitelstev obcí a Senátu PČR problematické.

V případě šesti vydání diskusního pořadu Týden s prezidentem, vysílaného v období od 9. září do 11. října 2018, analýza odhalila, že moderátor pořadu neplnil roli názorového oponenta svému hostu a opakovaně a záměrně poškozoval některé politické subjekty netransparentními subjektivními a manipulativními tvrzeními, čímž zasahoval do rovné politické soutěže před volbami. Provozovatel se

tak dopustil porušení zásad objektivitu a vyváženosti. Rada na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

V diskusním pořadu Jaromír Soukup LIVE, vysílaném v období od 5. září do 10. října 2019, byli ve sledovaném období výrazně nadprezentováni představitelé strany Realisté. Zástupci tohoto politického subjektu získali pro prezentaci svých názorů výrazně větší prostor, než by odpovídalo jejich skutečnému postavení na politické scéně České republiky. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu. Provozovatel ve svém vysvětlení uvedl pouze obecně, že se snažil zajistit co nejvíce pestrou skladbu hostů. Provozovatel nedodržel zásady objektivitu a vyváženosti, protože v předvolebním období nenastavil efektivní a transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v daném pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností a subjektů. Výsledná nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů v pořadu mohla nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Rada proto na svém 15. zasedání, konaném dne 3. září 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

V diskusním pořadu Bez cenzury, vysílaném v období od 9. září do 7. října 2019, pak získali prostor pouze někteří účastníci voleb. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla vyzvat provozovatele k podání vysvětlení, podle jakých kritérií byli zváni konkrétní představitelé politických uskupení do jednotlivých vydání pořadu. Provozovatel ve svém vysvětlení uvedl pouze obecně, že se snažil zajistit co nejvíce pestrou skladbu hostů. Provozovatel nedodržel zásady objektivitu a vyváženosti, protože v předvolebním období nenastavil efektivní a transparentní klíč pro výběr hostů účinkujících v daném pořadu, který by zajistil spravedlivé podmínky pro reprezentaci kandidujících osobností a subjektů. Výsledná nerovnováha v zastoupení kandidujících subjektů v pořadu mohla nekalým způsobem zasáhnout do politické soutěže. Rada proto na svém 15. zasedání, konaném dne 3. září 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

Zároveň bylo jako potenciálně problematické vyhodnoceno vydání pořadu Bez cenzury ze dne 9. září 2018. Hostem tohoto pořadu byl lídr kandidátky hnutí ANO na primátora hlavního města Prahy Petr Stuchlík, který dostal opakovanou možnost propagovat konkrétní prvky volební kampaně ANO v Praze bez jakékoli korekce ze strany moderátorky. Ostatním kandidujícím subjektům prostor pro takovou formu politické sebepropagace poskytnut nebyl. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla zahájit s provozovatelem řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. V průběhu řízení bylo prokázáno, že se provozovatel odvodysíláním pořadu dopustil porušení zásad objektivitu a vyváženosti. Rada na svém 21. zasedání, konaném dne 17. prosince 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. Řízení bylo na témže zasedání zastaveno, protože nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona.

Způsob moderace čtyř vydání publicistického pořadu Jak dopadly Kauzy Jaromíra Soukupa dle analýzy vykazoval systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš a dále pak osoba Davida Ratha. Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační praktiky poškozující stranu ČSSD, ale i TOP 09. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit či naopak zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla zahájit s provozovatelem řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. V průběhu řízení bylo prokázáno, že se provozovatel odvodysíláním pořadu dopustil porušení zásad objektivitu a vyváženosti. Rada na svém 21. zasedání, konaném dne 17. prosince 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb.

Řízení bylo na témže zasedání zastaveno, protože nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona.

Pět vydání diskusního pořadu Duel Jaromíra Soukupa vykazovalo neobjektivní a nevyvážený přístup k politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR. Nevyváženost se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, kteří byli do pořadu v předvolebním období pozváni bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazoval systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Favorizováno bylo zejména hnutí ANO a strana KSČM, defavorizována strana TOP 09 a kandidát do Senátu PČR Jiří Drahoš. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit či naopak zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla zahájit s provozovatelem řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. V průběhu řízení bylo prokázáno, že se provozovatel odvysíláním pořadu dopustil porušení zásad objektivity a vyváženosti. Rada na svém 21. zasedání, konaném dne 17. prosince 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. Řízení bylo na témže zasedání zastaveno, protože nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona.

Obdobný problém byl zaznamenán také v případě šesti vydání pořadu Aréna Jaromíra Soukupa. Nevyváženost vůči politickým subjektům kandidujícím ve volbách do zastupitelstev obcí a Senátu PČR se projevila na úrovni výběru hostů-politiků, pozvaných v předvolebním období do jednotlivých vydání pořadu bez vysvětlení kritéria jejich výběru. Dále ve způsobu moderace jednotlivých dílů pořadu, který vykazoval systematický a záměrně nevyvážený přístup moderátora ke kandidujícím politickým subjektům. Na straně jedné bylo favorizováno hnutí ANO, resp. jeho předseda Andrej Babiš, dále pak Tomio Okamura (SPD) či Jaroslav Kubera (ODS, kandidát do zastupitelstva Teplic). Na straně druhé byly zaznamenány defavorizační zmínky o Miroslavu Kalouskovi (TOP 09), Michaele Šojdrové (KDU-ČSL), Tomáši Petříčkovi (ČSSD) i straně ČSSD obecně. Komunikační strategie moderátora měla silný manipulativní potenciál a v kontextu probíhající volební kampaně mohla poškodit či naopak zvýhodnit zvláště výše jmenované subjekty kandidující v daných volbách. Rada proto na svém 11. zasedání, konaném dne 25. června 2019, rozhodla zahájit s provozovatelem řízení o přestupku pro možné porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. V průběhu řízení bylo prokázáno, že se provozovatel odvysíláním pořadu dopustil porušení zásad objektivity a vyváženosti. Rada na svém 21. zasedání, konaném dne 17. prosince 2019, upozornila provozovatele na porušení ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 231/2001 Sb. Řízení bylo na témže zasedání zastaveno, protože nebyla splněna podmínka předchozího typově obdobného upozornění na porušení zákona.